J. V. STALİN

SBKP(B)'DEKİ

SAĞ SAPMA ÜZERİNE

Çeviren:

Süheyla Kaya

J. V. STALİN

SBKP(B)'DEKİ
SAĞ SAPMA ÜZERİNE

Bu kitap J. V. Stalin'in, **Eserler Cilt 12** adlı yapıtından, Almanca'dan Türkçe'ye çevrilmiştir.

1. Basım : Ekim 1992
Dizgi : Dönüşüm (528 03 41)
Baskı : Teknografik Matbaacılık A. Ş.
Kapak : İnter Grafik Tasarım
Kapak Baskı : Anka Ofset

İNTER YAYINLARI
Ankara Cad. Fahrettin Kerim Gökay
Vakfı İş Hanı No:31/51
Cağaloğlu-İstanbul
Tel: 519 16 16

SBKP(B)'DEKİ SAĞSAPMA ÜZERİNE*

SBKP(B) MK ve MKK Plenumu'nda Konuşma
Nisan 1929[1]

(Stenografik Tutanak)

Yoldaşlar! Buharin grubundan bazı yoldaşların, konuşmalarında kişisel momentler oldukça önemli bir rol oynamasına rağmen, ben bu kişisel momentlere girmeyeceğim. Bunlara girmeyeceğim çünkü, kişisel momentler önemsizdir ve bu önemsiz şeylerle uğraşmak zahmete değmez. Buharin, benimle arasında geçen şahsi yazışmalardan söz etti. Okuduğu bazı mektuplardan, daha dün kişisel dost olduğumuz, bugün ise politikada yollarımızın ayrıldığı anlaşılmakta. Uglanov ve Tomski'nin konuşmalarından da aynı tınılar duyuldu. Bu nasıl mümkün olur, demek istiyorlar: Bizler eski Bolşevikleriz ve aniden aramızda anlaşmazlıklar belirdi, artık birbirimize saygı gösteremiyoruz.

Bütün bu sızlanma ve feryatların beş kuruşluk değeri olduğuna inanmıyorum. Biz bir aile çevresi, bir kişisel dostlar loncası değil, işçi sınıfının politik partisiyiz. Kişisel dostluğun, davanın çıkarlarının önüne geçmesine izin vermemeliyiz.

Eğer kendimize, sadece ***yaşlı*** olduğumuz için eski Bolşevikler diyorsak, davamız çok kötü durumdadır,

---

* *Konuşmada, o zamanlar basında çıkan metinde yayınlanmamış otuz sayfadan fazla bir bölüm yeniden yer almıştır.*

yoldaşlar. Eski Bolşevikler ***yaşlı*** oldukları için değil, aynı zamanda, ebedi genç ve hiç yaşlanmayan devrimciler oldukları için saygı görürler. Eğer eski bir Bolşevik, devrim yolundan sapmış, ya da politik olarak soysuzlaşmışsa ve berrak politik çehresini yitirmişse, isterse yüz yaşında olsun, kendisini eski Bolşevik olarak nitelendirmeye hakkı yoktur, Partiden saygı beklemeye hakkı yoktur.

Bunun ötesinde, kişisel dostluk sorunlarını, politik sorunlarla karıştırmamak gerekir, zira dostluk başka, alışveriş başka. Hepimiz işçi sınıfına hizmet ediyoruz ve kişisel dostluğun çıkarları devrimin çıkarlarına aykırı düşüyorsa, bu durumda kişisel dostluk arkada kalmak zorundadır. Bolşevikler olarak sorunu başka türlü koyamayız.

Buharinci muhalefetten yoldaşların, imalarla ve üstü örtülü kişisel suçlamalarla dolu konuşmalarına da girmeyeceğim. Besbelli ki bu yoldaşlar, görüş ayrılıklarımızın politik temelini imalarla ve muğlak sözlerle örtbas etmek istiyorlar. Politikanın yerine kahvehane politikacılığını geçirmek istiyorlar. Bu bakımdan Tomski'nin konuşması özellikle karakteristiktir. Bu konuşma, politik sorunların yerine kahvehane politikacılığını geçirmeye çalışan bir Trade-unionist kahvehane politikacısının tipik konuşmasıdır. Fakat bu hileyi yutturamayacaklardır.

Meseleye gelelim.

I

BİR ÇİZGİ Mİ YOKSA İKİ Mİ?

Bir ortak genel çizgiye mi sahibiz, yoksa iki çizgimiz mi var — temel soru budur, yoldaşlar.

Rikov, burada yaptığı konuşmada, ***bir*** genel çizgimiz

olduğunu ve eğer aramızda bazı "önemsiz" görüş ayrılıkları varsa, bunun, bu genel çizginin kavranışındaki "nüans" lardan kaynaklandığını söylüyor.

Doğru mu bu? Ne yazık ki doğru değil. Hatta bu, gerçeğin tam karşıtıdır. Gerçekten de, eğer ***bir*** çizgimiz varsa ve aramızda sadece nüans farkları varsa, neden Buharin, başta Kamanev olmak üzere dünkü Troçkistlere koşup, onlarla birlikte MK'ya ve onun Politbürosuna karşı fraksiyonel bir blok oluşturmaya çalıştı? Buharin'in orada, MK'nın "zararlı" çizgisinden, Buharin, Tomski ve Rikov'un, Parti MK'sıyla ilkesel görüş ayrılıklarından, MK Politbüro'sunun bileşiminin radikal biçimde değiştirilmesi zorunluluğundan söz ettiği olgu değil midir acaba?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, Buharin neden dünkü Troçkistlerle MK'ya karşı entrika çevirmekte ve neden bu konuda Rikov ve Tomski tarafından desteklenmekte?

Eğer ***bir*** genel çizgi varsa, bu ***tek*** ortak genel çizgiyi izleyen Politbüro'nun bir kesiminin aynı genel çizgiyi izleyen Politbüro'nun öteki kesimine karşı fesat çıkarması nasıl mümkün olabiliyor?

Eğer ***bir*** ortak genel çizgi olsa böyle bir saf değiştirme politikası mümkün müdür?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, baştan sona MK ve onun genel çizgisine karşı yönelmiş olan Buharin'in 30 Ocak Deklerasyonu, nasıl gündeme gelebildi?

Eğer ***bir*** çizgi varsa, Partinin küstahça ve son derece kaba iftiralarla suçlandığı 9 fiubat tarihli üçlü (Buharin, Rikov, Tomski) deklerasyon nasıl gündeme gelebildi? Bu deklerasyonda Parti, a) köylülüğün askeri-feodal biçimde sömürülmesi politikasıyla, b) bürokratizmin beslenmesi politikasıyla, c) Komintern'in parçalanması politikasıyla

suçlanmaktadır.

Belki bu deklarasyonlar artık varlığını sürdürmüyor? Belki şimdi bu deklarasyonları yanlış buluyorlar? Belki Buharin, Rikov, Tomski kesinlikle yanlış ve Parti düşmanı bu deklarasyonları geri almaya hazırlardır? Eğer böyle ise, bunu bize açıkça ve dürüstçe söylesinler. Bu durumda herkes, ***bir*** çizgiye sahip olduğumuzu, aramızda sadece önemsiz nüanslar bulunduğunu anlayacaktır. Ne var ki Buharin, Rikov ve Tomski'nin konuşmalarından anlaşıldığına göre, bunu yapmak istemiyorlar. Sadece bu kadarla da kalmıyor, ileride de bu deklarasyonlardan vazgeçmek niyetinde değiller, zira bu deklarasyonlarda ortaya koyulan görüşlerinde ısrar ettiklerini açıklıyorlar.

Bu durumda ***tek*** ortak genel çizgi nerededir?

Eğer ***tek*** çizgimiz varsa ve Buharin grubunun görüşüne göre bu çizgi, köylülüğün askeri-feodal sömürüsünü uygulama politikasından oluşuyorsa, Buharin, Rikov ve Tomski bu zararlı politikaya karşı mücadele edecek yerde, gerçekten de bu politikayı bizimle birlikte uygulamak mı istiyorlar? Bu tam bir saçmalık.

Eğer ***tek*** çizgi varsa ve Buharin grubunun görüşüne göre, Parti çizgisi Komintern'i parçalama politikasından oluşuyorsa, Rikov, Buharin ve Tomski, Komintern'in parçalanması politikasına karşı mücadele edecekleri yerde, onu bizimle birlikte parçalamak mı istiyorlar gerçekten? İnsan böyle bir saçmalığa nasıl inanabilir?

Hayır yoldaşlar, Rikov'un ortak ***bir*** çizgiye sahip olduğumuz yolundaki açıklamasında bir şeyler yanlış. Deklarasyonlar ve Buharin grubunun davranışlarıyla ilgili biraz önce sözü edilen gerçekler göz önüne alındığında, nereden yaklaşılırsa yaklaşılsın, tek ortak çizgi sonucuna

varmak olanaksızdır.

Eğer ***tek*** çizgi varsa, işler nasıl Buharin, Rikov ve Tomski'nin istifa politikasına varabilmişti? ***Tek*** ortak genel çizgi olsaydı, Politbüro'nun bir kesiminin, Parti MK'sının defalarca aldığı kararları uygulamayı sistematik olarak reddetmesi, Parti içinde altı ay çalışmayı sürekli sabote etmesi mümkün olabilir miydi? Gerçekten de ***tek*** ortak genel çizgimiz varsa, Politbüro'nun bir kesiminin gayretle uyguladığı bu dezorganize edici istifa politikası nasıl gündeme gelebildi?

Parti tarihimizde istifa politikasının örnekleri vardır. Örneğin, Ekim Devrimi'nin ertesi günü, Kamenev ve Zinovyev başta olmak üzere bazı yoldaşlar, kendilerine verilen görevleri reddetmiş ve Parti politikasının değiştirilmesi talebinde bulunmuşlardı. Bilindiği gibi, o günlerde bu yoldaşlar istifa politikalarını, Partimiz MK'sının, sadece Bolşeviklerden oluşan bir hükümet kurma politikasına karşı, Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerle koalisyon hükümeti kurulması talebine dayandırmışlardı. Ama o zamanlar, görev almama politikasının bir anlamı vardı, çünkü biri, sadece Bolşeviklerden oluşan bir hükümet kurulması, öteki ise Menşevikler ve Sosyal-Devrimcilerle bir koalisyon hükümeti kurulmasını savunan iki çizginin varlığına dayanmaktaydı. Bu açık ve anlaşılırdı. Fakat Buharinci muhalefetin, bir yandan genel çizginin birliğini ilan ederken, öte yandan, Ekim Devrimi döneminde Zinovyev ve Kamenev'den ödünç aldıkları istifa politikasını sürdürmeleri, her türlü mantıktan yoksundur.

İkisinden biri: Ya ***tek*** çizgi vardır — bu durumda Buharin ve arkadaşlarının istifa politikası anlaşılmaz ve açıklanamazdır; ya da iki çizgi vardır — bu durumda istifa politikası tamamen anlaşılır ve açıklanabilirdir.

Eğer ***tek*** çizgi varsa, Politbüro üyeleri Buharin, Rikov ve Tomski'nin, Beş Yıllık Plân ve köylü sorunu üzerine temel tezlerin kabulünde ***çekimser kalmayı*** mümkün görmeleri nasıl mümkün olabildi? ***Tek*** genel çizgiye sahip olmak, öte yandan bazı yoldaşların, ekonomik politikanın temel sorunlarında çekimser kalmaları mümkün müdür? Hayır yoldaşlar, dünyada böyle tuhaflıklar yoktur.

Nihayet, eğer ***tek*** çizgi varsa ve sadece nüanslarda ayrılıyorsak, Buharinci muhalefetten yoldaşlar, Buharin, Rikov ve Tomski, Politbüro Komisyonu'nun 7 fiubat'taki uzlaşma önerisini neden reddettiler? Bu uzlaşma önerisinin, Buharin grubuna, kendi kendisini soktuğu çıkmaz sokaktan kabul edilebilir bir çıkış yolu sunduğu olgu değil midir acaba?

İşte bu yılın 7 fiubat'ında MK çoğunluğu tarafından önerilen bu uzlaşmanın metni:

> "Komisyondaki görüş alışverişinden şu sonuçlar çıkmıştır:
>
> 1) Buharin, Kamanev'le görüşmeleri politik hata olarak kabul eder;
>
> 2) Buharin, 30 Ocak 1929 tarihli 'açıklama'sında yer alan, buna göre, MK'nın, gerçekte 'köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi' politikasını uyguladığı, Komintern'i parçaladığı, Parti içinde bürokratizmi beslediğini içeren bütün bu iddiaları, polemik heyecanı içinde düşünmeden ileri sürdüğünü, bu iddiaları artık sürdürmediğini ve bu sorunlarda MK ile hiçbir görüş ayrılığı olmadığını kabul eder;
>
> 3) Buharin, bütün bunlardan dolayı, Politbüro'da uyumlu bir çalışmanın mümkün ve zorunlu olduğunu kabul eder;
>
> 4) Buharin, gerek 'Pravda'daki gerekse de Komin-

tern'deki çalışmasıyla ilgili olarak istifasını geri alır;

5) Buharin bütün bunları göz önüne alarak, 30 Ocak tarihli açıklamasını geri alır.

Komisyon, yukarıda söylenenleri göz önüne alarak, Buharin'in hatalarının politik değerlendirilmesiyle ilgili karar tasarısını, Politbüro ve MKK Prezidyumu'nun ortak oturumuna sunmaktan vazgeçmeyi mümkün görmekte, Politbüro ve MKK Prezidyumu'nun ortak oturumuna, mevcut bütün belgeleri (konuşmaların stenosu vs.) geri çekmeyi önermektedir.

Komisyon, Politbüro ve MKK Prezidyumu'na 'Pravda'nın sorumlu yazıişleri müdürü ve KEYK Sekreteri olarak normal bir şekilde çalışabilmesi için Buharin'e ihtiyacı olan bütün koşulları sağlamayı önerir."

Eğer gerçekten de ***tek*** çizgiye sahipsek ve sadece önemsiz nüanslardan ayrılıyorsak, Buharin ve arkadaşları bu uzlaşmayı neden kabul etmediler? Buharin ve arkadaşlarının bütün güçleriyle buna sarılmaları ve Parti içi durumdaki gerginliği gidermek ve Politbüro'da birlik içinde ve uyumlu bir çalışma atmosferi yaratmak için Politbüro'nun uzlaşma önerisini kabul etmeleri gerektiğini anlamak bu kadar zor mu?

Partinin birliğinden, Politbüro'da dostça çalışmadan söz ediliyor. Fakat gerçekten birliği isteyen ve çalışmada dostluğu amaçlayan herkesin bu uzlaşmayı kabul etmek zorunda olduğu açık değil mi? Öyle ise Buharin ve arkadaşları bu uzlaşmayı neden reddettiler?

Eğer ***tek*** çizgimiz olsaydı, ne üçlünün 9 fiubat tarihli deklarasyonu olabilirdi, ne de MK Politbüro'sunun uzlaşma önerisi, Buharin ve arkadaşları tarafından redde-

dilirdi; bu açık değil mi?

Hayır yoldaşlar, yukarıda sözü edilen gerçekler göz önüne alındığında, ortaya ***tek*** ortak çizginin varlığı çıkmıyor.

Ortaya çıkan, gerçekte, ***tek*** çizgi değil, biri MK çizgisi, öteki Buharin grubunun çizgisi olmak üzere, iki çizgiye sahip olduğumuzdur.

Rikov konuşmasında ***tek*** genel çizgiye sahip olduğumuzu belirtirken, doğruyu söylemedi. O, bununla, Parti çizgisine karşı fesatçılığını gizlice sürdürebilmek için Parti çizgisinden farklı olan kendi çizgisinin üstünü örtmek istiyor. Görüş ayrılıklarının üstünü örtmek, Parti içinde gerçek durumu örtbas etmek, kendi pozisyonunu gizlemek ve Partinin tam berraklık kazanmasını olanaksız kılmak tam da oportünizmin politikasıdır.

Oportünizm böyle bir politikaya neden ihtiyaç duyar? Çizginin birliğine ilişkin gevezeliklerin arkasına gizlenerek, gerçekte, Parti çizgisinden farklı kendi çizgisini gütmek için. MK ve MKK'nın şimdiki Plenumu'nda Rikov bu oportünist tavrı takınmıştır.

Lenin yoldaşın, makalelerinden birinde, oportünistleri genelde nasıl karakterize ettiğini duymak ister misiniz? Bu karakterizasyon bizim için, sadece genel anlamı dolayısıyla değil, aynı zamanda tamamen Rikov'a uygun düştüğü için de önemlidir.

Lenin, oportünizm ve oportünistlerin özellikleri üzerine şunları söylüyor:

> "Oportünizme karşı mücadeleden söz edildiğinde, bütün alanlardaki bugünkü oportünizmin karakteristik özel-

liklerini unutmamak gerekir: Belirsizlik, muğlaklık, elle tutulabilir olmama. Tüm doğası gereği oportünist daima, sorunun açık ve kesin koyulmasından kaçınır; bir bileşke arar, karşılıklı olarak birbirini dışlayan görüşler arasında yılan gibi kıvrılır ve bu görüşlerden hem biriyle hem ötekiyle 'hemfikir olmaya' çabalar, bu arada görüş ayrılıklarını, küçük değişiklik önerileri, kuşkular, iyi ve masum dileklerle vs. vs. sınırlandırır." *(4. Baskı, cilt VII, s. 373, Rusça.)*

Açıklık ve sarahatten korkan, gerçek durumun üstünü örtmeye, Parti içindeki gerçek görüş ayrılıklarını örtbas etmeye çalışan oportünistlerin fizyonomisi budur işte.

Evet yoldaşlar, ne kadar nahoş olursa olsun, gerçeğin gözünün içine doğrudan bakmasını bilmek gerekir. Adı doğrudan korkmak olan hastalığa yakalanmaktan bizi Tanrı korusun. Bolşevikler, tüm diğer partilerden, başka şeylerin yanısıra, doğrudan korkmamalarıyla, ne kadar acı olursa olsun, doğrunun gözünün içine bakmaktan korkmamalarıyla ayrılırlar. Ve bu noktada doğru, aslında bizim ortak bir çizgiye sahip olmadığımızdır. ***Bir*** çizgi var; Partinin çizgisi, devrimci, Leninist çizgi. Ama bu çizginin yanında bir başka çizgi daha var; Parti düşmanı deklarasyonlar, istifalar, Partiyi karalama, Partiye karşı gizli fesatlıklara girişme, parti düşmanı bir blok örgütlemek amacıyla, dünkü Troçkistlerle gizlice görüşmeler yapma yoluyla Parti çizgisine karşı mücadele eden Buharin grubunun çizgisi. Bu ikinci çizgi oportünist bir çizgidir.

Bu, diplomatik konuşmalarla ortak bir çizginin varlığı vs. vs. üzerine cafcaflı sözlerle, hiçbir şekilde gizlenemeyecek bir olgudur.

II
SINIFSAL DEĞİfiİKLİKLER VE GÖRÜŞ AYRILIKLARIMIZ

Görüş ayrılıklarımız nelerdir, neyle bağıntılıdır?

Bunlar herşeyden önce, son zamanlarda ülkemizde ve kapitalist ülkelerde meydana gelen sınıfsal değişiklikler sorunuyla bağıntılıdır. Bazı yoldaşlar, Partimizdeki görüş ayrılıklarının tesadüfi nitelik taşıdığına inanıyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Partimizdeki görüş ayrılıkları, son zamanlarda meydana gelen ve gelişmede bir değişklik ortaya çıkaran sınıfsal değişiklikler temelinde, sınıf mücadelesinin keskinleşmesi temelinde ortaya çıkmıştır.

Buharin grubunun esas hatası bu değişiklikleri ve dönüşümü görmemesidir; görmemesi ve anlamak istememesidir. Buharinci muhalefetin karateristik belirtisini oluşturan, Partinin ve Komintern'in yeni görevleri konusundaki anlayışsızlık da zaten bununla açıklanır.

Farkına vardınız mı, yoldaşlar, Buharinci muhalefetin liderleri MK ve MKK Plenumu'ndaki konuşmalarında, ülkemizdeki sınıfsal değişiklikler sorununu tamamen es geçmişler, sınıf mücadelesinin keskinleşmesinden tek söz etmemiş, görüş ayrılıklarımızın tam da sınıf mücadelesinin bu keskinleşmesiyle bağıntılı olduğuna uzaktan bile değinmemişlerdir. Herşey hakkında konuştular, felsefe üzerine konuştukları kadar teori üzerine de konuştular, ama şu anda Partimizin yönelimini ve pratiğini belirleyen sınıfsal değişikliklere ilişkin tek söz bile etmediler.

Bu tuhaf durum ne ile açıklanır? Belki de unutkanlıkla? Elbette değil! Politikacılar en önemli olanı unutamazlar. Bu durum, şimdi gerek bizim ülkemizde gerekse de kapitalist ülkelerde yaşanan yeni devrimci süreç-

leri görmemeleri ve anlamamalarıyla açıklanır. Bu durum, en önemli olanı görmemiş olmalarıyla, sınıfsal değişiklikleri görmemiş olmalarıyla —ki bir politikacının buna hakkı yoktur— açıklanır. Partimizin önündeki yeni görevler konusunda, Buharinci muhalefetin sergilediği şaşkınlık ve çaresizlik de zaten bununla açıklanır.

Partimizdeki son olayları anımsayın. Partimizin son zamanlarda, ülkemizde meydana gelen sınıfsal değişikliklerle bağıntılı olarak gündeme getirdiği şiarları anımsayın. ***Özeleştiri*** şiarını, ***bürokratizme karşı mücadelenin*** şiddetlendirilmesi ***ve Sovyet aygıtının arındırılması*** şiarını, ***yeni ekonomik kadroların ve kızıl uzmanların yetiştirilmesi*** şiarını, ***kollektif çiftlik ve Sovyet çiftlikleri hareketinin*** güçlendirilmesi şiarını, ***Kulaklara karşı saldırı*** şiarını, ***üretimde maliyet fiyatlarının düşürülmesi*** ve ***sendikaların pratik çalışmasının*** temelden ***iyileştirilmesi*** şiarını, ***Partinin arındırılması*** şiarını vs. kastediyorum. Bu şiarlar bazı yoldaşlara akıl karıştırıcı ve başdöndürücü geldi. Fakat şu anda bu şiarların Partinin en gerekli ve en aktüel şiarları olduğu açıktır.

Konu, fiahti Olayı[2] ile ilgili olarak yeni ekonomik kadrolar sorununu, eski uzmanların yerini alacak işçi sınıfı içinden kızıl uzmanların yetiştirilmesi sorununu yeniden ortaya atmamızla başladı.

fiahti Olayı'yla ilgili olarak ortaya ne çıktı? Burjuvazinin kesin olarak yenilmekten henüz çok uzak olduğu, iktisadi inşamızda zararlı çalışmalar örgütlediği ve bundan sonra da örgütleyeceği, ekonomi, sendika ve kısmen de Parti örgütlerimizin sınıf düşmanlarımızın fesatçılığını göremediği, yani bizlerin sınıfsal uyanıklıklarını geliştirip sağlamlaştırarak örgütlerimizi bütün gücümüzle, bütün olanaklarla sağlamlaştırmak ve iyileştirmek zorunda olduğumuz ortaya çıkmıştır.

Bununla bağıntı içinde ***özeleştiri*** şiarı sorunu yakıcılık kazandı. Neden? Çünkü eleştiri ve özeleştiriyi tamamen geliştirmeden, örgütlerimizin çalışmasını kitlelerin denetimine tabi tutmadan, ekonomi, sendika ve Parti örgütlerimizi iyileştirmek, sosyalizmin inşasını ilerletmek ve burjuvazinin zararlı çalışmalarını boşa çıkarmak olanaksızdır. Bu zararlı çalışmaların geçmişte yaşandığı ve hâlâ sürdüğü bir olgudur, hem de sadece kömür havzalarında değil, aynı zamanda metal üretiminde, savaş endüstrisinde, Ulaşım İşleri Halk Komiserliği'nde, altın ve platin endüstrisinde vs. vs.

Özeleştiri şiarı bundandır.

Devamla, tahıl alımında karşılaşılan zorluklarla bağıntı içerisinde, Kulakların Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırılarıyla bağıntı içerisinde, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin mümkün olduğunca fazla geliştirilmesi, Kulaklara karşı saldırıya geçilmesi ve varlıklı Kulak unsurlar üzerinde baskı yapma yoluyla tahıl temin edilmesinin örgütlenmesi sorununu, bütün sertliğiyle ortaya getirdik.

Tahıl temininde karşılaşılan zorluklar neyi gösterdi? Kulakların uyumadığını, giderek geliştiğini, Parti, Sovyet ve kooperatif örgütlerimizin, en azından bunlardan bir kısmının, düşmanla mücadele edecek yerde, onu görmez ya da onunla uzlaşırken Sovyet iktidarının politikasına karşı fesat örgütlediğini gösterdi.

Özeleştirinin, Parti örgütlerimizin ve genelde, kooperatif ve alım örgütlerinin denetlenmesi ve iyileştirilmesi yönündeki şiarın yeniden öne çıkarılması bundandır.

Devamla, yeni görevlerle, sosyalizm temelinde sanayi ve tarımın yeniden yapılanmasıyla bağıntı içerisinde, üretim maliyetlerinin sistematik biçimde düşürülmesi,

çalışma disiplininin sağlamlaştırılması, sosyalist yarışmanın geliştirilmesi vs. şiarları ortaya çıkmıştır. Bu görevler, sendikaların ve Sovyet aygıtının bütün pratik çalışmasının gözden geçirilmesini, bu örgütlerin temelden canlandırılmasını ve bürokratizm unsurlarından temizlenmesini gerektirmiştir.

Sendikalar ve Sovyet aygıtında bürokratizme karşı mücadele şiarının öne çıkarılması bundandır.

Son olarak, Parti temizliği şiarı sorunu. Bizzat partiye gerekli keskinliği vermeden, Sovyet, ekonomi, sendikal ve kooperatif örgütlerinin sağlamlaştırılabileceğine, bunların bürokratizmin döküntülerinden temizlenebileceğine inanmak gülünç olurdu. Bürokratik unsurların, sadece ekonomi ve kooperatif örgütlerinde, sendika ve Sovyet örgütlerinde değil, aynı zamanda bizzat Parti örgütlerinde de yaşadığına hiç kuşku yoktur. Eğer Parti bütün bu örgütlerin önder gücüyse, işçi sınıfının tüm diğer örgütlerinin eksiksiz canlandırılması ve iyileştirilmesi için, Parti temizliğinin önkoşul olduğu açıktır. Parti temizliği şiarı bundandır.

Bu şiarlar tesadüfi midir? Hayır, tesadüfi değildir. Tesadüfi olmadıklarını kendiniz görüyorsunuz. ***Bunlar, kapitalist unsurlara karşı sosyalizmin saldırısı denen parçalanamaz zincirin zorunlu halkalarıdır.***

Bu şiarlar, herşeyden önce, sanayi ve tarımımızın sosyalizm temelinde yeniden yapılanması dönemiyle bağıntılıdır. Fakat ekonominin sosyalizm temelinde yeniden yapılanması nedir? Bu, ekonomideki kapitalist unsurlara karşı tüm cephe boyunca sosyalizmin saldırısıdır. Bu, ülkemiz işçi sınıfının, sosyalizmin kurulması yolunda son derece ciddi bir ilerlemesidir. Ne var ki bu yeniden yapılanmayı gerçekleştirmek için, herşeyden önce, hem

ekonomi, Sovyet organları, sendikalardaki ve hem de Parti ve kooperatiflerdeki sosyalist inşa kadrolarını iyileştirmek ve güçlendirmek, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları pisliklerden arındırmak ve işçi sınıfı ve köylülüğün milyonlarca kitlesinin aktivitesini yükseltmek zorunludur.

Bu şiarlar ayrıca, ekonominin kapitalist unsurlarının sosyalizmin saldırısına karşı direnişi olgusuyla bağıntılıdır. fiahti Olayı diye bilinen olayı bir rastlantı olarak düşünmemek gerekir. "fiahticiler" bugün sanayimizin bütün dallarında bulunmaktadır. Bir çoğu ayıklandı, ama henüz hepsi değil. Burjuva entellektüellerinin zararlı çalışmaları, gelişen sosyalizme karşı direnişin en tehlikeli biçimlerinden biridir. Bu zararlı çalışmalar, uluslararası sermayeyle ilişkili olduğundan, daha da tehlikelidir. Burjuvazinin zararlı çalışması kapitalist unsurların hâlâ teslim olmadığına, Sovyet iktidarına karşı yeni saldırılar için güç topladığına dair kuşku götürmez bir kanıttır.

Kırın kapitalist unsurlarına gelince, Kulakların ikinci yıldır devam eden, Sovyet iktidarının fiyat politikasına karşı saldırısını hiç mi hiç rastlantı olarak düşünmemek gerekir. 1927 yılına kadar tahılını kendi isteğiyle veren Kulakın, 1927'den sonra tahılını kendi isteğiyle vermekten vazgeçmesi gerçeğini birçokları hâlâ anlayamıyorlar. Ne var ki bunda şaşılacak hiçbir şey yok. Kulak, önceleri nispeten güçsüzken, çiftliğini ciddi biçimde geliştirme olanağına, çiftliğini güçlendirmek için yeterli sermayeye sahip değilken, dolayısıyla da tahıl üretimindeki fazlasının tümünü ya da nerdeyse tümünü pazara getirmek zorunda kalırken, şimdi artık —bir dizi verimli yılın ardından, çiftliğini geliştirdikten, gerekli sermayeleri toplamayı başardıktan sonra— pazarda manevra yapma, bütün değerlerin değeri olan ekmeklik tahılı ihtiyat olarak kendi-

si için alıkoyma olanağına kavuştu ve artık et, yulaf, arpa ve diğer daha az önemli ürünleri pazara sunmayı yeğliyor. Kulakın şimdi gönüllü olarak tahılını vereceğini ummak gülünç olurdu.

Kulakın bugün Sovyet iktidarının politikasına karşı gösterdiği direnişin kökü burada yatmaktadır.

Fakat sosyalizmin saldırısına karşı kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişi nedir? Bu, yeniye karşı eskiyi savunmak amacıyla, proletaryanın sınıf düşmanlarının güçlerini yeniden düzenlemesidir. Bu koşulların, sınıflar mücadelesinin keskinleşmesine yolaçmak zorunda olduğunu anlamak zor değildir. Ne var ki sınıf düşmanlarının direnişini kırmak ve sosyalizmin ilerlemesi için yolu açmak için, tüm diğerleri bir yana, bütün örgütlerimize gerekli keskinliği kazandırmak, onları bürokratizmden arındırmak, kadrolarını iyileştirmek ve işçi sınıfıyla köyün emekçi kesimlerinin milyonlarca kitlesini köyde ve kentteki kapitalist unsurlara karşı harekete geçirmek zorunludur.

Partimizin şu anki şiarları bu sınıfsal değişiklikler temelinde ortaya çıkmıştır.

Kapitalist ülkelerdeki sınıfsal değişiklikler için de aynı şeyler söylenmelidir. Kapitalizmin stabilizasyonunun değişikliklere maruz kalmadığını sanmak gülünç olurdu. Bu stabilizasyonun sağlamlaştığını ve kalıcılaştığını idia etmek ise, daha da gülünç olurdu. Gerçekte, kapitalizmin stabilizasyonunun her geçen ay, her geçen gün gittikçe altı oyulmakta ve sarsılmaktadır. Dış pazarlar ve hammaddeler uğruna mücadele, silahlanmaların artması, Amerika ile İngiltere arasındaki antagonizmanın derinleşmesi, SSCB'de sosyalizmin büyümesi, kapitalist ülkeler işçi sınıfının solculaşması, Avrupa ülkelerinde grevler ve sınıf

çatışmaları dalgası, sömürgelerde, bu arada Hindistan'da da, devrimci hareketin yükselişi, dünyanın bütün ülkelerinde komünizmin gelişmesi — bütün bunlar, kapitalizm ülkelerinde yeni devrimci yükselişin unsurlarının olgunlaşmaya başladığını açıkça gösteren olgulardır.

Kapitalizmin sosyal dayanağı olarak sosyal-demokrasiye ve herşeyden önce de onun "sol" kanadına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içindeki sağ unsurlara karşı, sosyal-demokrat etkinin acentalarına karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partiler içinde oportünizmin sığınağı olan, sağ sapmayla uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi şiddetlendirme görevi bundandır.

Komünist partileri sosyal-demokratik geleneklerden arındırma şiarı bundandır.

Sendikalarda komünizmin sözümona yeni taktiği bundandır.

Bazı yoldaşlar bu şiarların anlam ve önemini anlamıyorlar. Fakat bir Marksist, bu şiarlar gerçekleştirilmeden proleter kitlelerin yeni sınıf mücadelelerine hazırlanmalarının ve sosyal-demokrasi üzerinde zafer kazanmanın düşünülemez olacağını, kapitalizme karşı mücadelede işçi sınıfına önderlik edebilecek komünist hareketin gerçek liderlerinin seçiminin olanaksız olacağını daima anlayacaktır.

Partimizin hem iç politikasına ilişkin, hem de Komintern'e ilişkin bugünkü şiarlarının onların temeli üzerinde ortaya çıktığı ülkemizdeki ve kapitalizmin ülkelerindeki sınıfsal değişiklikler bunlardır, yoldaşlar.

Partimiz bu sınıfsal değişiklikleri görüyor. Yeni görevlerin önemini kavrıyor ve güçleri bu görevleri çözmek için harekete geçiriyor. Onun için olayları tam hazırlıklı karşılıyor. Onun için önündeki zorluklardan korkmuyor, çünkü bunların üstesinden gelmeye hazır.

Buharin grubunun talihsizliği, bu sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve partinin yeni görevlerini kavramamasıdır. Ve tam da bunları kavramadığı için, tam bir çaresizlik içinde bulunuyor, zorluklar karşısında kaçmaya geri çekilmeye ve teslim olmaya hazır bulunuyor.

Yenisey gibi büyük bir nehirde fırtına öncesi balıkçıları gördünüz mü hiç? Ben defalarca gördüm. Bir grup balıkçı vardır ki, bastıran fırtına karşısında bütün güçlerini harekete geçirir, adamlarını cesaretlendirir ve teknesini soğukkanlılıkla fırtınaya karşı sürer: "Dümeni daha sıkı tutun çocuklar, dalgaları yarın, başaracağız!"

Bir grup balıkçı daha vardır ki, fırtınanın yaklaştığını hissederek cesaretini yitirir, sızlanmaya ve kendi saflarında moral bozukluğu yaratmaya başlar: "Eyvah, fırtına patlıyor, yere çökün çocuklar, teknenin zeminine yapışın, gözlerinizi kapayın, belki şu ya da bu şekilde kıyıya sürükleniriz." *(Genel gülüşmeler.)*

Buharin grubunun zihniyet ve davranışının, panik içinde korkuya kapılarak zorluklar karşısında gerileyen balıkçıların zihniyet ve davranışına iki su damlası kadar benzediğini kanıtlamaya daha gerek var mı?

Biz, Avrupa'da yeni bir devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşmakta olduğuna, bu durumun bize, komünist partiler içinde sağ sapmaya karşı mücadeleyi güçlendirmek ve sağ sapmacıları partiden kovmak, sağ sapmayı örtbas eden uzlaşmacılığa karşı mücadeleyi güçlendirmek, komünist partilerde sosyal-demokrat gele-

neklere karşı mücadeleyi güçlendirmek vs. vs. hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Buharin ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanının MK çoğunluğunun ona, yani Buharin'e "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerin bize, üretimin maliyet fiyatlarını sistematik olarak düşürmeyi ve işyerlerinde çalışma disiplinini sağlamlaştırmayı gerektiren yeni görevler yüklediğini, bu görevleri gerçekleştirmenin sendikaların tüm pratik çalışmasını temelden değiştirmeden mümkün olmadığını söylüyoruz. Tomski ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunu ona, yani Tomski'ye "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

Biz, ekonominin yeniden yapılanmasının bize, Sovyet ve ekonomi aygıtlarında bürokratizme karşı mücadelenin güçlendirilmesi, bu aygıtların çürümüş, yabancı ve zararlı unsurlardan arındırılması hususunda yeni görevler yüklediğini söylüyoruz. Rikov ise bizi, bütün bunların saçmalık olduğunu, önümüzde böyle yeni görevler bulunmadığını, gerçekte sözkonusu olanın, MK çoğunluğunun ona, yani Rikov'a "dayak atmak" istemesi olduğunu söyleyerek yanıtlıyor.

fiimdi, bu gülünç değil mi yoldaşlar? Buharin, Rikov ve Tomski'nin bütün dünyada, sadece kendi burunlarının ucunu gördükleri açık değil mi?

Buharin grubunun talihsizliği, yeni sınıfsal değişiklikleri görmemesi ve Partinin yeni görevlerini kavramamasıdır. Bunları kavramadığı için de, olayların peşinden sürüklenmek ve zorluklar kaşısında teslim olmak zorundadır.

Görüş ayrılıklarımızın kökü burada yatmaktadır.

III
KOMİNTERN SORUNLARINDAKİ GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Buharin'in, sağcıları komünist partilerden kovmak, uzlaşmacılığın üstesinden gelmek, komünist partileri sosyal-demokrat geleneklerden arındırmak gibi, giderek olgunlaşan yeni devrimci yükselişin yüklediği, Komintern'in yeni görevlerini görmediğini ve kavramadığını daha önce söylemiştim. Bu iddia, Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızla tamamen doğrulandı.

Bu alanda görüş ayılıkları neyle başladı?

Olay, Buharin'in VI. Kongre'ye[3] sunduğu uluslararası durumla ilgili tezlerle gündeme geldi. Her zaman tezler, önceden SBKP(B) delegasyonunda görüşülürdü. Ancak bu kez, bu koşula uyulmadı. Öyle oldu ki, Buharin tarafından imzalanmış, SBKP(B) delegasyonuna yönelik tezler, aynı zamanda VI. Kongre'nin yabancı delegasyonlarına da verildi. Fakat tezler tam bir dizi noktada doyurucu bulunmadı. SBKP(B) delegasyonu tezlerde 20 civarında değişiklik yapmak zorunda kaldı.

Bu durum Buharin'i biraz müşkül bir duruma soktu. Ama suç kimde? Buharin'in, tezleri SBKP(B) delegasyonunda görüşülmeden önce yabancı delegasyonlara dağıtmaya ne gereği vardı? Tezlerin yetersizliği sözkonusuyken, SBKP(B) delegasyonu, değişiklikler yapmaktan vazgeçebilir miydi? Böylece SBKP(B) delegasyonu fiili olarak, yabancı delegasyonların, Buharin tarafından imzalanmış önceki tezlerin karşısına koymaya başladığı, uluslararası duruma ilişkin yeni tezler sunmuş oldu. Eğer Buharin tezlerini yabancı delegasyonlara vermekte acele etmeseydi, elbette bu sıkıntı verici durum ortaya çıkmayacaktı.

SBKP(B) delegasyonunun Buharin'in tezlerinde yaptığı dört temel değişikliği öne çıkarmak istiyorum. Bu temel değişiklikleri öne çıkarmak istiyorum ki Komintern sorunlarında ortaya çıkan görüş ayrılıklarının karakteri daha iyi görülsün.

Birinci sorun, kapitalizmin stabilizasyonunun karakteri sorunudur. Buharin'in tezlerine göre, sanki şu anda kapitalist stabilizasyonu sarsan yeni hiçbir şey olmuyor, tersine sanki kapitalizm ***yeniden yapılanıyor*** ve esas olarak az çok ***sağlam*** bir biçimde duruyor. SBKP(B) delegasyonunun, üçüncü dönem denilen dönemin, yani içinde bulunduğumuz dönemin, böylesi bir karakterizasyonuyla hemfikir olamayacağı açıktır. Bununla hemfikir olamazdı, çünkü, üçüncü dönemin bu karakterizasyonunun elde tutulması, eleştirmenlerimize, kapitalizmin "sağlamlaştığı" görüşünde olduğumuzdan, yani Komünistlerin savunamayacağı Hilferding'in görüşünde olduğumuzdan sözetme fırsatı vermiş olurdu. O nedenle SBKP(B) delegasyonu, kapitalist stabilizasyonun sağlam olmadığı ve olamayacağı, olayların seyriyle, dünya kapitalizminin krizinin şiddetlenmesi dolayısıyla sarsıldığını ve daha da sarsılacağını belirten bir değişiklik yapmıştır.

Bu sorun, yoldaşlar, Komintern Seksiyonları için tayin edici öneme sahiptir. Kapitalist stabilizasyon sarsılıyor mu, yoksa sağlamlaşıyor mu; komünist partilerin günlük politik çalışmalarında alacakları tüm tavır buna bağlıdır. Devrimci haraketin gerileme dönemini, güç toplama dönemini mi yaşıyoruz, yoksa bu, yeni devrimci bir yükselişin koşullarının olgunlaştığı, yaklaşan sınıf mücadelelerine işçi sınıfının hazırlandığı bir dönem mi; komünist partilerin taktik tavırları buna bağlıdır. SBKP(B) delegasyonunun yaptığı, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen değişiklik tam da, ikinci perspektife, yeni

devrimci yükselişin önkoşullarının olgunlaşması perspektifine ilişkin açık bir düşünce sunduğu için iyidir.

İkinci sorun, sosyal-demokrasiye karşı mücadele sorunudur. Buharin'in tezlerinde sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin, Komintern Seksiyonları'nın ana görevlerinden biri olduğundan söz edilmektedir. Bu elbette doğrudur. Ama yetersizdir. Sosyal-demokrasiye karşı mücadelenin başarıyla yürütülebilmesi için, sorunu sosyal-demokrasinin sözümona "sol" kanadına karşı, "sol" gevezeliklerle oynayan, bunlar sayesinde işçileri ustaca kandıran ve böylece işçi kitlelerinin sosyal-demokrasiye sırt çevirme sürecine ket vuran "sol" kanada karşı mücadele noktasında keskinleştirmek zorunludur. "Sol" sosyal-demokratları hezimete uğratmadan, bir bütün olarak sosyal-demokrasinin üstesinden gelmenin mümkün olamayacağı açıktır. Oysa Buharin'in tezlerinde "sol" sosyal-demokrasinin sorunu tamamen es geçirilmiştir. Bu elbette büyük bir eksikliktir. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmak zorundaydı, daha sonra değişiklik Kongre tarafından da kabul edilmiştir.

Üçüncü sorun, Komintern Seksiyonları içinde uzlaşmacılık sorunudur. Buharin'in tezlerinde sağ sapmaya karşı mücadele etme zorunluluğundan söz edilmekte, ama sağ sapma karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin tek söz bulunmamaktaydı. Elbette bu büyük bir eksikliktir. Mesele şudur: Sağ sapmaya karşı savaş açıldığında, sağ sapmacılar kendilerini her zaman uzlaşmacılar olarak ilan etmekte ve Partiyi zor duruma düşürmektedirler. Sağ sapmacıların bu manevrasının önünü almak için, uzlaşmacılığa karşı kararlı mücadele sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu nedenle, SBKP(B) delegasyonu, daha sonra Kongre tarafından da kabul edilen

Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmayı gerekli görmüştür.

Dördüncü sorun, Parti disiplini sorunudur. Buharin'in tezlerinde komünist partiler içinde demir disiplinin korunmasının bir zorunluluk olduğundan söz edilmemekteydi. Bu da önemsiz bir eksiklik değildir. Neden? Sağ sapmaya karşı mücadelenin şiddetlendiği, komünist partilerin oportünist unsurlardan arındırılması şiarının uygulandığı bir zamanda, sağ sapmacılar her zamanki gibi fraksiyon şeklinde örgütlenecekler, kendi fraksiyonel disiplinlerini kuracaklar, ama Parti disiplinini kırıp yok edeceklerdir. Partiyi sağ sapmacıların fraksiyonel saldırılarından korumak için, demir parti disiplini ve parti üyelerinin bu disipline mutlak tabi olması sorununu ortaya atmak zorunludur. Bu olmaksızın sağ sapmaya karşı ciddi bir mücadele hiç düşünülemez. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu, Buharin'in tezlerinde gerekli değişikliği yapmış ve değişiklik daha sonra VI. Kongre tarafından da kabul edilmiştir.

Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmamazlık edebilir miydik? Bunu yapamayacağımız açık. Eski çağda filozof Eflatun için şöyle derlerdi: Eflatun'u seviyoruz, ama gerçeği daha çok seviyoruz. Aynı şey Buharin içinde söylenebilir: Buharin'i seviyoruz, ama gerçeği, ama Partiyi, ama Komintern'i daha çok seviyoruz. Bu nedenle SBKP(B) delegasyonu Buharin'in tezlerinde bu değişiklikleri yapmak zorunda kalmıştır.

Bu, Komintern sorunlarında ***görüş ayrılıklarımızın*** tabir caizse ***ilk etabıdır.***

Görüş ayrılıklarımızın ikinci etabı, Wittorf ve Thälmann olayıyla ilişkilidir. Hamburg örgütünün eski sekreteri olan Wittorf, Partiye ait paraları zimmetine ge-

çirmekle suçlanmış, bu nedenle Partiden ihraç edilmiştir. Alman Komünist Partisi MK'sı içindeki uzlaşmacılar, Wittorf'un Thälmann yoldaşla yakın dostluğunu kullanarak —Thälmann yoldaşın Wittorf'un işlediği suçla hiçbir ilgisi olmamasına rağmen— Wittorf olayını Thälmann olayına dönüştürmeye ve Alman Komünist Partisi liderliğini devirmeye çalıştılar. Gazete haberlerinden de biliyorsunuz ki, uzlaşmacı Ewert ve Gerhart, o günlerde, Alman Komünist Partisi MK çoğunluğunu Thälmann yoldaşa karşı peşlerine takmayı geçici olarak başardılar. Ve ne oldu? Thälmann'ı liderlikten uzaklaştırdılar, para yemekle suçladılar ve Komintern Yürütme Komitesi'nin bilgisi ve onayı olmaksızın "uygun" bir karar yayınladılar.

Böylece, fiili olarak, Komintern VI. Kongresi'nin uzlaşmacılığa karşı mücadeleye ilişkin direktifinin uygulanması yerine, sağ sapmaya ve uzlaşmacılığa karşı mücadele etmek yerine, bu direktifin en kaba biçimde ihlal edilmesi, Alman Komünist Partisi'nin devrimci önderliğine karşı bir mücadele, Thälmann yoldaşa karşı bir mücadele, Alman komünistlerinin saflarında sağ sapmayı ***örtbas*** etmeyi ve uzlaşmacılığı ***sağlamlaştırmayı*** amaçlayan bir mücadele gündeme geldi.

Dümeni kırıp meseleyi düzeltmek, VI. Kongre'nin ihlal edilen direktifine yeniden geçerlilik kazandırmak, uzlaşmacılara hadlerini bildirmek yerine, Buharin ünlü mektubunda uzlaşmacıların bu darbesini onaylamayı, Almanya Komünist Partisi'ni uzlaşmacılara teslim etmeyi ve bir kez daha basına suçlu olduğunu açıklayarak Thälmann yoldaşı karalamayı öneriyor. Bunu yapan da kendisine Komintern'in "lideri" diyen biri! Evet, dünyada böyle "lider"ler var mı acaba?

MK, Buharin'in önerisini görüşmüş ve reddetmiştir. Elbette bu Buharin'in hiç hoşuna gitmedi. Ama suç kim-

de? VI. Kongre kararları ihlal edilmek için değil, uygulanmak için kabul edildi. Eğer VI. Kongre sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı savaş ilan etme ve liderliği başta Thälmann yoldaş olmak üzere Alman Komünist Partisi'nin temel çekirdeğine bırakma kararı aldıysa ve eğer uzlaşmacı Ewert ve Gerhart'ın aklına bu kararı kaldırmak geldiyse, burada Buharin'in görevi, uzlaşmacılara haddini bildirmekti, yoksa Alman Komünist Partisi'nin önderliğini ellerine teslim etmek değil. Suç, VI. Kongre'nin kararlarını "unutan" Buharin'dedir.

Görüş ayrılıklarımızın üçüncü etabı, Alman Komünist Partisi içindeki sağcılara karşı mücadele sorunuyla, Brandler ve Thalheimer hizibinin parçalanması, hizbin liderlerinin Alman Komünist Partisi'nden ihraç edilmeleri sorunuyla ilgilidir. Bu temel sorunda Buharin ve arkadaşlarının "pozisyon"u, sorunun karara bağlanmasından uzun süre kaçmak olmuştur. Aslında sözkonusu olan Alman Komünist Partisi'nin kaderiydi. Ne var ki bunu bilen Buharin ve arkadaşları, ilgili mercilerin oturumlarına katılmaktan sistematik olarak kaçınarak meseleyi uzun süre akamete uğratmışlardır. Neden? Büyük ihtimalle, hem Komintern nezdinde, hem de Alman Komünist Partisi içindeki sağcılar nezdinde "temiz" kalabilmek için. Daha sonra şöyle söyleyebilmek için: "Brandler ve Thalheimer'in Komünist Partiden ihracına biz Buharinciler değil, MK çoğunluğu karar verdi." Ve buna da sağ tehlikeye karşı mücadele deniyor!

Son olarak, ***görüş ayılıklarımızın dördüncü etabı.*** Bu, Buharin'in MK Kasım Plenumu'nun[4] önünde ortaya attığı, Neumann'ı Almanya'dan geri çağırmak ve bir konuşmasında, Buharin'in VI. Kongre'ye sunduğu raporu eleştirdiği iddiasıyla, Thälmann yoldaşa haddini bildirmek yolundaki öneriyle ilgilidir. Buharin'in talebini

doğrulayan herhangi bir belge elimizde bulunmadığından, Buharin'le hemfikir olamazdık elbette. Buharin, Neumann ve Thälmann'a karşı belgeler sunacağına söz verdi. Ama hiçbir belge sunmadı. Belgeler yerine Buharin, SBKP(B) delegasyonu üyelerine, Humbert-Droz'un KEYK Politik Sekretaryası'ndaki bilinen konuşmasını, daha sonra KEYK Prezidyumu'nca oportünist bir konuşma olarak nitelendirilen konuşmasını yolladı. Buharin, Humbert-Droz'un konuşmasını SBKP(B) delegasyonu üyelerine yollayarak ve bunu Thälmann'a karşı kanıt olarak tavsiye ederek, Neumann'ı geri çağırma ve Thälmann'a haddini bildirme yönündeki talebinin doğru olduğunu kanıtlamak istedi. Ama gerçekte bununla kanıtladığı şey kendisinin, tavrı KEYK tarafından oportünist tavır olarak değerlendirilen Humbert-Droz'la dayanışma içinde olduğudur.

Komintern sorunlarındaki görüş ayrılıklarımızın ana noktaları bunlardır, yoldaşlar.

Buharin, Komintern'in seksiyonlarında sağ sapma ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı mücadele ederek, Alman ve Çekoslovak Komünist Partilerini sosyal-demokratik unsurlar ve geleneklerden arındırarak, komünist partilerden Brandler ve Thalheimer'i ihraç ederek, Komintern'i "parçaladığımız"a, Komintern'i "mahvettiğimiz"e inanıyor. Oysa biz, böyle bir politika izleyerek ve sorunu sağ sapma ve sağ sapmayla uzlaşmacılığa karşı mücadele noktasında şiddetlendirerek Komintern'i sağlamlaştırdığımızı, onu oportünistlerden arındırdığımızı, Seksiyonlarını Bolşevikleştirdiğimizi, işçi sınıfını yaklaşan devrimci mücadelelere hazırlamak için Komünist Partilere yardım ettiğimizi söylüyoruz, zira Parti kendini pislikten arındırarak güçlenir.

Görüyorsunuz ki, sözkonusu olan, SBKP(B) MK'sı içinde basit nüanslar değil, Komintern politikasının temel sorunlarında oldukça ciddi görüş ayrılıklarıdır.

IV
İÇ POLİTİKA SORUNLARINDA GÖRÜŞ AYRILIKLARI

Yukarıda, ülkemizdeki sınıfsal değişikliklerden ve sınıf mücadelesinden söz ettim. Buharin grubunun basireti bağlanmış olduğunu, değişiklikleri görmediğini ve Partinin önündeki yeni görevleri anlamadığını söyledim. Bu zemin üzerinde Buharinci muhalefette çaresizlik, zorluklar karşısında korkuya kapılma ve onlara teslim olma tavrının ortaya çıktığını belirttim.

Buharincilerin bu hatalarının gökten zembille indiği söylenemez. Tersine bunlar, geride bıraktığımız, inşanın barışçıl yollarla, deyim yerindeyse, kendi kendine gerçekleştiği, şimdi gündemde olan sınıfsal değişikliklerin, şimdi gözlemlediğimiz sınıf mücadelesinin keskinleşmesinin henüz yaşanmadığı, ekonominin ***restorasyonu*** dönemi denilen gelişme aşamasıyla bağıntı içinde bulunmaktadır.

Ne var ki artık, yeni bir gelişim aşamasına, eski dönemden, ***restorasyon*** döneminden farklı bir aşamaya girdik. Artık inşanın yeni bir dönemini, bütün ekonominin sosyalizm temelinde ***yeniden yapılanması*** dönemini yaşıyoruz. Bu yeni dönem, yeni sınıfsal değişikliklere, sınıf mücadelesinin şidddetlenmesine neden olmaktadır. Yeni mücadele yöntemlerini, güçlerimizin yeniden düzenlenmesini, bütün örgütlerimizin iyileştirilmesini ve sağlamlaştırılmasını gerektirmektedir.

Buharin grubunun talihsizliği tam da, onun geçmişte

yaşaması, bu yeni dönemin karakteristik özelliklerini görmemesi, yeni mücadele yöntemlerinin gerekliliğini kavramamasıdır. Körlüğü, şaşkınlığı, zorluklar karşısında panik halinde korkuya kapılması bundandır.

a) Sınıf Mücadelesi Üzerine

Buharin grubunun bu körlüğünün ve bu çaresizliğinin teorik temelleri nerededir?

Bu körlük ve çaresizliğin teorik temeli, kanımca, Buharin'in ülkemizde sınıf mücadelesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşmasıdır. Bununla, Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi yönündeki gayri-Marksist teorisini, proletarya diktatörlüğü koşulları altında sınıf mücadelesininin mekanizması konusundaki anlayışsızlığını kastediyorum.

Burada Buharin'in, "Sosyalizmin Yolu" adlı yazısından, Kulaklığın sosyalizme intibak etmesinin yer aldığı bölümden birkaç kez alıntı yapıldı. Ama hep bazı yerleri atlanarak. İzin verirseniz ben, tümünü okumak istiyorum. Buharin'in Marksist sınıf mücadelesi teorisinden ne kadar uzaklaştığını göstermek için bu gereklidir, yoldaşlar.

Dinleyin:

> "Kooperatifsel köylü örgütlerimizin esas ağı, Kulak tipi değil 'emekçi' tipi kooperatif hücrelerinden, genel siyasal organlarımızın sistemine ***intibak edecek ve bu yolla, sosyalist iktisadın birleşik zincirinin halkaları haline gelecek hücrelerden oluşacaktır. Öte yandan, Kulak tipi kooperatif yuvaları, aynı şekilde bankalar vs. aracılığıyla aynı sisteme intibak edecek, ama belli bir kerteye kadar, örneğin imtiyazlı işletmeler gibi, yabancı***

* *Altını ben çizdim.* —***J. St.***

madde olacaklardır.'"*

Buharin'in broşüründen bu bölümü aktarırken, bazı yoldaşlar, herhangi bir nedenle, imtiyaz sahiplerine ilişkin son cümleyi atladılar. Anlaşıldığına göre Buharin'e yardım etmek isteyen Rosit, bunu fırsat bilerek, Buharin'in tahrif edildiğini bağırdı. Oysa sözü edilen tüm bölümde püf noktası, son cümledir, imtiyaz sahiplerine ilişkin cümledir. Çünkü imtiyaz sahipleriyle Kulaklar aynı kefeye konulursa, ama öte yandan Kulaklar, sosyalizme intibak ederse, bundan ne sonuç çıkar? Bundan sadece şu sonuç çıkar ki, imtiyaz sahipleri de aynı şekilde sosyalizme intibak ederler, sadece Kulaklar değil, imtiyaz sahipleri de sosyalizme intibak ederler. *(Genel gülüşmeler.)*

Ne sonuç çıktığını görüyorsunuz.

Rosit: Buharin "yabancı madde" diyor.

Stalin: Buharin "yabancı madde" demiyor, "belli bir kerteye kadar yabancı madde" diyor. Demek ki Kulaklar ve imtiyaz sahipleri, "belli bir kerteye kadar" sosyalist sistem içinde yabancı maddedirler. Ne var ki, Buharin'in hatası tam da, Kulaklarla imtiyaz sahiplerinin "belli bir kerteye kadar" yabancı madde olmalarına rağmen yine de sosyalizme intibak edeceğinde yatmaktadır.

Buharin'in teorisi işte böyle bir saçmalığa götürüyor.

Kent ve kırdaki kapitalistlerin, Kulakların ve imtiyaz sahiplerinin sosyalizme intibak etmesi — Buharin işte böylesine bir aptallığa kalkıştı.

Hayır yoldaşlar, böyle bir "sosyalizm"e ihtiyacımız yok bizim. Buharin bunu kendisine saklasın.

fiimdiye kadar biz Marksist-Leninistler kent ve kırdaki kapitalistlerle işçi sınıfı arasında ***uzlaşmaz*** bir

çıkar karşıtlığı olduğunu söylüyorduk. Marksist sınıf mücadelesi teorisi tam da buna dayanmaktadır. Fakat şimdi, Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme ***barışçıl intibakı*** teorisine göre, tüm bunlar alt üst oluyor, sömürücülerin ve sömürülenlerin sınıf çıkarları arasındaki uzlaşmaz çelişki kayboluyor, sömürücüler sosyalizme intibak ediyor.

Rosit: Bu doğru değil, proletarya diktatörlüğü önşart koşuluyor.

Stalin: Ama proletarya diktatörlüğü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimidir.

Rosit: Mesele de bu ya.

Stalin: Fakat Buharin'de kapitalistler tam da bu proletarya diktatörlüğüne intibak oluyorlar. Bunu neden anlamıyorsunuz Rosit? Eğer, kentte ve kırda kapitalistler, proletarya diktatörlüğü sistemine intibak edeceklerse, mücadele kime karşı yürütülecek, sınıf mücadelesi en şiddetli biçimiyle kime karşı yürütülecek?

Proletarya diktatörlüğü, kapitalist unsurlara karşı uzlaşmaz bir mücadele yürütmek, burjuvaziyi ezmek ve kapitalizmi kökünden koparıp atmak için gereklidir. Ama eğer kent ve kırdaki kapitalistler, imtiyaz sahipleri ve Kulaklar sosyalizme intibak ederlerse, proletarya diktatörlüğü hâlâ gerekli mi, eğer gerekliyse, hangi sınıfı ezmek için?

Rosit: Mesele de bu ya? Buharin'in intibak tezi sınıf mücadelesini önşart koşuyor.

Stalin: Görüyorum ki Rosit Buharin'e hizmet etmeye yemin etmiş. Ama kaş yapayım derken göz çıkarıyor, çünkü Buharin'i kurtarmak isterken tamamen batırıyor. Boşuna dememişler: "Akılsız dost akıllı düşmandan daha kötüdür." *(Genel gülüşmeler.)*

İkisinden biri: Ya kapitalistler sınıfıyla, iktidara gelmiş ve diktatörlüğünü örgütlemiş işçi sınıfı arasında uzlaşmaz çıkar çelişkisi vardır, ya da bu çıkar çelişkisi yoktur ve o zaman geriye tek şey kalır — sınıf çıkarlarının uyumunu ilan etmek.

İkisinden biri:

Ya Marksist sınıf mücadelesi teorisi, ***ya da*** kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi;

ya sınıf çıkarlarının uzlaşmaz çelişkisi, ***ya da*** sınıf çıkarlarının uyumu teorisi.

Sosyalizmin kapitalizme ve kapitalizmin sosyalizme intibakını vaazeden Brentano ya da Sidney Webb ayarındaki "sosyalistler"i anlamak mümkün, çünkü bu "sosyalistler" gerçekte anti-sosyalistlerdir, burjuva-liberalleridir. Ne var ki, hem Marksist olduğunu söyleyip, hem de kapitalist sınıfın sosyalizme intibakı teorisini vaazeden birini anlamak mümkün değil.

Buharin konuşmasında, Kulakların sosyalizme intibakı teorisini, ünlü bir Lenin alıntısına işaret ederek güçlendirmeye çalıştı. Lenin'in, Buharin'le ***aynı şeyi*** söylediğini idia etti.

Bu doğru değildir, yoldaşlar. Bu, Lenin'i kaba, kabul edilemez biçimde karalamak anlamına gelir.

İşte bu Lenin alıntısının metni:

> "Sovyet Cumhuriyetimizde sosyal düzen, iki sınıfın, işçilerle köylülerin işbirliğine dayanır, ki buna şimdi belirli koşullar altında 'NEP'çilerin yani burjuvazinin de [katılmasına —ÇN] izin verilmiştir." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 444, Rusça.)*

Görüyorsunuz, burada kapitalist sınıfın sosyalizme intibak etmesinden tek söz bile edilmemiştir. Burada söz-

konusu edilen, işçilerle köylülerin birliğine, "bazı koşullar altında" NEP'çilerin de, yani burjuvazinin de katılmasına "izin verdiği"mizdir.

Bu ne anlama gelir? Böylece NEP'çilerin sosyalizme intibak etme imkanını kabul etmiş mi oluyoruz? Elbette hayır. Ancak utanma duygusunu yitirmiş olanlar Lenin'in söylediklerini böyle yorumlayabilirler. Bunun anlamı, burjuvaziyi şu an yok etmediğimiz, mülkiyetine şu an el koymadığımız, bilakis, belli koşullar altında, yani kapitalistlerin sürekli kısıtlanması ve giderek ekonomik yaşamdan atılmasına yol açan proletarya diktatörlüğü yasalarına mutlak tabi olma koşulları altında, varlığını sürdürmesine izin verdiğimizdir.

Amansız bir sınıf savaşımı olmaksızın kapitalistleri defetmek ve kapitalizmin köklerini yok etmek mümkün müdür? Hayır, değildir.

Kapitalistlerin sosyalizme intibakı teori ve pratiğiyle sınıfları ortadan kaldırmak mümkün müdür? Hayır, mümkün değildir. Böyle bir teori ve pratikle sınıflar sadece korunur ve ebedileştirilir, çünkü bu teori Marksist sınıf mücadelesi teorisine aykırıdır.

Oysa Lenin'den alıntı, proletaya diktatörlüğü koşulları altında Marksist sınıf mücadelesi teorisine dayanmaktadır.

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibakı teorisiyle, Lenin'in amansız sınıf mücadelesi olarak diktatörlük teorisi arasında ortak ne olabilir? İkisi arasında hiçbir ortak yan olmadığı ve olamayacağı açıktır.

Buharin, proletarya diktatörlüğü altında, sınıfların ortadan kalkması için sınıf mücadelesinin ***sönmek*** ve ***ortadan kalkmak*** zorunda olduğunu düşünüyor. Oysa Lenin

tam tersine, sınıfların ancak inatçı bir sınıf mücadelesi yoluyla ortadan kaldırılabileceğini, bu sınıf mücadelesinin proletarya diktatörlüğü koşulları altında, proletarya diktatörlüğünden önce olduğundan ***daha acımasız*** olacağını öğretmektedir.

> "Sınıfların ortadan kaldırılması" diyor Lenin, "sermayenin iktidarının devrilmesinden, burjuva devletin yıkılmasından, proletarya diktatörlüğünün kurulmasından ***sonra yok olmayan,*** (eski sosyalizm ve sosyal-demokrasi içindeki sersemlerin sandığı gibi) bilakis sadece biçimleri değişen ve birçok açıdan daha da acımasızlaşan uzun süreli, zorlu, inatçı bir ***sınıf mücadelesinin*** eseri olacaktır." *(4. Baskı, cilt XXIX, s. 359.)*

Sınıfların ortadan kaldırılması konusunda bunları söylüyor Lenin.

Sınıfların, ***proletaryanın acımasız sınıf mücadelesiyle*** ortadan kaldırılması — Lenin'in formülü budur.

Sınıfların, ***sınıf mücadelesinin sönmesi ve kapitalistlerin sosyalizme intibak etmesiyle*** ortadan kaldırılması — bu da Buharin'in formülüdür.

Bu iki formül arasında ortak ne olabilir?

Buharin'in, Kulakların sosyalizme intibak etmesi teorisi, böylece Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisine sırt çevirmeyi temsil etmektedir. Bu, kürsü sosyalizmi [5] teorisine yakınlaşmadır.

Buharin ve arkadaşlarının bütün hatalarının temeli budur.

Buharin'in teorisi olan, Kulakların sosyalizme intibakı konusunu uzun uzadıya açıklamanın gerekli olmadığı yönünde itirazda bulunulabilir ve denebilir ki,

zaten teorinin kendisi Buharin'e karşı konuşuyor, hatta sadece konuşmuyor, bağırıyor. Ama bu doğru olmaz, yoldaşlar! Bu teori gizli bir varlık sürdürdüğü müddetçe, onu önemsemenin gereği yoktu: çeşitli yoldaşların yazıp çizdiklerinde az aptalca şeyler yok! Gerçekten de, son zamanlara kadar Buharin'in bu teorisiyle ilgilenmedik. Fakat son zamanlarda durum değişti. Son yıllarda gittikçe yayılan küçük-burjuva unsur, bu anti-Marksist teoriyi canlandırmaya başlamış ve ona aktüel bir karakter kazandırmıştır. fiimdi artık onun gizli bir varlık sürdürdüğü söylenemez. fiimdi Buharin'in bu gizli teorisi, Partimizin içinde sağ sapmanın bayrağı, oportünizmin bayrağı haline gelme hakkını talep ediyor. O nedenle artık, bu teoriyi önemsemeden geçip gidemeyiz. O nedenle, Partili yoldaşlarımızın sağ sapmaya karşı mücadelelerini kolaylaştırmak için, bu teoriyi yanlış ve zararlı bir teori olarak ezmekle yükümlüyüz.

b) Sınıf Mücadelesinin fiiddetlenmesi Üzerine

Buharin'in birinci hatasından doğan ikinci hatası, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa, kapitalist unsurların, Sovyet iktidarının sosyalist politikasına karşı direnişinin güçlenmesi sorununa yanlış, gayri-Marksist yaklaşımıdır.

Burada sözkonusu olan nedir? Kapitalist unsurların, ekonomimizin sosyalist sektöründen daha çabuk büyümesi, dolayısıyla da direnişlerini güçlendirerek sosyalist inşayı baltalaması mıdır? Hayır, bu değildir. Ayrıca kapitalist unsurların sosyalist sektörden daha hızlı büyüdüğü doğru değildir. Eğer böyle olsaydı, sosyalist inşanın yıkılmasına ramak kalmış sayılırdı.

Burada sözkonusu olan, sosyalizmin kapitalist unsurlara başarıyla saldırması, sosyalizmin kapitalist unsurlardan daha ***hızlı*** büyümesi, bundan dolayı kapitalist

unsurların görece öneminin ***azalması*** ve kapitalist unsurların görece önemi azaldığı için de, ölümcül tehlikeyi sezen kapitalist unsurların, direnişlerini güçlendirmesidir.

fiimdilik hâlâ direnişlerini güçlendirme olanağına sahipler; sadece dünya kapitalizmi tarafından desteklendikleri için değil, aynı zamanda görece önemlerinin azalması, sosyalizmin gelişimiyle kıyaslandığında, görece gelişimlerinin gerilemesine rağmen, kapitalist unsurların mutlak büyümesi hâlâ devam ettiği içindir, ve bu da onlara, sosyalizmin büyümesine karşı çıkmak amacıyla güç toplamak için belli bir imkân vermektedir.

Sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, kentte ve kırda kapitalist unsurların direnişinin güçlenmesi, ***bugünkü gelişme aşamasında***, güçler dengesinin ***bugünkü koşullarında tam da bu temelde*** ortaya çıkmaktadır.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, bu basit ve açık gerçeği kavrayamamalarında, soruna, Marksistler gibi değil, dar kafalı insanlar gibi yaklaşmalarında, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesini her türlü rastlantısal nedenlerle açıklamaya çalışmalarında yatmaktadır: Örneğin, Sovyet aygıtının "işe yaramazlığı", taşradaki yoldaşların "ihtiyatsız" politikaları, "yetersiz" hareketlilik, "aşırılıklar" vs. vb.

İşte Buharin'in "Sosyalizmin Yolu" adlı broşüründen sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa tamamen gayri-Marksist bir yaklaşımı gösteren bir alıntı:

> "Köyde sınıf mücadelesi, kâh orada, kâh burada eski tezahür biçimleriyle alevleniyor. Bu şiddetlenmeye genellikle Kulak unsurlar sebep olmaktadırlar. Örneğin, Sovyet iktidarının organlarına sızmış Kulaklar, ya da başkalarının sırtından zenginleşenlerin, köy muhabirleri-

ne ateş etmeye başlamaları, sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimde tezahürüdür." (Bu doğru değil, çünkü sınıf mücadelesinin en şiddetli biçimi ayaklanmadır. ***—J. Stalin.***) "Ne var ki böyle durumlar genellikle yerel Sovyet aygıtının henüz güçsüz olduğu yerlerde meydana gelmektedir. ***Bu aygıtın iyileştirilmesiyle***, Sovyet iktidarının bütün alt hücrelerinin sağlamlaşmasıyla, yerel Parti örgütlerinin ve köyde Komünist Gençlik Birliği örgütlerinin iyileştirilmesi ve güçlendirilmesiyle bu tür olaylar, çok açıktır ki, giderek seyrekleşecek ve nihayet ***tamamen yok olacaktır***."*

Buna göre sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi aygıtla ilgili nedenlere bağlanmalı, alt örgütlerimizin işe yarayıp yaramadığıyla, güçsüzlüğü ya da güçlülüğü ile açıklanmalıdır.

Buna göre örneğin, fiahti'de burjuva entelektüellerinin, burjuva unsurların Sovyet iktidarına karşı direnişinin ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin bir biçimi olan sabotajları, sınıf güçlerinin karşılıklı ilişkisiyle, sosyalizmin büyümesiyle değil, aygıtımızın işe yaramazlığıyla açıklanmalıdır.

Buna göre, fiahti reyonundaki bozguncu faaliyet henüz kitlesel bir görüntü kazanmadığı sürece iyi olan aygıtımız, zararlı faaliyet kitlesel görüntü almaya başladığı anda aniden, herhangi bir nedenle işe yaramaz duruma gelmiş olmalıdır.

Buna göre, geçen yıla kadar, tahıl temininin kendiliğinden gerçekleştiği ve ülkemizde sınıf mücadelesinin özel bir şiddetlenmesi gözlenmediği sürece iyi, hatta mükemmel olan yerel örgütlerimiz, Kulakların direnişinin özellikle sert biçimler aldığı geçen yıldan beri, aniden kötüleşmiş ve tamamen işe yaramaz hale gelmiş

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

olmalıdır.

Bu bir açıklama değil, bir açıklama karikatürüdür. Bu bilim değil, bilim bozuntusudur.

Peki bu şiddetlenme gerçekte ne ile açıklanır?

İki nedenle açıklanır.

Birincisi, ilerlememizle, saldırımızla, kentte ve kırda belli kapitalist grupların geriletilmesiyle koşut gelişen, gerek sanayide, gerekse de tarımda sosyalist ekonomi biçimlerinin büyümesiyle açıklanır. Öyle ki, Lenin'in "Kim — Kimi?" formülüne uygun olarak yaşamaktayız: Biz mi kapitalistlerin sırtını yere getirip, Lenin'in söylediği gibi, son tayin edici savaşa girişeceğiz, yoksa onlar mı bizim sırtımızı yere getirecekler?

İkincisi, kapitalist unsurların gönüllü olarak sahneden çekilmek istememeleriyle açıklanır: Sosyalizme karşı direniyorlar ve direnecekler, çünkü son saatlerinin yaklaştığını görüyorlar. fiimdilik hâlâ direnebiliyorlar, çünkü görece önemleri giderek azalmasına rağmen mutlak büyümeleri hâlâ sürüyor: Kentte ve köyde küçük-burjuvazi, bağrından, Lenin'in ifade ettiği gibi, her gün, her saat küçük ve büyükçe kapitalistler çıkarmaktadır ve bu kapitalist unsurlar varlıklarını koruyabilmek için bütün çarelere başvurmaktadırlar.

Tarihte hiçbir zaman can çekişen sınıflar, gönüllü olarak sahneden çekilmemişlerdir. Tarihte hiçbir zaman, can çekişen burjuvazi, can havliyle varlığını korumayı denemeden çekilmemiştir. Alt Sovyet aygıtımız iyi de olsa kötü de olsa, ilerlememiz, saldırımız kapitalist unsurları budayıp püskürtecek, fakat can çekişen sınıflar herşeye rağmen direneceklerdir.

Ülkemizde sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin te-

meli budur.

Buharin ve arkadaşlarının hatası, kapitalistlerin direnişinin artmasını, görece önemlerinin artmasıyla özdeşleştirmekte yatmaktadır. Fakat bu özdeşleştirme her türlü temelden yoksundur. Temelden yoksundur, çünkü eğer kapitalistler direniyorlarsa, bu hiç de bizden daha güçlü duruma geldikleri anlamını taşımaz. Durum tam tersidir. Çöken sınıflar bizden daha güçlü hale geldikleri için değil, tersine, sosyalizm onlardan daha hızlı büyüdüğü ve bizden daha güçsüz hale geldikleri için direnmektedirler. Ve tam da güçsüzleştikleri için, son saatlerinin yaklaştığını hissediyor, bütün güçleriyle, bütün olanaklarıyla direnmek zorunda kalıyorlar.

Bugünkü tarihsel anda sınıf mücadelesinin şiddetlenmesinin ve kapitalistlerin direnişinin mekanizması burada yatmaktadır.

Bu durum karşısında Partinin politikası nasıl olmalıdır?

Partinin politikası, işçi sınıfını ve köyün sömürülen kitlelerini uyandırmak, mücadele yeteneklerini yükseltmek, kentte ve köyde kapitalist unsurlara karşı, direnen sınıf düşmanlarına karşı onların mücadele hazırlıklarını geliştirmek olmalıdır.

Marksist-Leninist sınıf mücadelesi teorisi, başka şeylerin yanısıra, proletarya diktatörlüğünün düşmanlarına karşı işçi sınıfını seferber etmeyi kolaylaştırmasıyla sivrilir.

Buharin'in kapitalistlerin sosyalizme intibakı teorisi ve sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi sorununa dair Buharinci kavrayışın zararlılığı nerede yatmaktadır?

İşçi sınıfını uyutmasında, ülkemizin devrimci güçleri-

nin mücadele azmini baltalamasında, işçi sınıfını demobilize etmesinde ve kapitalist unsurların Sovyet iktidarına karşı saldırısını kolaylaştırmasında yatmaktadır.

c) Köylülük Üzerine

Buharin'in üçüncü hatası köylülük sorunuyla ilgilidir. Köylülük sorununun, politikamızın en önemli sorunlarından biri olduğu biliniyor. Bizim koşullarımızda köylülük farklı sosyal gruplaşmalardan oluşmaktadır: Köy yoksulları, orta köylüler ve Kulaklar. Bu gruplara karşı tavrımızın aynı olamayacağı açıktır. Köy yoksulları, işçi sınıfının ***dayanağı,*** orta köylüler ***müttefiki,*** Kulaklar ise ***sınıf düşmanıdır;*** bu sosyal gruplara karşı tavrımız böyledir. Bütün bunlar açık ve herkesçe bilinen şeylerdir.

Ne varki Buharin bu meseleleri biraz farklı görüyor. Köylülüğü karakterize ederken, köylülüğün farklılaşması olgusu ortadan kalkıyor, sosyal gruplaşmaların varlığı olgusu kayboluyor ve sadece köy denilen boz bir arazi parçası kalıyor.

Buharin'e göre, Kulak Kulak değil, orta köylü de orta köylü değildir, tersine köyde sadece yoksulluk vardır. Buradaki konuşmasında da söyledi: Bizim Kulakımıza Kulak denebilir mi? O adeta bir dilenci, dedi. Ve orta köylümüz orta köylüye benziyor mu? diye belirtti burada, o açlık çeken bir dilenci. Köylülük hakkında böyle bir görüşün temelden yanlış, Leninizmle bağdaşmaz bir görüş olduğu açıktır.

Lenin, bireysel köylülüğün ***son kapitalist sınıf*** olduğunu söyledi. Bu tez doğru mudur? Evet, kayıtsız şartsız doğrudur. Bireysel köylü neden son kapitalist sınıf olarak nitelendirilir? Çünkü toplumumuzu oluşturan iki temel sınıftan biri olan köylülük, ekonomisi özel mülkiyete ve küçük meta üretimine dayanan sınıf olduğu için.

Çünkü köylülük, küçük meta üretimini sürdüren bireysel köylülük olarak kaldıkça, bağrından aralıksız ve durmaksızın kapitalistler çıkarır ve çıkarmak zorundadır.

İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki ittifak sorunsalında Marksist tavrımız sorununda bu durum, bizim için tayin edici öneme sahiptir. Bu, köylülükle ***herhangi bir*** ittifaka değil, yalnızca köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı mücadeleye dayanan ***bir ittifaka*** ihtiyacımız var anlamına gelir.

Gördüğünüz gibi, Lenin'in, köylülüğün son kapitalist sınıf olduğu tezi, sadece işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakı düşüncesine karşı olmamakla kalmaz, bilakis tam tersine, genelde kapitalist unsurlara, özelde de köyde köylülüğün kapitalist unsurlarına karşı yönelen, işçi sınıfı ve köylülüğün çoğunluğunun ittifakı olarak, bu ittifakın temelini oluşturur.

Lenin bu tezi, işçi sınıfı ve köylülüğün ittifakının ancak bu ittifak, köylülüğün bağrından çıkardığı kapitalist unsurlara karşı mücadeleye dayandığı durumda sağlam olabileceğini göstermek için ortaya atmıştır.

Buharin'in hatası bu basit meseleyi anlamaması ve bunu kabul etmemesidir, o köydeki sosyal gruplaşmaları unutmakta, ufkunda Kulaklar ve köy yoksulları kaybolmakta ve geriye sadece bir tek orta köylü kütlesi kalmaktadır.

Köylülükle ittifak sorununda, Troçkizmle Buharin grubu arasındaki fark neredeydir? Troçkizmin, orta köylülük kitlesiyle ***sağlam*** ittifak politikasına ***karşı*** olmasında, Buharin grubunun ise bir bütün olarak köylülükle ***herhangi bir ittifaktan yana*** olmasındadır. İki düşüncenin de yanlış ve birbirinden değersiz olduğunu kanıtlamak gereksiz.

Leninizm, köylülüğün ana kitleleriyle mutlaka sağlam bir ittifaktan, orta köylülerle bir ittifaktan yanadır. Ne var ki, herhangi bir ittifaktan yana değil, işçi sınıfının ***önder rolünü*** garantileyen, proletarya diktatörlüğünü ***sağlamlaştıran ve sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştıran*** bir ittifaktan, orta köylülerle yapılan böyle bir ittifaktan yanadır.

> "İşçi sınıfıyla köylülük arasındaki anlaşmadan", diyor Lenin, "her türlü şeyi anlamak mümkünkür. Eğer, işçi sınıfı açısından anlaşmanın, ancak işçi sınıfının diktatörlüğünü desteklediği ve sınıfların ortadan kaldırılmasını hedefleyen önlemlerden biri olduğu koşullarda kabul edilebileceği, ancak o zaman doğru ve ilkesel açıdan mümkün olduğu gözardı edilirse, o zaman işçi sınıfının köylülükle anlaşması formülü, elbette, Sovyet iktidarının tüm düşmanları ve diktatörlüğün tüm düşmanları tarafından da görüşlerinde savunulan bir formül olarak kalır." *(4. baskı, cilt XXXII, s. 382, Rusça.)*

Ve devamla:

> "fiimdi", diyor Lenin, "proletarya devlet iktidarını elinde tutuyor ve yönetiyor. Köylülüğü yönetiyor. Köylülüğü yönetmenin anlamı nedir? Bunun anlamı, birincisi, yönünü küçük üreticiye göre saptayan bir çizgi değil, sınıfların ortadan kaldırmasını hedefleyen bir çizgi izlemektir. Bu asli ve temel çizgiden ayrılmak istersek sosyalist olmaktan çıkarız, küçük-burjuvaların kampına, şimdi proletaryanın en kötü düşmanları olan Sosyal-Devrimcilerin ve Menşeviklerin kampına kayarız." *(Aynı yerde, s. 396, Rusça.)*

Köylülüğün ana kitleleriyle, orta köylülerle ittifak sorununda Lenin'in bakış açısı budur.

Orta köylülük sorununda Buharin grubunun yanılgısı, orta köylülüğün, işçi sınıfıyla kapitalistler arasındaki ikili karakterini, ikili konumunu görmemesinde yatmaktadır. "Orta köylü yalpalayan bir sınıftır", diyor Lenin. Neden?

Çünkü orta köylü, bir yandan emekçidir, bu durum onu işçi sınıfına yaklaştırır, öte yandan ise mülk sahibidir, bu da onu Kulaka yaklaştırır. Orta köylünün yalpalamaları bundandır. Ve, bu sadece teorik olarak doğru değildir. Bu yalpalamalar her gün, her saat pratikte de kendisini göstermektedir.

> "Emekçi olarak köylü", diyor Lenin, "sosyalizme eğilimlidir ve işçilerin diktatörlüğünü burjuvaların diktatörlüğüne tercih eder. Tahıl satıcısı olarak köylü, burjuvaziye, serbest ticarete, yani 'alışılmış', eski 'ezelden beri varlığını sürdüren' kapitalizme eğilim gösterir."*(4. baskı, cilt XXIX, s. 359, Rusça.)*

Bu nedenle, orta köylülükle ittifak ancak, kapitalist unsurları, bir bütün olarak kapitalizmi hedefliyorsa, ittifak içinde işçi sınıfının önder rolünü garantiliyorsa, sınıfların ortadan kaldırılmasını kolaylaştırıyorsa sağlam olabilir.

Buharin grubu bu açık ve basit şeyleri unutuyor.

d) NEP ve Pazar İlişkileri Üzerine

Buharin'in dördüncü hatası NEP (Yeni Ekonomik Politika) sorunu ile ilgilidir. Buharin'in bu konudaki hatası NEP'in iki tarafı olduğunu görmemesinden, sadece bir tarafını görmesinden kaynaklanıyor. 1921 yılında, NEP'i gündeme getirdiğimizde, sivri ucunu savaş komünizmine karşı, özel ticarete ***hiçbir*** serbestlik tanımayan bir rejim ve düzene karşı yöneltmiştik. NEP'in özel ticarette ***belli*** bir serbestlik anlamına geldiğini düşünüyorduk, hâlâ böyle düşünüyoruz. Buharin meselenin bu yanını farketmiş. Bu çok iyi.

Ama Buharin NEP'in bundan ibaret olduğunu sanıyorsa yanılıyor. Buharin NEP'in bir başka yanı daha olduğunu unutmuştur. Mesele, NEP'in, hiçbir şekilde, özel ticarette ***tam*** serbestlik, pazarda fiyatlarla ***serbestçe***

oynanması anlamına gelmediğidir. NEP, özel ticarete, ***belirli*** sınırlar içinde, ***belirli*** bir çerçevede, ***pazarda devletin düzenleyici rolünün garanti altına alındığı*** koşullarda serbestlik tanınması demektir. NEP'in ikinci yanı tam da burada yatar. NEP'in bu ikinci yanı, bizim için, birinci yanından daha büyük öneme sahiptir. Kapitalist ülkelerde genellikle olduğu gibi, bizim pazarımızda fiyatlar serbest hareket etmezler. Tahıl fiyatlarını esas olarak biz saptıyoruz. Sanayi ürünlerinin fiyatlarını biz saptıyoruz. Üretimin maliyet fiyatlarını düşürme ve sanayi mallarının fiyatlarını indirme politikasını gerçekleştirme ve tarım ürünlerinin fiyat istikrarını koruma çabasındayız. Kapitalist ülkelerdeki pazarda böylesine özel ve özgül koşulların, görülmediği açık değil midir?

Bundan çıkan sonuç, NEP var oldukça, iki yanının da korunması zorunluluğudur: hem savaş komünizmi rejimine karşı yönelen ve özel ticarete ***belli*** bir serbestlik tanımayı amaçlayan birinci yanı, hem de özel ticarette ***tam*** serbestliğe karşı yönelen ve pazarda devletin düzenleyici rolünü garanti altına almayı amaçlayan ikinci yanı korunmalıdır. Eğer bu yanlardan biri kaldırılırsa ortada Yeni Ekonomik Politika da kalmayacaktır.

Buharin, NEP'e karşı, sadece "sol"dan, ticarette ***her türlü*** serbestliği kaldırmak isteyenlerden bir tehlike tehdidi gelebileceğini sanıyor. Bu doğru değil. Bu çok kaba bir hatadır. Ayrıca, bu tehlikenin şu an için gerçekleşebilirliği hiç ya da hemen hemen hiç yok, çünkü artık bugün, gerek yerel, gerekse de merkezi örgütlerimizde, ticarette ***belli*** bir serbestliğin korunmasının gerekli ve zorunlu olduğunu kavramamış insanlar, ya hiç yok, ya da yok denecek kadar az.

Sağdaki tehlike, devletin pazardaki düzenleyici rolünü ortadan kaldırmak isteyen, pazarı "zincirlerinden kur-

tarmak", bu yolla özel ticaretin tam serbestliği dönemini açmak isteyenlerin yarattığı tehlike, bugün çok daha gerçektir. NEP'in sağdan parçalanması tehlikesinin bugün çok daha gerçek olduğuna kuşku olamaz.

Küçük-burjuva unsurun tam da bu yönde NEP'in sağdan parçalanması yönünde çaba harcadığı unutulmamalıdır. Kulakların ve varlıklı unsurların, spekülatörlerin ve istifçilerin feryatlarıyla —yoldaşlarımızın birçoğunun bu feryatlara kulak asması pek seyrek olmuyor— NEP'i tam da bu yönden topa tuttukları anımsanmalıdır. Buharin'in bu ikinci gerçekten varolan tehlikeyi, NEP'in parçalanması tehlikesini görmemesi olgusu, onun küçük-burjuva unsurların baskısına yenildiğini ifade etmektedir kuşkusuz.

Buharin, pazarı "normalleştirmeyi", tahıl fiyatlarıyla bölgelere göre "oynamayı", yani tahıl fiyatlarının yükseltilmesini öneriyor. Bunun anlamı nedir? Bunun anlamı, onun Sovyet pazarı koşullarından memnun olmadığıdır, o, devletin pazardaki düzenleyici rolünü sıfıra indirmek istiyor; NEP'i sağdan parçalamaya çalışan küçük-burjuva unsura taviz vermeyi öneriyor.

Bir an için, Buharin'in önerilerine uyduğumuzu kabul edelim. Sonuçta ne olurdu? Diyelim ki sonbaharda, alım döneminin başlangıcında, tahıl fiyatlarını yükselttik. Ama pazarda, her zaman, tahıla üç kat fazla ödeyecek bir sürü spekülatör ve istifçi olacağı, onlar olsa olsa yaklaşık on milyon pud satın alırken biz yüzmilyonlarca pud alacağımızdan onlara ayak uyduramayacağımız için, tahıl sahipleri tahıllarını, fiyatların yeniden yükselmesini bekleyerek ellerinde tutacaklardır. Bunun sonucunda, devletin tahıl ihtiyacının özellikle ortaya çıktığı ilkbaharda, fiyatları yeniden yükseltmek zorunda kalacağız. Peki ama, tahıl fiyatlarını ilkbaharda yükseltmenin anlamı ne-

dir? Bunun anlamı, kısmen tohumluk, kısmen de tüketim için, sonbaharda ucuza sattığı aynı tahılı, ilkbaharda yüksek fiyatla satın almak zorunda kalacak köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylülere zarar vermektir. Bu operasyonlarla yeterli tahıl miktarını elde etme anlamında herhangi bir önemli sonuca ulaşabilir miyiz? Büyük ihtimalle hayır, çünkü her zaman aynı tahıl için, iki katını, üç katını ödeyecek spekülatörler ve istifçiler olacaktır. Demek ki, spekülatörlerin ve istifçilerin fiyatlarından daha fazla vermek gibi, boşuna bir uğraş içinde, tahıl fiyatlarını yeniden yükseltmek zorunda kalacaktık.

Ama bundan şu sonuç çıkar ki, bir kez tahıl fiyatlarını yükseltme yoluna girdik mi, gerekli tahıl miktarını elde etme garantisine sahip olmaksızın, aşağıya doğru kaymaya devam etmek zorunda oluruz.

Bununla da bitmez:

Birinci olarak, tahıl için ***alım*** fiyatlarını yükseltirsek, daha sonra, bütün tarım ürünleri fiyatlarında belli bir orantıyı korumak için, tarımsal hammadde fiyatlarını da yükseltmek zorunda kalırız.

İkinci olarak, tahıl için alım fiyatlarını yükseltirsek, kentlerde perakende ekmek fiyatlarının düşüklüğünü koruyamayız; demek ki ekmeğin ***satış*** fiyatını da yükseltmek zorunda kalırız. Bu durumda işçileri mağdur durumda bırakamayacağımızdan, bırakmamamız gerektiğinden, ücretleri hızla yükseltmek zorunda kalırız. Bu ise zorunlu olarak, sanayi mallarının fiyatlarının da yükselmesine yol açacaktır, çünkü aksi taktirde, kentteki kaynakların, endüstrileşmenin çıkarlarına aykırı olarak, kıra pompalanması gündeme gelebilir.

Bundan ötürü, sanayi mallarının ve tarımsal ürünlerin

fiyatlarını, ***düşen*** ya da en azından istikrarlı fiyatlar temelinde değil, gerek tahıl gerekse de sanayi mallarının ***yükselen*** fiyatları temelinde dengelemek zorunda kalırız.

Başka bir deyimle, sanayi malları ve tarımsal ürünlerin pahalılaşması rotasını tutmak zorunda kalırız.

Fiyatlarla böyle "oynama"nın, zorunlu olarak, Sovyet iktidarının fiyat politikasının tamamen tasfiye edilmesine, devletin pazardaki düzenleyici rolünün ortadan kaldırılmasına ve küçük-burjuva unsurun tamamen zincirlerinden boşanmasına yolaçacağını görmek zor değil.

Bu, kimin yararına olur?

Sadece kentte ve kırda varlıklı kesimlerin yararına olur, çünkü pahalı sanayi malları ve tarımsal ürünler, hem işçi sınıfının, hem de köy yoksulları ve varlıklı olmayan köylüler için yanına yaklaşılmaz olacaktır. Bu durum sadece Kulaklar, varlıklılar, NEP'çiler ve öteki zengin sınıfların yararına olacaktır.

Bu da bir ittifak, ama kendine özgü bir ittifak, kentte ve köyde varlıklı kesimlerle yapılan bir ittifak olacaktır. İşçiler ve köyün fakir katmanları çok haklı olarak bize, nasıl bir iktidar olduğumuzu, işçi-köylü iktidarı mı, yoksa Kulakların ve NEP'çilerin iktidarı mı olduğumuzu soracaklardır.

Pazarın "normalleştirilmesi" ve bölgelere göre tahıl fiyatlarıyla "manevra yapma"yı öneren Buharinci tez, işçi sınıfı ve köyün yoksul kesimleriyle bozuşmaya, kentte ve kırda varlıklı kesimlerle ittifaka gidilmesine yolaçmak zorundadır.

Partinin bu zararlı yola giremeyeceği açıktır.

Buharin'de NEP'le ilgili bütün kavramların nasıl bir-

birine karıştığı, onun küçük-burjuvaların etkisine ne kadar çok kapıldığı, kentle kır, devletle köylülük arasında meta dolaşımının yeni biçimleri sorununda aldığı reddedici tavırdan da ortaya çıkmaktadır. Devletin köylülüğe mal temin eder hale gelmiş, köylülüğün ise devlete tahıl satar hale gelecek olmasına öfkelenmiş yaygara koparıyor. Bunu, NEP'in bütün kurallarının ihlal edilmesi, neredeyse ortadan kaldırılması olarak değerlendiriyor. Sormak gerekiyor: Niçin, hangi nedenle?

Devletin, devlet sanayiinin köylülük için, aracısız, mal temin etmesi, buna karşılık köylülüğün de, sanayi için, devlet için, yine aracısız, tahıl temin etmesinde kötü olan ne?

Marksizm açısından, Marksist politika açısından, köylülüğün devlet sanayiinin ihtiyacı için pamuk, pancar, keten temin ***eder hale gelmesi***, öte yandan devlet sanayiinin de, tarımın bu dalları için kent ürünleri, tohumluk ve üretim aletleri temin eder hale gelmesinde ne kötülük var?

Kentle kır arasında meta dolaşımının bu yeni biçimlerini kurmanın temel yöntemi burada kontrat yöntemidir. Kontrat yöntemi NEP'in taleplerine aykırı mıdır?

Köylülüğün, aynı kontrat yöntemi sayesinde, sadece pamuk, pancar ve keten için değil, tahıl için de devletin tedarikçisi ***haline geliyor olmasında*** kötü olan ne?

Küçük boyutta ticaret, küçük ticaret, meta dolaşımı olarak adlandırılırken, malın fiyatı ve kalitesi üzerine önceden yapılan anlaşmalara (kontrat) göre gündeme gelen büyük boyutlu ticaret, neden meta dolaşımı olarak değerlendirilmesin?

Kentle kır arasında kontrat yöntemine göre yapılan

meta dolaşımının bu yeni kitlesel biçimlerinin tam da NEP temelinde oluştuğunu, bunun örgütlerimizce, ekonominin plânlı sosyalist yönetiminin güçlendirilmesi anlamında ileriye doğru atılmış büyük bir adım anlamına geldiğini kavramak bu kadar zor mu?

Buharin bu açık ve basit şeyleri kavramayı unutmuş.

e) "Haraç" Denilen fiey Üzerine

Buharin'in beşinci hatası (esas hatalarından sözediyorum), kentle kır arasındaki "makas" sorununda, "haraç" denilen sorunda, parti çizgisini oportünistçe tahrif etmesinde yatmaktadır.

Politbüro ve MKK Prezidyumu ortak oturumunda (fiubat 1929) "makas" sorununda alınan ünlü kararda sözkonusu edilen nedir? Bu kararda sözkonusu edilen, köylülüğün devlete ödediği olağan vergilerin, doğrudan ve dolaylı vergilerin dışında, endüstri ürünlerinin pahalı, ama tarımsal ürünlerin ucuz olması nedeniyle bir tür ek vergi ödemesidir.

Köylülüğün ödeyeceği bu ek verginin gerçekten varolduğu doğru mu? Evet, doğru. Bunu başka nasıl tanımlıyoruz? "Makas" olarak, sanayimizi daha hızlı geliştirmek amacıyla kaynakları tarımdan sanayiye "pompalamak" olarak tanımlıyoruz.

Bu "pompalama" gerekli mi? Eğer sanayinin hızlı gelişim temposunu gerçekten korumak istiyorsak, geçici önlem olarak bu "pompalama"nın zorunluluğu konusunda aramızda görüş ayrılığı yok. Sanayinin hızlı büyümesini ise ne pahasına olursa olsun sürdürmek zorundayız, çünkü bu, sadece sana-

yinin kendisi için değil, aynı zamanda herşeyden önce tarım için, acilen traktöre, tarımsal makinelere, suni gübreye ihtiyaç duyan köylülük için gereklidir.

Bu ek vergiyi bugün kaldırmamız mümkün mü? Ne yazık ki mümkün değil. Önümüzdeki yıllarda, mümkün olduğunca çabuk kaldırmak zorundayız. Fakat şimdi kaldıramayız.

Böylece "makas"a dayanarak aldığımız ek vergi "bir tür haraç" teşkil ediyor. Haraç değil, "bir tür haraç". Bu, geriliğimiz için "bir tür haraç"tır. Bu ek vergi, sanayinin gelişmesini ilerletmek ve geriliğimize son vermek için gereklidir.

Bu ek vergiyi getirerek köylülüğü sömürmüş olmuyor muyuz? Hayır olmuyoruz. Sovyet iktidarının özü, köylülüğün, hangi biçimde olursa, olsun, devlet tarafından sömürülmesini olanaksız kılmaktadır. Yoldaşlarımızın Temmuz Plenumu'ndaki[6] konuşmalarında, Sovyet düzeninin koşulları altında, köylülüğün sosyalist devlet tarafından sömürülmesinin ***olanaksız olduğu*** açıkca ifade edilmiştir, zira emekçi köylülerin refahının kesintisiz artması, Sovyet toplumunun bir gelişme yasasıdır, bu yasa ise köylülüğün her türlü sömürülmesi imkanını dıştalar.

Bu ek vergi, köylülük için katlanılır nitelikte midir? Evet katlanılır niteliktedir. Neden?

Birincisi, bu ek verginin toplanması, köylülüğün maddi durumunun sürekli iyileşmesi koşulları altında cereyan etmektedir.

İkincisi, köylünün, geliri bu ek vergiyi ödemesini olanaklı kılan kişisel iktisadı vardır, oysa kişisel

iktisadı olmayan, buna rağmen gücünü sanayileşme eserine adayan işçi için aynı şey söylenemez.

Üçüncüsü, ek verginin miktarı yıldan yıla azalmaktadır.

Bu ek vergiyi "bir tür haraç" olarak tanımlamamız doğru mudur? Bu kayıtsız şartsız doğrudur. Bu tanımlamayla yoldaşlarımıza sürekli olarak ek verginin son derece kötü, istenmeyen ve uzun süre varlığını sürdürmemesi gereken bir şey olduğu anımsatılıyor. Köylülüğün ek vergilendirilmesini böyle tanımlayarak, bu ek vergiyi kendi isteğimizle değil, zorunluluğa boyun eğerek topladığımızı, biz Bolşeviklerin bunu mümkün olduğunca çabuk, mümkün olduğunca erken kaldırmak için tüm önlemleri almak zorunda olduğumuzu söylemek istiyoruz.

"Makas", "pompalama", "ek vergi" sorununun özü, yukarıda sözü edilen belgelerde "bir tür haraç" olarak tanımlanan konunun özü budur.

Buharin, Rikov ve Tomski, ilk önceleri, "haraç" sözcüğü hakkında mızmızlık etmeye çalıştılar ve Partiyi, köylülüğü askeri-feodal biçimde sömürme politikası gütmekle suçlamaya kalkıştılar. Ne var ki şimdi, körler bile, bunun, Buharincilerin Partimizi en kaba biçimde karalamaya çalışmasından başka bir şey olmadığını görüyorlar. Bugün artık, onlar bile, askeri-feodal sömürü saçmalığıyla kendilerini rezil ettiklerini sessizce kabul etmek zorunda kaldılar.

Zira ikisinden biri:

Ya Buharinciler, "makas"ın ve kaynakların tarımdan sanayiye "pompalanması"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunu kabul ederler ve bu du-

rumda, suçlamalarının karalayıcı niteliğini, Partinin tamamen haklı olduğunu kabul etmek zorundalar;

ya da, "makas"ın ve "pompalama"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunu reddederler, ama bu durumda da bunu dobra dobra söylemeliler ki Parti, onları ülkemizin sanayileşmesinin karşıtları kategorisine koyabilsin.

Ancak ben, Buharin, Rikov ve Tomski'nin "makas"ın ve kaynakların tarımdan sanayiye "pompalanması"nın bugün mutlak bir zorunluluk olduğunun hiçbir ihtiyat kaydı olmadan kabul edildiği bir dizi konuşmasını anımsıyorum. Bu ise "bir tür haraç" formülünün kabulüdür.

Hangisi, yani şimdi, bugün de hâlâ "pompalama" ve "makas"ın korunmasını savunuyorlar mı, savunmuyorlar mı? Bunu dobra dobra söylesinler.

Buharin: Pompalama gerekli, ama "haraç" uygunsuz bir sözcük. *(Genel gülüşmeler.)*

Stalin: O halde, ***sorunun özüne ilişkin görüş ayrılığımız yok,*** o halde, tarımdan sanayiye kaynak "pompalanması", "makas" denilen şey, ek vergi, "bir tür haraç", şu an, ülkemizin sanayileşmesi için zorunlu, ama geçici bir çare.

Çok iyi. Öyleyse mesele ne, neden yaygara koparılıyor? Marksist literatürde kullanılmayan bir kavram olduğunu düşündükleri için, "haraç" ya da "bir tür haraç" ***sözcüğü*** mü hoşlarına gitmiyor?

Öyleyse "haraç" ***sözcüğü*** üzerine konuşalım.

Ben, yoldaşlar, bu sözcüğün, Marksist literatürümüzde, örneğin Lenin yoldaşın makalelerinde, çoktan beri kullanıldığını iddia ediyorum. Bu, Le-

nin'i okumayan şu ya da bu kişiyi şaşırtabilir, ama bu bir olgudur, yoldaşlar. Buharin burada büyük bir heyecanla, Marksist literatürde "haraç" sözcüğüne izin verilmemesi gerektiğini iddia etti. Parti MK'sının ve genelde Marksistlerin "haraç" sözcüğünü kullanabilmelerine öfkelendi, hayret etti. Fakat bu sözcük, Lenin yoldaş gibi bir Marksistin makalelerinde, çoktan beri yasallık kazanmışsa, bunda hayret edilecek ne var? Yoksa, Lenin, Buharin'in Marksistlere yönelttiği taleplere yeterli yanıt vermiyor mu? Öyleyse değerli yoldaşlar, bunu dobra dobra söyleyin.

Örneğin Lenin gibi bir Marksistin, "'Sol' Çocukluklar ve Küçük-Burjuvalık Üzerine" (Mayıs1918) adlı makalesini alın ve orada şu pasajı okuyun:

> "Birkaç binliğini itinayla saklayan küçük-burjuva, devlet kapitalizminin düşmanıdır, ve o bu binlikleri, yoksul halka karşı, her türlü genel devlet kontrolüne karşı, mutlaka kendisi için realize etmek ister; ne var ki binliklerin toplamı, sosyalist inşamıza zarar veren spekülasyon için pek çok milyarlık bir temel oluşturur. Diyelim ki, belli bir sayıda işçi, birkaç gün içinde, 1000'e eşit kılınabilecek bir değer miktarı üretti. Yine diyelim ki, bu miktardan 200'ü, küçük spekülasyonlarla, Sovyet iktidarının talimat ve kararlarına karşı, küçük mülk sahiplerinin her türlü yolsuzluğu ve hilesiyle kaybedildi. Sınıf bilinçli her içi, şunu söyleyecektir: Eğer daha büyük düzen ve örgütlülük sağlanması için 1000'den 300'ünü verebilseydim 200 yerine 300'ü seve seve veririm, çünkü bu 'haracı' daha sonra Sovyet iktidarı altında diyelim ki 100'e, 50'ye indirmek, düzen ve örgütlülük egemen olur olmaz, her türlü devlet tekeline karşı

küçük mülk sahiplerinin direnişi kesin olarak kırılır kırılmaz kolay olacaktır." *(4. baskı, cilt XXVII, s. 305, Rusça.)*

Sanırım açıktır. Lenin yoldaşı da, bu söylediklerinden dolayı, işçi sınıfının askeri-feodal biçimde sömürülmesi politikası taraftarı ilan etmek gerekmez mi? Deneyin bakalım, değerli yoldaşlar!

Bir ses: Yine de orta köylülere karşı "haraç" kavramı hiç kullanılmamıştır.

Stalin: Orta köylünün Partiye işçi sınıfından daha yakın olduğunu mu sanıyorsunuz? Siz de tam Marksistsiniz ha! *(Gülüşmeler.)* İşçi sınıfıyla ilgili, Partisi olduğumuz işçi sınıfıyla ilgili "haraç" sözü kullanılıyorsa, aynı şey sadece müttefikimiz olan orta köylülük için neden kullanılmasın?

Bazı mızmızlar, Lenin'in "'Sol' Çocukluklar" makalesindeki "haraç" sözcüğünün bir hata, Lenin yoldaşın tesadüfi bir hatası olduğunu düşünebilirler. Ne var ki araştırıldığında, mızmızların kuşkusunun her türlü temelden yoksun olduğu ortaya çıkar. Lenin yoldaşın bir başka yazısını, "Aynî Vergi Üzerine" (Nisan 1921) yazısını, daha doğrusu broşürünü alın ve 324. sayfayı (cilt XXVI, s. 324) okuyun. Lenin yoldaşın, biraz önce okuduğum "haraç" üzerine bölümü burada da aynen tekrarladığını göreceksiniz. Son olarak, Lenin yoldaşın, "Sovyet İktidarının En Yakın Görevleri" (cilt XXII, s. 448, Mart-Nisan 1918) adlı makalesini alın, göreceksiniz ki Lenin, burada da haraçtan (artık tırnak içine almadan) "tabandan muhasebe ve denetimin örgütlenmesindeki geriliğimiz için ödediğimiz haraç"tan söz etmektedir.

Lenin'in makalelerinde "haraç" ***sözcüğünün*** kesinlikle tesadüfi bir unsur olmadığı ortaya çıkıyor. Bu ***sözcüğü*** Lenin yoldaş, "haraç"ın geçici karakterini vurgulamak, Bolşeviklerin enerjisini yükseltip, geriliğimiz, "yeteneksizlerimiz" için, işçi sınıfının ödediği bu "haraç"ı mümkün olduğunca çabuk tasfiye etmeye yöneltmek için kullanmaktadır.

"Bir tür haraç" ifadesini kullanmakla iyi Marksistler arasında, Lenin yoldaşın yanında bulunduğum ortaya çıkmıştır.

Buharin burada, Marksistlerin literatürlerinde "haraç" sözcüğüne yer vermemeleri gerektiğini söyledi. Hangi Marksistleri kastediyor? Eğer Slepkov, Maratski, Petrovski, Rosit ve diğerleri gibi, Marksistlerden çok liberallere benzeyen —sözüm meclisten dışarı— Marksistlerden söz ediyorsa Buharin'in öfkesi tamamen anlaşılırdır. Fakat, örneğin Lenin yoldaş gibi gerçek Marksistlerden söz ediyorsa, bunlar arasında "haraç" sözcüğünün çoktan yasallık kazandığını, ama Lenin'in eserlerini pek tanımayan kendisinin burada karavana attığını kabul etmek zorundadır.

Fakat "haraç" sorunu bununla bitmiyor. Mesele şudur: Buharin ve arkadaşlarının, "haraç" sözcüğü üzerinde mızmızlanıp durmaları, köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi politikasından dem vurmaları, tesadüf değildir. Hiç kuşku yok ki, askeri-feodal sömürü feryadıyla, Kulaklara karşı örgütlerimiz tarafından hayata geçirilen Parti politikamızdan son derece hoşnutsuz olduklarını ifade etmek istemişlerdir. Köylülüğün yönetilmesi hususunda Partimizin izlediği Leninist politikadan hoşnutsuzluk, tahıl alımı politikamızdan hoşnutsuzluk, var güçle kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri geliştirme politikamızdan hoşnutsuzluk ve nihayet, pazarı "zincirlerinden kurtarma" ve özel ticarete tam serbestlik tanıma arzusu — bütün bunlar, ifadesini Buharin'in köylülüğün askeri-feodal sömürülmesi politikası hakkındaki yaygarasında bulmuştur.

Partimizin tarihinde, Partinin askeri-feodal sömürü politikasıyla suçlandığı bir başka örnek bilmiyorum Partiye karşı kullanılan bu silah Marksistlerin cephaneliğinden alınmamıştır. Peki nereden alınmıştır? Kadet lideri Milyukov'un cephaneliğinden alınmıştır. İşçi sınıfını köylülükten ayırmak istedikleri zaman Kadetler, sürekli şöyle söylerler: Bolşevik baylar, sosyalizmi, köylülüğün kemikleri üzerine inşa ediyorsunuz. "Haraç" üzerine kopardığı yaygarayla Buharin, Milyukov efendilerin teranesine katılıyor, halk düşmanlarıyla birleşiyor.

f) Sanayinin Gelişim Temposu ve İttifakın Yeni Biçimleri Üzerine

Son olarak, sanayinin gelişim temposu ve kentle kır arasındaki ittifakın yeni biçimleri sorunu. Bu sorun, görüş ayrılıklarımızın en önemli sorunlarından biridir. Bu sorun şu nedenle önemlidir, çünkü Partinin ekonomik politikasıyla ilgili sorunlardaki ***pratik*** görüş ayrılıklarımızın bütün ipleri bu sorunda birleşmektedir.

İttifakın yeni biçimleri ne demektir, ekonomik politikamız açısından bu ne anlama gelir?

Bunun anlamı, herşeyden önce, kentle kır arasındaki ittifakın, sanayinin esas olarak köylülerin ***kişisel*** ihtiyaçlarını karşıladığı (ayakkabı, pamuklu bez, genel olarak tekstil ürünleri vs.) eski biçimlerinin yanısıra, köylü çiftliklerinin ***üretim*** ihtiyaçlarını (tarımsal makineler, traktörler, islah edilmiş tohum, yapay gübre vs.) gidereceği yeni biçimlerine gerek duyulmasıdır.

Eskiden ***esas olarak*** köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılıyor ve işletmesinin üretim ihtiyaçlarını pek az dikkate alıyorduk, oysa bugün, köylülerin kişisel ihtiyaçlarını karşılamaya devam ederken, bütün gücümüzle, tarımsal üretimin yeni teknik temelde yeniden yapılanmasıyla doğrudan ilişki içinde olan, tarımsal makineler, tarktörler, yapay gübre vs. temin etmeye girişmeliyiz.

Örneğin, ülkemizde devrimden önce yaklaşık 16 milyon olan çiftlik sayısının, şimdi 25 milyondan az olmaması ne anlama gelir? Bu toprağın gittikçe daha çok parçalanmış ve dağınık biçimde işlendiğinin kanıtı değil de nedir? Oysa, dağınık, küçük işletmelerin karakteristik özelliği, teknik, makine, traktörden, tarım biliminin sonuçlarından gerekli ölçüde yararlanamaması ve üretimin düşük oluşudur.

Pazara sunulan tarımsal ürünlerin yetersizliği bundandır.

Kentle kır arasında, sanayi ile tarım arasında kopma tehlikesi bundandır.

Tarımın ilerlemesini sağlamak, sanayimizin gelişme temposuna uydurmak zorunluluğu bundandır.

Ve bu kopma tehlikesini ortadan kaldırmak için, yeni teknik temelinde tarımı ciddi biçimde yeniden donatmaya başlamak zorunludur. Ne var ki, tarımı yeniden donatmak için, dağınık bireysel köylü çiftliklerini, büyük çiftlikler halinde, kollektif çiftlikler halinde birleştirmek, tarımı kollektif çalışma temelinde inşa etmek, kollektifleri büyültmek, eski ve yeni Sovyet çiftliklerini geliştirmek, tarımın bütün ana dallarında kitlesel sözleşme biçimlerini sistematik şekilde uygulamak, yeni tekniğe egemen olmak ve çalışmayı kollektifleştirmek konusunda köylüye kolaylık sağlayacak Makine ve Traktör İstasyonları sistemini geliştirmek gerekmektedir — kısaca, küçük bireysel köylü çiftliklerini giderek kollektif büyük üretim temeline geçirmek gerekmektedir, çünkü bilimin sonuçlarından ve yeni teknikten tam olarak yararlanmayı ve tarımımızın hızla gelişmesini sağlamayı ancak ve yalnız toplumsal tipte büyük üretim başarabilir.

Elbette bu, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerini ihmal edeceğimiz anlamına gelmez. Hayır, bu anla-

ma gelmez. Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, sanayinin gıda ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında hâlâ üstün bir rol oynamaktadır ve yakın gelecekte de oynamaya devam edecektir. İşte tam da bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin, henüz kollektif çiftliklere katılmamış bireysel çiftliklerini desteklemek gerekir.

Bu, bireysel köylü çiftliklerinin, tek başına ***artık*** yeterli olmadığı anlamına gelir. Tahıl alımında karşılaştığımız zorluklar bunu göstermektedir. Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin gelişimi, her tarafta, kollektif çiftlik biçimlerinin ve Sovyet çiftliklerinin çok yönlü geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

Bu nedenle, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleriyle, kollektif toplumsal çiftlik biçimleri arasında bir köprü kurmak; köylülerin küçük bireysel çiftliklerini kollektif çalışma yörüngesine geçirmelerini kolaylaştıracak kitlesel sözleşme, Makine ve Traktör İstasyonları ve kooperatif hareketinin çok yönlü gelişimi biçiminde bir köprü kurmak zorunludur.

Bu önkoşullar olmadan tarımda ciddi bir gelişme olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan tahıl sorununun çözümü olanaksızdır. Bu önkoşullar olmadan köylülüğün yoksul kesimlerini mahvolmaktan, sefalleten kurtarmak olanaksızdır.

Bu, son olarak, tarımsal üretimin yeniden yapılandırılması için temel kaynak olan sanayimizi her açıdan geliştirmek, maden ve kimya sanayimizi, makine yapımını kalkındırmak, traktör fabrikaları, tarımsal makine fabrikaları kurmak zorunda olduğumuz anlamına gelir.

Köylülüğün ana kitlelerini, kitlesel sözleşme yoluyla kollektif iktisat biçimlerine çekmeden, tarıma önemli mik-

tarda traktör, tarım makineleri vs. sağlamadan, kollektif çiftlikleri geliştirmenin, Makine ve Traktör İstasyonları'nı geliştirmenin olanaksız olduğunu kanıtlamaya gerek yok.

Ne var ki köyün makine ve traktörle beslenmesi, eğer sanayimiz yüksek bir hızla geliştirilmezse olanaksızdır. Bu nedenle, tarımın kollektivizm temelinde yeniden yapılanması için sanayimizin hızlı gelişme temposu anahtar rolü oynamaktadır.

İttifakın yeni biçimlerinin anlamı ve önemi burada yatmaktadır.

Buharin grubu, ittifakın yeni biçimlerinin gerekliliğini lafta kabul etmek zorunda kalmıştır. Fakat bu, bu bayrak altında tam ***tersini*** gizlice yapmayı amaçlayan, özü sözüne uymayan bir şeydir. Gerçekte Buharin, ittifakın yeni biçimlerine karşıdır. Onun için hareket noktası, tarımsal üretimin yeniden yapılanmasının kaldıracı olarak sanayinin hızlı gelişme temposu değil, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesidir. Onda önplânda olan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda tarımsal ürünlerin fiyatlarıyla serbestçe oynamaya izin verilmesi ve özel ticaretin tamamen serbest bırakılmasıdır. Kollektif çiftliklere karşı aldığı, MK Temmuz Plenumu'nda yaptığı konuşmada ve Temmuz Plenumu öncesi ortaya attığı tezlerde ifadesini bulan kuşkucu tavrın nedeni budur. Tahıl alımında Kulaklara karşı her türlü olağanüstü önlemi reddedici tavrı bundandır.

Buharin'in olağanüstü önlemlerden, şeytanın kutsal sudan korkması gibi korktuğu biliniyor.

Buharin'in, Kulakların bugünkü koşullar altında, yeterli tahılı gönüllü olarak, kendiliğinden teslim etmeyeceğini hâlâ anlayamadığı biliniyor.

Tahıl alımındaki çalışmamızın iki yıllık deneyimi

şimdi bunu kanıtlamıştır.

Peki, pazara yeterli miktarda tahıl sunulmazsa ne olacak? Buharin şöyle yanıtlıyor: Kulakları olağanüstü önlemlerle huzursuz etmeyin, yurtdışından tahıl ithal edin. Daha kısa süre önce, yurtdışından yaklaşık 50 milyon pud, yani yaklaşık 100 milyon ruble döviz karşılığında tahıl ithal etmeyi önerdi. Fakat bu döviz sanayi donatımlarının ithali için gerekiyorsa ne olacak? Buharin şöyle yanıtlıyor: Yurtdışından tahıl ithaline öncelik verilmeli, yani sanayi donatımları ithali açıkça geri plâna itilmelidir.

Böylece, tahıl probleminin çözümü ve tarımın yeniden yapılanmasının temelinin sanayinin hızlı gelişme temposu değil, serbest pazar ve pazarda fiyatlarla serbestçe oynanması temelinde, Kulak iktisadı dahil olmak üzere, bireysel köylü iktisadının geliştirilmesinde yattığı ortaya çıkar.

Böylece ekonomik politikada iki farklı plânla karşı karşıyayız.

Partinin plânı:

1— Sanayiyi yeni donatıyoruz (yeniden yapılanma)

2— Tarımın ciddi biçimde yeniden donatımına başlıyoruz (yeniden yapılanma).

3— Bunun için, kollektif ve Sovyet çiftliklerinin inşası genişletilmeli, sanayi ve tarımın ***birliğini*** kurmanın yolu olarak sözleşmeler ve Makine-Traktör İstasyonları, ***üretim*** alanında kitlesel kullanım sahası bulmalıdır.

4— Şu an tahıl alımında karşılaşılan zorluklara gelince, tahıl ithaline harcanacak parayı, endüstriyel gelişimde kullanmak için zorunlu olan, Kulakların direnişini kırmak ve ellerindeki tahıl fazlasını maksimum miktarda almanın bir yolu olarak orta ve yoksul köylü kitlelerinin toplumsal

desteğiyle güçlendirilmiş, geçici oloğanüstü önlemlere başvurabileceği kabul edilmelidir.

5— Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, ülkenin gıda maddesi ve hammadde ihtiyacının karşılanmasında üstün bir rol oynamaktadır ve oynamaya devam edecektir, ne var ki kendi başına bu artık yeterli değildir: Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, tarımdan kapitalist unsurların sürülüp atılması ve bireysel köylülüğün giderek kollektif büyük çiftliklere, kollektif çalışmaya sevkedilmesini kolaylaştırmak için, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin geliştirilmesi, kitlesel ölçekte sözleşmeler imzalanması, Makine ve Traktör İstasyonları'nın daha çok geliştirilmesiyle ***tamamlanmalıdır.***

6— Ama bütün bunları gerçekleştirebilmek için herşeyden önce sanayinin, metalurji, kimya ve makine yapımı sanayiinin, traktör fabrikalarının, tarım makineleri fabrikalarının geliştirilmesini teşvik etmek zorunludur. Eğer bu yapılmazsa, ne tahıl probleminin çözümü, ne de tarımın yeniden yapılanması söz konusu olabilir.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, endüstrimizin hızlı gelişme temposunda yatmaktadır.***

Buharin'in plânı:

1— Sanayi mallarının, hammaddelerin, ekmeğin pahalılaşmasına yol açmasından korkmadan, pazarın "normalleştirilmesi", pazarda fiyatlarla serbestçe oynama ve tahıl fiyatlarının yükseltilmesi.

2— Kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişim temposu belli ölçülerde yavaşlatılırken, bireysel köylü çiftliklerinin her yönden geliştirilmesi (Buharin'in

Temmuz'daki tezi, Buharin'in Temmuz Plenumu'ndaki konuşması).

3— Tahıl alımının kendiliğinden yürümesi, Kulaklara karşı, kısmen de olsa, olağanüstü önlemlerin hiçbir koşul altında, orta ve yoksul köylü kitleleri tarafından desteklense de, uygulanmaması.

4— Tahıl sıkıntısı başgösterdiğinde 100 milyon ruble tutarında tahıl ithal edilmesi.

5— Fakat, hem tahıl ithali, hem de sanayi donatımları ithali için para yetmiyorsa, bu durumda, sanayi için yapılan ithalat ve dolayısıyla da sanayimizin gelişme temposu düşürülmelidir, aksi takdirde ülkemizde tarım "yerinde sayacak" hatta "doğrudan yıkılacak"tır.

Sonuç olarak: ***Tarımın yeniden yapılanmasının anahtarı, bireysel köylü çiftliğinin gelişiminde yatmaktadır.***

Mesele böyledir, yoldaşlar!

Buharin'in plânı, sanayinin gelişme temposunun ***düşürülmesi*** ve ***birliğin*** yeni biçimlerini ***sarsma*** plânıdır.

Görüş ayrılıklarımız bunlardır.

Bazen şöyle soruluyor: Birliğin yeni biçimlerini geliştirmekte, kollektif çiftlikleri, Sovyet çiftliklerini vs. geliştirmekte geç kalmadık mı?

Bazıları var ki, Partinin bu konuda, en azından iki yıl geç kaldığını iddia ediyorlar. Bu yanlıştır, yoldaşlar. Bu tamamen yanlıştır. Bunu sadece, SSCB ekonomisinden bihaber "sol" çığırtkanlar söyleyebilirler.

Bu konuda geç kalınması ne anlama geliyor? Eğer sözkonusu olan, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin

gerekliliğini önceden görmekse, bu meseleye daha Ekim Devrimi sırasında başladık. Partinin, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini daha o zaman, Ekim Devrimi döneminde, önceden gördüğüne hiç kuşku olamaz. VIII. Kongre'de (Mart 1919) kabul edilen programımıza bakmak yeterli. Bu programda, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin zorunluluğu açıkça hesaba katılmıştır.

Ne var ki salt Parti önderliğimizin kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini önceden görmesi, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri için ***kitle hareketinin*** yaratılması ve örgütlenmesine yetmiyor. Dolayısıyla burada sözkonusu olan öngörü değil, kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerinin kurulmasını ***gerçekleştirme*** plânıdır. Ve bu plânın gerçekleştirilmesi için, şimdiye kadar sahip olmadığımız, ancak son zamanlarda ortaya çıkan bir dizi koşullar gereklidir.

Mesele budur yoldaşlar.

Kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleriyle ilgili kitlesel hareket plânını uygulamak için, herşeyden önce Parti liderliğinin, Parti ***yığınları*** tarafından desteklenmesi zorunludur. Bizim Partimiz ise bilindiği gibi milyonluk bir partidir. Dolayısıyla, geniş Parti üyesi kitleleri, Parti liderliğinin politikasının doğruluğu konusunda ikna etmek gerekmiştir. Bu birincisi.

Ayrıca bunun için, köylülüğün bağrında kollektif çiftlik yanlısı bir kitle hareketinin oluşması, köylülüğün kollektif çiftliklerden korkmaması, tersine, kollektif çiftliklere girerek kollektif çiftliklerin bireysel çiftliklere üstünlüğünü kendi deneyimi temelinde ikna olması gerekir. Bu ise belli bir zamanı gerektiren ciddi bir iştir. Bu ikincisi.

Bunun için gerekli olan bir başka şey de, devletin,

kollektif çiftliklerin inşasını finanse edecek , kollektif çiftlikleri ve Sovyet çifliklerini finanse edecek maddi araçlara sahip olmasıdır. Bunun için ise yüzlerce ve binlerce milyon ruble gereklidir, sevgili yoldaşlar. Bu üçüncüsü.

Bunun için son olarak sanayinin tarıma makine, traktör, suni gübre vs. sağlayabilecek, az çok yeterli ölçüde gelişmiş olması gerekir. Bu da dördüncüsü.

İki ya da üç yıl önce bütün bu koşullara sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez.

Bizim bir ***muhalefet*** partisi değil, ***hükümet*** partisi olduğumuz unutulmamalıdır. Bir muhalefet partisi, iktidara geldikten sonra gerçeleştirmek amacıyla şiarlar —hareketin temel pratik şiarlarından sözediyorum— ortaya atabilir. Hiç kimse, bir muhalefet partisini, temel şiarlarını hemen gerçekleştirmediği için suçlamaz, çünkü herkes, dümenin muhalefet partisinin değil, başka partilerin elinde olduğunu bilir.

Oysa, bizim partimiz gibi, Bolşevik Parti gibi hükümet partilerinde durum değişiktir. Böyle bir partinin şiarları, basit ajitasyon şiarları değildir. Daha farklı bir anlamları vardır, çünkü hemen uygulanmak zorunda olan ***pratik kararlar*** gücüne, ***yasaların gücüne*** sahiptirler. Partimiz pratik bir şiar ortaya atıp, daha sonra uygulanmasını erteleyemez. Bu, kitleleri aldatmak olurdu. Bir pratik şiarı, özellikle de köylülüğün milyonlarca kitlesini kollektivizm yoluna sevkedecek böylesine ciddi bir şiarı atmak için, onun dolaysız gerçekleştirilmesinin koşullarına sahip olmak, nihayetinde bu koşulları yaratmak, örgütlemek gereklidir. O nedenle bizim için, Parti liderliğinin kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gerekliliğini sadece öngörmesi yeterli değildir. O nedenle, bunun dışında, şiarlarımızı gecikmeksizin ***gerçekleştirebilmemiz, pratiğe***

geçirebilmemiz için, gerekli koşullara da sahip olmalıyız.

Partimiz, diyelim ki iki üç yıl önce, kütlesi itibariyle kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin gelişimini her açıdan teşvik etmeye hazır mıydı? Hayır, bunun için henüz hazır değildi. Parti üyesi kitleler arasında, ittifakın yeni biçimleri lehinde ciddi bir dönüşüm, tahıl alımında karşılaşılan ilk büyük zorluklarla başlamıştır. Partinin, kütlesi itibariyle, yeni biçimlerde birliği ve herşeyden önce kollektif çiftlikleri Sovyet çiftliklerini geliştirmeyi hızlandırmanın tüm zorunluluğunu hissetmeye başlaması, bu konuda MK'sını kararlılıkla desteklemesi için, bu zorlukları yaşaması gerekmişti. İşte size, daha önce sahip olmadığımız ve şimdi mevcut olan bir koşul.

İki ya da üç yıl önce, köylülüğün milyonlarca kitlesinin, kollektif çiftlikler ya da Sovyet çiftlikleri lehine ciddi bir haraketi var mıydı? Hayır, yoktu. Herkes, köylülüğün, iki-üç yıl önce, Sovyet çiftliklerine karşı düşmanca tavır aldığını, kollektif çiftliklere yararsız "komün"ler olarak kötü gözle baktığını bilir. Ya şimdi? Şimdi durum farklı. Şimdi artık, Sovyet çiftliklerini ve kollektif çiftlikleri, köylülüğü, tohumluk, damızlık hayvan, makine ve traktörle destekleyen bir kaynak olarak değerlendiren bir çok köylü kesimi mevcut. Bugün sözkonusu olan, makine ve traktör sağlamaktır, bu takdirde kollektif çiftlikler meselesi hızla gelişecektir.

Köylülüğün belli, ama oldukça önemli kesimlerinde bu ani değişiklik nereden kaynaklanmıştır? Bunu kolaylaştıran nedir?

Herşeyden önce kooperatiflerin ve kooperatif hareketinin gelişmesi. Hiç kuşku yok ki, kooperatiflerin, özellikle de köylüler arasında kollektif çiftlikler lehine psikolojik koşulları yaratan tarım kooperatiflerinin güçlü gelişimi

olmaksızın, bugün köylülüğün bir çok kesiminde ortaya çıkan kollektif çiftliklere dönük şiddetli istek görülmezdi.

Bu konuda köylülere, tarımın, küçük köylü çiftliklerinin, büyük kollektif çiftlikler biçiminde nasıl ıslah edilebileceği yönünde iyi örnekler sunan, iyi donatılmış kollektif çiftliklerlerin de büyük rolü olmuştur.

Aynı şekilde, çiftliklerin ıslah edilmesinde köylülere yardımcı olan, iyi donatılmış Sovyet çiftliklerinin de rolü olmuştur burada. Hepinizin iyi bildiği öteki gerçeklerin sözünü bile etmiyorum. İşte size, daha önce sahip olmadığımız, bugün ise var olan bir başka koşul daha.

Devamla, iki ya da üç yıl önce, kollektif çiftlikleri ve Sovyet çiftliklerini ciddi biçimde finanse edecek, bu amaçla, yüzlerce milyon Ruble harcayacak durumda olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. Çok iyi biliyorsunuz ki, sanayileşmek için gerekli olan asgari sanayii geliştirmek için bile —tarımın yeniden yapılanmasını bir yana bırakın—, kaynağımız yoktu. Ülkenin sanayileşmesi için temeli oluşturan sanayiden bu kaynağı çekip, kollektif çiftliklere ve Sovyet çiftliklerine devredebilir miydik? Bunu yapamayacağımız açıktır. Ya şimdi? Şimdi kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftliklerini geliştirmek için kaynağa sahibiz.

Son olarak, iki ya da üç yıl önce, tarıma daha çok makina, traktör vs. gibi araçlar sağlamak için, sanayide yeterli bir temele sahip olduğumuz iddia edilebilir mi? Hayır, iddia edilemez. O günlerde görev, ***gelecekte*** tarıma makine ve traktör sağlamak için, ***asgari bir endüstriyel zemin*** oluşturmaktı. Bu temelin yaratılması için o günlerde son derece sınırlı olan maddi kaynaklarımız kullanılmıştı. Ya şimdi? Şimdi artık, tarım için bu endüstriyel temele sahibiz. Şurası muhakkak ki, sözkonusu temel, bizim ül-

kemizde hızlandırılmış bir tempoyla yaratılmaktadır.

Buna göre, kollektif çiftliklerin ve Sovyet çiftliklerinin kitlesel ölçekte gelişimi için gerekli koşullar, ülkemizde ancak son zamanlarda oluşmuştur.

Durum böyledir yoldaşlar.

Bu nedenle, ittifakın yeni biçimlerini geliştirmekte geç kaldığımız söylenemez.

g) Teorisyen Olarak Buharin

Sağ muhalefetin teorisyeni Buharin'in politikamızın temel sorunlarında önemli hataları esas itibariyle bunlardır.

Buharin'in Partimizin teorisyenlerinden biri olduğu söyleniyor. Bu elbette doğrudur. Ne var ki mesele, teori alanında onda birşeylerin yolunda gitmediğidir. Bunu, biraz önce açıkladığım, Parti teorisi ve Parti politikasında yaptığı bir dizi hatadan anlamak mümkün. Bu hatalar, Komintern sorunlarındaki hatalar, sınıf mücadelesi, sınıf mücadelesinin şiddetlenmesi, köylülük, NEP, birliğin yeni biçimleri sorunlarındaki bu hatalar — tüm bu hatalar tesadüfen yapılmış olamaz. Hayır, bu hatalar tesadüfi türden değildir. Buharin'in bu hataları, onun yanlış teorik görüşlerinden, teorik yetersizliklerinden kaynaklanmaktadır. Evet, Buharin bir teorisyendir, ama tam bir Marksist teorisyen değil, Marksist teorisyen olabilmek için daha bir sürü şey öğrenmesi gereken bir teorisyendir.

Lenin yoldaşın, teorisyen olarak Buharin üzerine yazdığı ünlü mektubuna atıfta bulunuluyor. Bu mektubu okuyalım:

> "MK'nın genç üyelerine gelince", diyor Lenin, "Buharin ve Pyatakov üzerine birkaç söz söylemek istiyo-

rum. Buna göre bunlar, (en genç güçler arasında) en seçkinleridir ve bunlara ilişkin olarak şunlar gözönünde tutulmalıdır: Buharin sadece son derece değerli ve önemli bir parti teorisyeni değil, haklı olarak, bütün Partinin gözdesidir, ama ***teorik görüşleri (ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilir, çünkü onda skolastik birşey var (diyalektiği hiç incelememiş, öyle inanıyorum ki, hiç bir zaman tamamen kavramamıştır.)***"* *(1926 Temmuz Plenumu'nun Stenografik Tutanağı, IV. bölüm, s. 66, Rusça.)*

Yani, diyalektiği olmayan bir teorisyen. Skolastik bir teorisyen. "Teorik görüşleri ancak çok büyük sakıncalarla tam Marksist görüşler olarak sayılabilecek" bir teorisyen. Buharin'in teorik fizyonomisinin Lenin tarafından yapılan karakterizasyonu budur.

Böyle bir teorisyenin daha çok şey öğrenmesi gerektiğini siz de anlamışsınızdır, yoldaşlar. Buharin, henüz tam bir teorisyen olmadığını, daha çok şey öğrenmesi gerektiğini, Marksizmin ruhu olan diyalektiği henüz kendi malı haline getirmemiş bir teorisyen olduğunu kavrasaydı — bütün bunları kavrasaydı, daha alçak gönüllü olur, Parti de bu durumdan sadece kazançlı çıkardı. Kötü olan, Buharin'in alçakgönüllülükten nasibini almamış olmasıdır. Kötü olan, alçakgönüllülükten nasibini almamış olmakla kalmayıp, ustamız Lenin'e, bir dizi sorunda, hem de herşeyden önce devlet sorununda ders vermeye kalkmasıdır. Buharin'de kötü olan budur işte.

Sırası gelmişken, 1916 yılında, Lenin'le Buharin arasında geçen, devlet sorunuyla ilgili ünlü teorik tartışmaya değinmeme izin verin. Bu, gerek Lenin'e ders vermeye kalkışan Buharin'in ölçüsüz gösterişçiliğini, gerekse de proletaya diktatörlüğü, sınıf mücadelesi vs. gibi

* *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

önemli sorunlarda teorik yetersizliğinin köklerini gösterebilmemiz için önemlidir.

Bilindiği gibi, 1916 yılında "Gençlik-Enternasyonali"[7] dergisinde Nota Bene imzasıyla Buharin'in, özünde Lenin yoldaşı hedef almış bir makalesi yayınlandı. Bu makalede Buharin şöyle yazıyor:

> "… Sosyalistlerle anarşistlerin farkını, birincilerin devlet yanlısı, ikincilerin ise devlet karşıtı olmalarında aramak tamamen yanlıştır. Fark, devrimci sosyal-demokrasinin, yani toplumsal üretimi merkezileştirmek, yani en ileri teknikle biçimlendirmek isterken, ademi-merkez anarşist üretimin, eski tekniğe ve işletme biçimine dönüş anlamına gelmesinde yatmaktadır…"

> "… Fakat kitlelerin eğiticisi olan, ya da en azından olması gereken sosyal-demokrasi için şimdi ilkesel devlet karşıtlığını ifade etmek her zamankinden daha gereklidir… Bugünkü savaş, işçi sınıfının ruhunda devletçiliğin ne kadar derin kök saldığını göstermiştir."

Lenin Buharin'in bu görüşlerini bir eleştiriye tabi tutar ve, 1916 yılında yayınlanan makalesinde şunları söyler:

> "Bu yanlıştır. Yazar, sosyalistlerin ***devlet hususunda*** tavrının anarşistlerden nerede ayrıldığı sorusunu soruyor, ama bu soruya ***değil, başka*** bir soruya, gelecekteki toplumun ekonomik temeli hususunda görüşlerinin nerede birbirinden ayrıldığı sorusuna yanıt veriyor. Elbette bu çok önemli ve gerekli bir sorudur. Ama bu, sosyalistlerle anarşistlerin devlet hususunda tutumlarındaki farklılıkta ***esas olanın*** unutulmasına yol açmamalıdır. Sosyalistler, modern devletin ve kurumlarının, işçi sınıfının kurtuluş mücadelesi için kullanılmasından, devletin kapitalizmden sosyalizme geçişin özel bir biçimi olarak kullanılmasından yanalar. Proletarya diktatörlüğü işte

böyle bir geçiş biçimi, ***aynı şekilde*** bir devlettir.

Nota Bene yoldaşın makalesinin bir yerinde ifade ettiği gibi —bu görüşü sosyalistlere yükleme yanlışına düşmüştür yoldaş—, devleti "kaldırmak", onu "havaya uçurmak" isteyen anarşistlerdir. Sosyalistler ise, devletin —ne yazık ki yazar Engels'in konuya ilişkin sözlerini çok eksik aktarmıştır—, burjuvazinin mülksüzleştirilmesinden ***sonra***, 'ölüp gideceği'ni, 'söneceği'ni kabul ederler"…

"Devlete karşı 'ilkesel karşıtlığı' 'ifade etmek' için, bunu gerçekten de 'açıklıkla' kavramak gerekiyor, ne var ki yazarda eksik olan tam da bu açıklıktır. 'Devletçiliğin kökleri' sözleri ise tamamen muğlak, Marksizm ve sosyalizm dışıdır! 'Devletçilik' devletçiliğin yadsınmasıyla çatışmamaktadır, oportünist politika (yani, devlet hakkında oportünist, reformist, burjuva düşünce), devrimci soyal-demokratik politikayla (yani, burjuva devleti ve devletin, burjuvazinin devrilmesi amacıyla kullanılması hakkında devrimci sosyal-demokratik düşünce) çatışmaktadır. Bunlar tamamen farklı şeylerdir." *(4. baskı, cilt XXIII, s. 155-156, Rusça.)*

Meselenin ne olduğu ve Buharin'in nasıl bir yarı-anarşist çamura düştüğü herhalde anlaşılmıştır!

Sten: Lenin o zamanlar, devletin "havaya uçurulması" gerekliliğini henüz tam gelişmiş biçimiyle formüle etmemişti. Anarşist hatalara düşmüş olmasına rağmen Buharin, bu sorunun formüle edilişine yaklaşıyordu.

Stalin: Hayır, şimdi söz konusu olan bu değil, genel olarak devlete ilişkin tavırdır, Buharin'e göre, işçi sınıfının ***her*** devlete, işçi sınıfı devletine de ***ilkesel*** olarak düşmanca tavır almak zorunda olması söz konusudur.

Sten: Lenin o zaman, Buharin'i eleştirirken, "havaya uçurma" üzerine bir şey söylemeksizin devletin

kullanılmasından söz etmişti.

Stalin: Yanılıyorsunuz: Devletin "havaya uçurulması" Marksist değil, anarşist bir formüldür. Sizi temin ediyorum ki burada sözkonusu olan, Buharin'e göre (anarşistlere göre de), işçilerin her türlü devlete, yani geçiş dönemi devletine, işçi sınıfı devletine de ilkesel karşıtlıklarını vurgulamak zorunda olduklarıdır.

İşçi sınıfının, proletarya diktatörlüğüne —bu da bir devlettir— ilkesel karşıtlık içinde olması gerektiğini, işçilerimize anlatmayı bir deneyin bakalım.

Buharin'in "Gençlik Enternasyonali"nde yayınlanan makalesinde ifade edilen bakış açısı, kapitalizmden sosyalizme geçiş döneminde devleti reddetme bakış açısıdır.

Buharin burada, "önemsiz" bir şeyi, işçi sınıfı eğer burjuvaziyi baskı altında tutmak ve sosyalizmi inşa etmek istiyorsa, kendi devletini kurmadan bunu başaramayacağı bütün bir geçiş dönemini gözden kaçırmaktadır. Bu birincisi.

İkincisi, Lenin yoldaşın o zamanlar eleştirisinde devletin "havaya uçurulması", "ortadan kaldırılması" teorisine hiç değinmediği yanlıştır. Lenin, biraz önce yaptığım alıntıdan anlaşılacağı gibi, bu teoriye yalnızca değinmekle kalmamış, aynı zamanda onu anarşist bir teori olarak şiddetle eleştirerek, karşısına, burjuvazinin yıkılmasından sonra, yeni devletin, proletarya diktatörlüğü devletinin ***kurulması*** ve ***kullanılması*** teorisini koymuştur.

Son olarak, devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini, ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi", ya da ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi", "parçalanması" Marksist teorisiyle karıştırmamak gerekir. Bazıları, bunların bir ve aynı

düşünceyi ifade ettikleri görüşünden hareketle, bu iki farklı kavramı karıştırmaya eğilimliler. Ne var ki bu yanlıştır. Lenin, bir bütün olarak devletin "havaya uçurulması" ve "ortadan kaldırılması" anarşist teorisini eleştirirken, ***burjuva*** devlet aygıtının "paramparça edilmesi" ve ***proleter*** devletin "sönüp gitmesi" Marksit teorisinden hareket etmiştir.

Lenin yoldaşın herhalde 1916 yılının sonu, 1917'nin başlarında (1917 Şubat Devrimi öncesi) devlet üzerine aldığı notlarını, konuya tamamen açıklık kazandırmak amacıyla aktarmam belki de gereksiz olmayacak. Bu elyazmasından şu sonuçlara varmak hiç zor değildir:

a) Lenin, devlet sorununda Buharin'in yarı-anarşist hatalarını eleştirirken, proleter devletin "sönüp gitmesi" ve burjuva devlet aygıtının "paramparça edilmesi" Marksist teorisinden hareket etmiştir,

b) Lenin'in sözleriyle, "gerçeğe Kautsky'den daha fazla yaklaşmasına" rağmen Buharin, "Kautskycileri teşhir edeceğine, hatalarıyla onlara yardım etmekte"dir.

İşte bu el yazmasının metni:

> "Devlet sorunu için, ***Engels***'in ***Bebel***'e 18-28 Mart 1875 tarihli mektubu ***olağanüstü*** önemlidir.
>
> Mektubun en önemli yeri tam olarak şöyledir:
>
> '…Özgür halk devleti, özgür devlete dönüşmüştür. Gramatik olarak özgür devlet, devletin vatandaşları karşısında özgür olduğu bir devlet, yani despotik yönetimli bir devlettir. Özellikle, ***gerçek anlamda bir devlet olmayan Komün'den*** sonra, ***devlet hakkında edilen bütün boş laflardan*** vazgeçilmelidir. Marx'ın Proudhon'a karşı yazısı, daha sonra da "Komünist Manifesto", açıkça, ***sosyalist toplum düzeninin gelişmesiyle devletin kendiliğinden çözüleceği ve kaybolacağını*** söylemesine

rağmen, "halk devleti", anarşistler tarafından, gına getirircesine başımıza kakıldı. "Devlet" artık sadece mücadelede, devrimde, düşmanın üstesinden zor kullanarak gelmek için kullanılan geçici bir kuruluş olduğundan, "özgür halk devleti"nden söz etmek, katıksız bir saçmalıktır: Proletarya, devleti hâlâ ***kullandığı*** sürece (altı Engels tarafından çizilmiştir), onu ***özgürlük için değil, hasımlarını baskı altında tutmak için kullanır; özgürlükten söz edilebildiği anda, devletin devlet olarak varlığı sona erer.*** O nedenle biz, her yerde "***devlet***" (Engels tarafından altı çizilmiştir) yerine, Fransızca "Komün"ü son derece iyi karşılayan eski, güzel Almanca sözcük "Gemeinwesen"i koymayı öneriyoruz.'

Marx ve Engels'te, devlete ***karşı*** denebilecek en isabetli ve muhakkak ki en sert bölüm budur.

1— 'Devlet hakkında edilen bütün boş laflardan vazgeçilmeli'

2— ' Komün artık gerçek anlamda bir devlet ***değil***di.' (Peki ama neydi? Besbelli ki devletten devletsizliğe geçiş biçimi!)

3— Anarşistler gına getirircesine 'halk devleti'ni 'başımıza kaktılar'. (Demek ki Marx ve Engels Alman dostlarının bu açık yanılgısından utanıyorlar — fakat yine de, ***o günkü koşullar altında,*** çok haklı olarak, anarşistlerin hatalarıyla karşılaştırılamayacak kadar hafif bir hata olarak değerlendiriyorlardı. Bu NB!!)

4— Devlet, 'kendiliğinden dağılır ("çözülür") (Nota Bene) ve kaybolur'… (karşılaştır: daha sonra 'sönüp gitmek'), 'sosyalist toplum düzeninin gelmesiyle birlikte'…

5— Devlet, 'mücadelede, devrimde' ihtiyaç duyulan 'geçici bir kuruluştur'… (elbette ***proletaryanın*** ihtiyaç duyduğu)…

---

* *Lenin'de Almancadır.* ***—Almancaya çeviren***

6— Devlete ***özgürlük için değil, proletaryanın hasımlarını baskı altında tutulması*** (Niederhaltung* [baskı altında tutmak] asıl anlamıyla ezmek değil, restarosyonu engellemek, itaat etmelerini sağlamaktır) için ihtiyaç vardır.

7— Özgürlük olduğunda devlet olmayacaktır.

8— 'Biz' (yani Engels ve ***Marx***) '***heryerde***' (programda) 'devlet' yerine 'Gemeinwesen' , 'komün' demeyi öğreneceğiz!!!

Buradan, Marx ve Engels'in sadece oportünistler tarafından değil, Kautsky tarafından da nasıl sığlaştırıldığı, tahrif edildiği görülmektedir.

Oportünistler, bu son derece zengin ***sekiz*** düşünceden ***birini*** bile kavramamışlardır!!

Yaptıkları, ***sadece*** günün pratik gereklerini almak olmuştur: politik mücadeleden, ***bugünkü*** devletten, proletaryayı yetiştirmek, eğitmek için 'tavizler koparmak' için yararlanmak. Bu doğrudur (anarşistlere karşı) ama bu, eğer aritmetik olarak ifade etmek gerekirse, Marksizmin 1/100'üdür.

Kautsky propaganda ve genel olarak yazarlık faaliyetinde 1, 2, 5, 6, 7, 8. noktaları ve Marx'ın 'Zerbrechen'* ['parçalama'] sözünü tamamen örtbas etmiştir (ya da unutmuştur? ya da kavramamıştır?) 1912 ya da 1913'te Pannekoek'e karşı polemikte Kautsky bu sorunda zaten tamamen oportünizme düşmüştü…

Anarşistlerden, bizi *a)* devletten ***bugün*** ve *b)* proletarya ***devrimi*** sırasında (proletarya diktatörlüğü) yararlanmak ayırır — bunlar şimdiden pratik için büyük öneme sahip sorunlardır. (Buharin tam da bunları ***unutmuştur!***)

Oportünistlerden bizi, *aa)* devletin 'geçici' karakteri,

* *Lenin'de Almancadır*. ***—Almancaya çeviren***

bb) devlet üzerine şimdi 'gevezelik' etmenin ***zararı,*** *cc)* proletaryanın diktatörlüğünün pek devlete benzemeyen karakteri, *dd)* devletle özgürlük arasındaki çelişki, *ee)* (programatik terim olarak) devlet yerine 'Gemeinwesen' kavramını kullanma düşüncesinin doğruluğu, *ff)* bürokratik-askeri aygıtın 'parçalanması' gibi derin 'ebedi' doğrular ayırır.

Proletarya diktatörlüğünün, Almanya'nın açık oportünistleri (Bernstein, Kolb vs.) tarafından doğrudan doğruya, resmi program ve Kautsky tarafından ise, günlük ajitasyonda bundan hiç sözetmeyerek ve Kolb'la suç ortaklarının dönekliğini ***hoş görerek, dolaylı*** olarak reddedildiği de unutulmamalıdır.

1916'da Buharin'e şu yazıldı: 'Devlet üzerine düşüncelerini ***olgunlaştır***'. Ne var ki o düşüncelerini ***olgunlaştırmamış,*** Nota Bene olarak basına zorla girmiş ve Kautskycileri teşhir edecek yerde, hatalarıyla ***onlara yardım etmiştir***!! Ama aslında Buharin, doğruya Kautsky'den daha yakındır."[8]

Devlet sorunu üzerine teorik tartışmaların kısa öyküsü böyledir.

Meselenin apaçık olduğu düşünülebilir: Buharin yarı-anarşist hatalar işlemiştir — bu hataları düzeltip, artık Lenin'in izinden yürümenin zamanıdır. Fakat ancak Leninistler böyle düşünebilir. Buharin, görüldüğü üzere, bununla hemfikir değil. Tam tersine, yanılanın kendisi değil Lenin olduğunu, Lenin'in izinden yürüyenin ya da yürümesi gerekenin kendisi değil, bilakis tam tersine, Lenin'in Buharin'in izinden yürümek zorunda kaldığını iddia ediyor.

Buna ihtimal vermiyor musunuz, yoldaşlar? Öyleyse dinlemeye devam edin. 1916 yılında yapılan bu

tartışmanın ardından, aradan Buharin'in suskunluğunu koruduğu dokuz yıl geçtikten sonra, 1925 yılında, yani ***Lenin'in ölümünden bir yıl sonra,*** daha önce "Sbornik Sozialdemokrata"nın[9] redaksiyonu (yani Lenin) tarafından yayınlanmayan "Emperyalist Devlet Teorisi Üzerine" makalesini "Revolusiya Prava" (Hukuk Devrimi) derlemesinde yayınladı; bu makaleye düştüğü bir ***notta*** Buharin hiç utanıp sıkılmadan, bu tartışmada Lenin'in değil, kendisinin haklı olduğunu açıklıyor. İnanılmaz gibi görünebilir, ama gerçek, yoldaşlar.

Bu notun tam metnini dinleyin:

> "'Gençlik Enternasyonali'nde çıkan makaleyi V.İ. (yani Lenin) yazdığı bir notta eleştirmişti. Okuyucular, bana isnat edilen hatanın bende mevcut olmadığını kolayca göreceklerdir, çünkü proletarya diktatörlüğünün gerekliliğini açıkça görüyordum; öte yandan İlyiç'in yazdığı notta ***devletin*** (elbette burjuva devletin) '***havaya uçurulması' tezine ilişkin, bu tezi proletarya diktatörlüğünün sönüp gitmesi sorunuyla karıştırdığından, yanlış tavır aldığı*** görülmektedir. Belki de o zaman diktatörlük temasını daha fazla işlemeliydim. Fakat kendimi haklı göstermek için şunu söyleyebilirim ki, ***o zamanlar*** burjuva devletin öyle toptancı bir sosyaldemokrat övgüsü vardı ki, bütün dikkati bu aygıtı ***havaya uçurma*** sorununda yoğunlaştırmak bana doğal göründü.
>
> Amerika'dan Rusya'ya gelip, Nadejda Konstantinovna* ile karşılaştığımda (illegal yapılan VI. Parti Kongresi'nde görmüştüm onu, o sıralarda Lenin gizleniyordu), ilk sözleri şunlar olmuştu: 'V.İ. benden, devlet sorunu üzerine artık görüş ayrılığı içinde olmadığını size bildirmemi istedi.' ***İlyiç*** sorunu incelediğinde, 'havaya

---

* *Krupskaya* ***—ÇN.***
** *Altını ben çizdim.* ***—J. St.***

uçurma'ya ilişkin ***aynı sonuçlara varmış***** ama bu konuyu, daha sonra da diktatörlük öğretisini öyle geliştirmişti ki, teorik düşüncenin bu yönde gelişiminde gerçek bir çığır açmıştır."

Buharin, Lenin'in ölümünden ***bir yıl*** sonra Lenin hakkında bunları yazıyordu.

İşte, daha çok şey öğrenmesi gereken bir teorisyenin, aşırı kendini beğenmişliğinin bir örneği!

Nadejda Konstantinovna'nın gerçekten de Buharin'le, Buharin'in burada sözünü ettiği şeyler hakkında konuşmuş olması gayet mümkündür.

Peki bundan çıkan sonuç nedir? Bundan çıkan sonuç sadece, Lenin'in, Buharin'in hatalarından kurtulduğunu ya da kurtulmaya hazır olduğuna inanmak için belli bir nedeni olduğudur. Hepsi bu. Fakat Buharin farklı düşündü. O andan itibaren, Marksist devlet teorisinin yaratıcısı, ya da herhalde, esin kaynağı olarak Lenin'in değil, kendisinin, yani Buharin'in görülmesi gerektiğine inanıyordu.

Şimdiye kadar kendimizi Leninist sayıyorduk ve hâlâ da öyle sayıyoruz. Fakat şimdi ortaya çıktı ki, gerek Lenin, gerekse de onun öğrencileri bizler meğer Buharinistmişiz. Bu biraz komiktir, yoldaşlar. Ama Buharin'in ölçüsüz hale gelmiş kibriyle uğraşmak sözkonusuysa, elden ne gelir!

Buharin'in, yukarıda sözü edilen yazıya düştüğü dipnotta dili sürçtüğü, aptalca bir şey söyleyip, sonra unuttuğu düşünülebilir. Fakat görüldüğü üzere bu doğru değil. Buharin'in söylediklerinde son derece ciddi olduğu anlaşılıyor. Lenin'in ***hataları*** ve Buharin'in ***doğru bakış açısından*** söz eden nottaki açıklama kısa süre önce, Buharin'in Lenin'e karşı ilk saldırısından iki yıl sonra, yani 1927'de, Maretski'nin Buharin üzerine yazdığı biyografik

bir yazıda yeniden yayınlanmış, Buharin ise Maretski'nin bu…cüretkârlığını protesto etmeyi hiç düşünmemiştir. Buharin'in Lenin'e karşı çıkışının bir tesadüf sayılamayacağı açıktır.

Böylece Lenin'in değil, Buharin'in haklı olduğu, Marksist devlet teorisinin esin kaynağının Lenin değil Buharin olduğu anlaşılıyor.

Buharin'in teorik çarpıtmalarının ve teorik iddialarının tablosu budur, yoldaşlar.

Ve bu insan, bütün bunlardan sonra, buradaki konuşmasında, Partimizin teorik tavrında "bir şeylerin bozuk" olduğunu, Partimizin teorik tavrında Troçkizme sapma bulunduğunu söyleme cesaretini gösteriyor!

Bunları, çok kaba bir dizi teorik ve pratik hatalar yapan (geçmişte de yapmış olan), kısa süre önceye kadar Troçki'nin öğrencisi olan, daha dün Leninistlere karşı Troçkistlerle blok oluşturmaya uğraşan ve arka kapıdan onlara yanaşan Buharin söylüyor!

Bu gülünç değil mi, yoldaşlar?

h) Beş Yıllık Plân mı Yoksa İki Yıllık Plân mı?

İzninizle şimdi Rikov'un konuşmasına geçiyorum. Nasıl ki Buharin, sağ sapmaya teorik bir gerekçelendirme vermeye çalıştıysa, Rikov da konuşmasında, bu meseleyi pratik önerilerle desteklemeye uğraşmış, bu arada, tarımda karşılaştığımız zorluklardan "korkunç" öyküler anlatarak bizi korkutmaya çalışmıştır. Bu, Rikov'un teorik sorunlara değinmediği anlamına gelmez. Hayır, bu sorunlara değindi. Ama bunu yaparken, en azından iki ciddi hataya düştü.

Politbüro Komisyonu tarafından reddedilen Rikov'un

Beş Yıllık Plân üzerine karar tasarısında Rikov,"Beş Yıllık Plân'ın merkezi düşüncesinin ulusal emeğin üretkenliğinin artması" olduğunu söylüyor. Politbüro Komisyonu bu tamamen yanlış görüşü reddetmesine rağmen Rikov buradaki konuşmasında bunu savundu.

Sovyet ülkesinde emek üretkenliğinin artmasının Beş Yıllık Plân'ın merkezi düşüncesi olduğu doğru mudur? Hayır, doğru değildir. Bizim itiyacımız olan, ulusal emeğin üretkenliğinin ***herhangi*** bir artışı değildir. Bizim, ulusal emeğin üretkenliğinin ***belirli*** bir artışına, ***ekonominin sosyalist sektörünün, kapitalist sektör üzerinde üstünlüğünü sistematik olarak*** güvence altına alan bir artışa ihtiyacımız var. Bu merkezi düşüncenin unutulduğu bir Beş Yıllık Plân, Beş Yıllık Plân değil Beş Yıllık Saçmalıktır.

Genelde emek üretkenliğinin artmasına, gerek kapitalist gerekse de kapitalizm öncesi bütün toplumlar ilgi duyar. ***Sovyet*** toplumu, bütün öteki toplumlardan tam da, emek üretkenliğinin herhangi bir artışıyla değil, öteki biçimler karşısında, özellikle de ekonominin kapitalist biçimleri karşısında, ekonominin sosyalist biçimlerinin üstünlüğünü güvence altına alan, böylece kapitalist ekonomik biçimlerin alt edilip geriletilmesini sağlayan bir artışa ilgi duymasıyla ayrılır. Rikov ise ***Sovyet*** toplumunun gelişiminin Beş Yıllık Plân'ının bu gerçekten merkezi düşüncesini unutmuştur. Bu onun ilk teorik hatasıdır.

İkinci hatası, diyelim ki, kollektif işletmelerle, bireysel kapitalist işletme de dahil herhangi bir bireysel işletme arasında, ticaret bakımından fark gözetmemesi, ya da farkı kavramak istememesidir. Rikov, tahıl pazarında ticaret bakımından, tahıl tedariği bakımından kollektif çiftlikle özel tahıl sahibi arasında hiçbir fark görmediğini, tahılı bir kollektif çiftlikten mi, özel mülk sahibinden mi,

yoksa Arjantinli tahıl vurguncusundan mı aldığımızın onun için hiç önemli olmadığını temin ediyor. Bu tamamen yanlıştır. Bu, tahılın özel mülk sahibinden mi yoksa kollektif çiftlikten mi alınacağının önemli olmadığını bir süre savunan Frumkin'in bilinen ifadesinin yinelenmesidir.

Bu, tahıl pazarındaki Kulak entrikalarını savunmanın, rehabilite etmenin, haklı göstermenin örtülü bir biçimidir. Bu savunmanın, ticaret bakış açısından yola çıkması gerçeği, yine de tahıl pazarındaki Kulak entrikalarının haklı gösterilmesi anlamına geldiği gerçeğini değiştirmez. Eğer ticaret bakımından kollektif çiftliklerle kollektif olmayan işletme biçimleri arasında fark yoksa, kollektif çiftlikleri geliştirmeye değer mi, onlara kolaylıklar göstermeye değer mi, tarımdaki kapitalist unsurları altetme zor göreviyle uğraşmaya değer mi? Rikov'un yanlış bir görüşe sahip olduğu açıktır. Bu onun ikinci teorik hatasıdır.

Ama bunlara laf arasında değinmiş oldum. Rikov'un konuşması içinde ortaya attığı pratik sorunlara geçelim.

Rikov burada, Beş Yıllık Plân'ın dışında bir başka paralel plânın, tarımı geliştirmek için bir İki Yıllık Plân'ın gerekli olduğunu iddia etti. İki Yılık Paralel Plân önerisini, tarımdaki zorluklarla gerekçelendirdi. Beş Yıllık Plân'ın iyi birşey olduğunu, bu plânı savunduğunu, ama aynı zamanda tarım için iki yıllık bir plân koyarsak daha iyi olacağını söyledi; aksi halde tarım yerinde sayacaktı.

Dıştan bakıldığında bu öneride herhangi bir kötülük yok. Ne var ki meseleye daha yakından bakıldığında, tarım için hazırlanacak İki Yıllık Plân'ın, Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalacak bir nitelik kazandırmak amacıyla kotarıldığı anlaşılır. Bunu kabul edebilir miydik? Hayır, edemezdik. Rikov'a şu-

nu söyledik: Tarım için Beş Yıllık Plân'dan hoşnut değilseniz, tarımsal gelişim için Beş Yıllık Plân gereğince ayrılan harcamaları yetersiz olarak görüyorsanız, ek önerilerinizi, ek yatırımlarınızı dobra dobra söyleyin, tarım için önereceğiniz bu ek yatırımları Beş Yıllık Plân'a almaya hazırız. Fakat ne oldu? Rikov'un tarımda ek yatırımlara ilişkin ek önerileri olmadığı ortaya çıktı. Sormak gerekiyor: Bu durumda, tarım için İki Yıllık Paralel Plân'a ne gerek var?

Rikov'a ayrıca şunları da söyledik: Beş Yıllık Plân'ın dışında, Beş Yıllık Plân'ın bir bölümünü oluşturan yıllık plânlar da var, tarımın kalkındırılması için getireceğiniz somut ek önerileri —eğer varsa—, ilk iki yılın yıllık plânları içine alalım. Fakat ne oldu? Rikov'un ek harcamalar üzerine önerecek böyle somut plânları olmadığı ortaya çıktı.

O zaman kavradık ki, Rikov'un iki yıllık plân önerisi tarımın kalkındırılmasını amaçlamıyor, bilakis Beş Yıllık Plân'a, gerçekliği olmayan, sadece kağıt üzerinde kalan bir nitelik kazandırmak. Beş Yıllık Plân'ın itibarını sarsmak isteğiyle ileri sürülüyor. "Gönülleri" tatmin etmek için, görünüş için — Beş Yıllık Plân, eylem için, pratik çalışma için — iki yıllık plân; Rikov'un stratejisi budur. Rikov bunu daha sonra, Beş Yıllık Plân'ın uygulanması sırasında, karşısına iki yıllık plânı çıkarmak, Beş Yıllık Plân'ı değişikliğe uğratıp, sanayi için yapılan harcamaları kısaltarak ve keserek iki yıllık plâna uydurmak için ortaya getirmiştir.

Rikov'un iki yıllık paralel plân önerisini neden reddettiğimizin gerekçeleri bunlardır.

i) Ekim Alanları Sorunu

Rikov burada, SSCB'deki ekim alanlarının sistemli olarak azalma eğilimi içinde olduğunu temin ederek, Par-

tiyi korkutmaya çalıştı. Bu arada, ekim alanlarının azalmasından Parti politikasının sorumlu olduğunu da ima etti. Tarımda bir gerilemeyle karşı karşıya olduğumuzu açıkça söylemedi, ama konuşmasından bir tür gerileme kaydediyor olduğumuz anlamı çıkıyordu.

Ekim alanlarının sistematik olarak azalma eğilimi gösterdiği doğru mu? Hayır, doğru değil. Rikov burada, ülkedeki ekim alanları hakkında ortalama rakamlar kullandı. Ne var ki, tek tek bölgelere ilişkin verilerle düzeltilmeyen ortalama rakamlar, bilimsel bir yöntem olarak değerlendirilemez.

Belki Rikov, Lenin'in "Rusya'da Kapitalizmin Gelişmesi"ni okumuştur. Eğer bu eseri okuduysa, Lenin'in, ekim alanlarının artması üzerine ortalama rakamlar yöntemini kullanan ve bölgelere göre verileri görmezden gelen burjuva ekonomistlerine nasıl ateş püskürdüğünü anımsaması gerekir. Rikov'un şimdi, burjuva ekonomistlerin hatalarını tekrarlaması gariptir. Tek tek bölgelerdeki ekim alanlarının büyüklüğünün nasıl değiştiği gözönüne alınırsa, yani soruna bilimsel yaklaşılırsa, ekim alanlarının bazı bölgelerde ***sistematik*** biçimde büyüdüğü, bazı bölgelerde ise, küçüldüğü ortaya çıkar, ve bu esas olarak meteorolojik koşullara bağlıdır; ayrıca, herhangi bir yerde, önemli tahıl bölgelerimizden birinde bile, ekim alanlarının ***sistemli*** olarak azaldığını gösteren veriler yok.

Don ya da kuraklıktan etkilenen bölgelerde, örneğin Ukrayna'nın bazı bölgelerinde, son zamanlarda, ekim alanlarında gerçekten bir azalma olmuştur…

Bir ses: Bütün Ukrayna'da değil.

Schlichter: Ukrayna'da ekim alanları yüzde 2,7 büyümüştür.

Stalin: Ukrayna'nın bozkır kesimlerini kastediyorum. Buna karşılık, öteki bölgelerde, diyelim ki Sibirya'da, Volga'da, Kazakistan'da, Başkıristan'da —bu bölgeler olumsuz hava koşullarından etkilenmemiştir— ekim alanları sistematik olarak genişlemektedir.

Ekim alanlarının, bazı bölgelerde sistematik olarak genişlerken, bazı bölgelerde zaman zaman küçülmesi nasıl açıklanır? Parti politikasının, Ukrayna'da farklı, SSCB'nin doğusunda ya da merkezinde farklı olduğu iddia edilemez herhalde. Bu çok saçma, yoldaşlar. Burada hava koşullarının öneminin pek az olmadığı açıktır.

Kulakların, hava koşullarından bağımsız olarak, ekim alanlarını küçülttükleri doğrudur. Bunun "suç"u herhalde, yoksul ve orta köylü kitlelerini Kulaklara ***karşı*** destekleyen Parti politikasında olmalıdır. Peki, bundan çıkan sonuç nedir? Kendimizi köydeki bütün sosyal grupları, bu arada Kulakları da hoşnut edecek bir politika hayata geçirmekle yükümledik mi hiç? Eğer Marksist bir politika uygulamak istiyorsak, hem sömürücüleri, hem de sömürülenleri hoşnut edecek bir politika uygulayabilir miyiz? Köydeki kapitalist unsurların sınırlandırılması ve altedilmesini hedefleyen Leninist politikamız sonucunda, Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarında tuhaf olan nedir? Başka türlü olabilir mi?

Belki bu politika doğru değil — o zaman bu dobra dobra söylensin. Kendilerine Marksist diyen kişilerin Kulakların ekim alanını kısmen azaltmalarından korkuya kapılıp, bunu ekim alanlarının ***genel*** olarak azalması şeklinde göstermeye çalışması ve bu arada, Kulakların dışında, ekim alanlarını artırmış yoksul ve orta köylüler, ekim alanları hızlı bir tempoyla gelişen kollektif çiftlikler ve Sovyet çiftlikleri olduğunu unutması tuhaf değil mi?

Son olarak, Rikov'un konuşmasında ekim alanları sorununa ilişkin bir yanlış daha. Rikov burada, bazı yerlerde, özellikle de kollektif çiftliklerin en çok geliştiği bölgelerde, yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinde ekim alanlarının azalmaya başladığından yakındı. Bu doğrudur. Fakat bunun neresi kötü? Başka türlü nasıl olabilir? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri, bireysel tarımı bırakıp kollektif çiftliklere katılmaya başlıyorsa, kollektif çiftliklerin çoğalması ve genişlemesi demek olan bu durumun yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftliklerinin yüzölçümünün azalmasını beraberinde getireceği açık değil midir? Siz nasıl olmasını isterdiniz?

Kollektif çiftliklerin şimdi iki milyon hektardan fazla toprağı var. Beş Yıllık Plân'ın sonunda ise kollektif çiftliklerin 25 milyon hektardan fazla toprağı olacak. Kollektif çiftliklerin yüzölçümü kimin pahasına büyüyecek? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çifliklerinin yüzölçümü pahasına. Siz nasıl olmasını isterdiniz? Yoksul ve orta köylülerin bireysel çiftlikleri başka nasıl kollektif çiftliklerin yörüngesine sokulacak? Kollektif çiftliklerin yüzölçümünün, birçok bölgede, bireysel çiftliklerin yüzölçümü pahasına büyüyeceği açık değil mi acaba?

Bu basit şeyleri kavramak istemeyen insanların olması çok tuhaf.

j) Tahıl Alımı Üzerine

Tahıl konusundaki zorluklarımız üzerine burada ipe sapa gelmez bir sürü şey söylendi. Ne var ki, tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentleri gözardı edildi.

Herşeyden önce bu yılki çavdar ve buğday rekoltesinin, geçen yıldan 500-600 milyon pud —gayri safi rekolteden sözediyorum— az olduğu unutuldu. Bu, tahıl

alımında etkili olmamış mıdır? Elbette olmuştur.

Belki bu konuda suç MK politikasındadır? Hayır, MK politikasının bununla hiç ilgisi yok. Bunun nedeni, Ukrayna'nın bozkır kesimlerinde (don ve kuraklık nedeniyle) büyük ölçüde, Kuzey Kafkasya'da, Merkezi Kara Topraklar bölgesinde ve Kuzey Batı bölgesinde ise kısmen kötü mahsul alınmasıdır.

Geçen yıl Ukrayna'da Nisan'a kadar 200 milyon pud tahıl (çavdar ve buğday) tedarik etmemizin, fakat bu yıl sadece 26-27 milyon puda ulaşmamızın esas nedeni budur.

Buğday ve çavdar alımının Merkezi Kara Topraklar Bölgesinde sekizde bire, Kuzey Kafkasya'da ise dörtte bire düşmesinin nedeni de budur.

Doğuda bazı bölgelerde ise tahıl alımı bu yıl neredeyse iki katına çıkmıştır. Ne var ki bu artış, Ukrayna'da, Kuzey Kafkasya'da ve Merkezi Kara Topraklar Bölgesindeki tahıl azlığını kapatamazdı ve kapatmadı.

Ukrayna ve Kuzey Kafkasya'nın, normal hasat koşullarında, bütün SSCB'de satın alınan tahılın yaklaşık yarısını sağladığı unutulmamalıdır.

Rikov'un bu durumu görmezden gelmesi çok tuhaf.

Son olarak tahıl alımında karşılaştığımız geçici zorlukların ana momentini oluşturan ikinci husus. Köyün Kulak unsurlarının, Sovyet iktidarının tahıl alımında uyguladığı politikaya karşı direnişini kastediyorum. Rikov bu hususu atladı. Fakat bu momenti atlamak demek, tahıl alımında esas meseleyi atlamak demektir. Tahıl alımında son iki yılın deneyimi neyi göstermektedir? Ellerinde önemli tahıl fazlası bulunan ve tahıl pazarında

önemli bir rol oynayan köyün varlıklı kesimlerinin, ihtiyacımız olan miktarda tahılı, Sovyet iktidarının saptadığı fiyatlarla gönüllü olarak teslim etmek istemediğini göstermektedir. Bizim her yıl, kentlere ve sanayi bölgelerine, Kızıl Ordu'ya ve sanayi bitkileri eken bölgelere ekmek temin etmek için, yaklaşık 500 milyon pud tahıla ihtiyacımız var. Kendiliğindenlik yoluyla alım organlarının eline 300-350 milyon pud geçiyor. Geriye kalan 150 milyon pudu, köydeki Kulak ve varlıklı unsurlara yapacağımız örgütlü baskı yoluyla tedarik etmek zorundayız. Son iki yıldaki tahıl alımının deneyimi bize bunu göstermektedir.

Bu iki yıl içinde neler olmuştur, bu değişiklikler nereden geliyor, neden kendiliğindenlik önceden yeterliydi de şimdi yetersiz hale geldi? Bunun nedeni, Kulak unsurların ve varlıklı unsurların, bu yıllarda büyümüş olmalarıdır; bol ürün elde edilen bir dizi yıl, onlarda iz bırakmadan geçip gitmedi, ekonomik olarak güçlendiler, küçük bir sermaye biriktirdiler ve artık, tahıl fazlasını, fiyatların daha da yükseleceği beklentisiyle ellerinde tutarak ve geçimlerini başka ürünlerden sağlayarak pazarda manevra yapabilirler.

Tahıl, basit bir meta olarak değerlendirilmemelidir. Tahıl, yenmesi mümkün olmayan ve herkese satılamayacak pamuk değildir. Pamuktan farklı olarak tahıl, içinde bulunduğumuz bugünkü koşullar altında, herkesin satın alacağı, olmazsa olmaz bir metadır. Bu hususu gözönüne alan Kulak, tahılını alıkoyuyor ve böylece öteki tahıl sahiplerine de bu tavrı bulaştırıyor. Kulak, tahılın bütün paraların parası olduğunu biliyor. Kulak, tahıl fazlasının sadece zenginleşme aracı olmadığını, aynı zamanda, köy yoksullarını boyunduruk altına almanın aracı olduğunu biliyor. Mevcut koşullarda Kulakın elin-

deki tahıl fazlası, Kulak unsurun ekonomik ve politik güçlenme aracıdır. Kulakın elindeki bu fazlayı aldığımızda, sadece kentlerin ve Kızıl Ordu'nun ekmek ihtiyacının karşılanmasını kolaylaştırmakla kalmayız, aynı zamanda, Kulakların ekonomik ve politik olarak güç kazanmalarını engellemiş oluruz.

Bu tahıl fazlalarını almak için ne yapılmalıdır? Herşeyden önce, kendiliğindenlik zihniyeti zararlı ve tehlikeli bir şey olarak aşılmalıdır. Tahıl alımı ***örgütlenmelidir.*** Yoksul ve orta köylü kitleleri Kulaklara karşı seferber edilmeli ve Sovyet iktidarının, tahıl alımını güçlendirmeyi hedefleyen önlemlerinin, bu kitlelerce tam olarak desteklenmesi başarılmalıdır. Urallar ve Sibirya'da tahıl alımında, kendi kendini vergilendirme ilkesine göre uygulanan yöntemin önemi tam da, tahıl alımının güçlendirilmesi hususunda köyün emekçi kesimlerini Kulaklara karşı seferber etmeyi mümkün kılmasında yatmaktadır. Deneyim, bu yöntemin olumlu sonuçlar verdiğini göstermiştir. Deneyim, iki yönde olumlu sonuç aldığımızı göstermiştir: Birincisi, köyün varlıklı kesimlerinin elindeki tahıl fazlasını alıyoruz, böylece ülkenin ihtiyacını karşılamayı kolaylaştırıyoruz; ikincisi, bu sayede yoksul ve orta köylülüğün kitlelerini Kulaklara karşı seferber ediyoruz, politik açıdan aydınlatıyoruz ve onları köydeki güçlü milyonluk politik ordumuz olarak örgütlüyoruz. Bazı yoldaşlar bu son hususu dikkate almıyorlar. Halbuki Urallar ve Sibirya'da tahıl alımında kullanılan yöntemin önemli, hatta belki de en önemli sonucu, bu hususdur.

Fakat bu yöntem bazen Kulaklara karşı olağanüstü yöntemlerin uygulanmasıyla birleştirilmektedir, ki bu durum, Buharin ve Rikov'un komik feryatlarına yol açmaktadır. Fakat bunda kötü olan ne var? Sınıf düşmanımıza karşı, Kulaklara karşı, bazen, belli koşullar

altında, neden olağanüstü önlemler uygulamayalım? Kentlerdeki yüzlerce spekülatörü tutuklayıp Turuhansk bölgesine sürerken, tahıl spekülosyonu yapan, Sovyet iktidarının boğazını sıkmaya ve yoksul köylüleri boyunduruk altına almaya çalışan Kulakların elinden tahıl fazlalarını toplumsal zor uygulayarak neden almayalım; hem de yoksul ve orta köylülerin alım örgütlerimize tahıllarını sattıkları fiyatla? Bu nereden çıktı? Partimiz, spekülatörlere ve Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulamaya ***prensipte*** karşı olduğunu açıkladı mı hiç? Yoksa ülkemizde spekülatörlere karşı yasalar yok mu?

Rikov ve Buharin belli ki, Kulaklara karşı olağanüstü önlemler uygulanmasına ***prensipte*** karşılar. Fakat bu Marksist politika değil, burjuva-liberal bir politikadır. Lenin'in Yeni Ekonomik Politika'nın uygulanmaya başlamasından sonra, Köy Yoksulları Komiteleri politikasına bile dönmekten —elbette belli koşullar altında— yana olduğunu bilmiyor olamazsınız. Kulaklara karşı kısmen olağanüstü önlemler uygulama nedir ki? Köy Yoksulları Komiteleri politikasıyla karşılaştırıldığında bu, denizde damla bile olamaz.

Onlar, Buharin grubu taraftarları, ikna yoluyla sınıf düşmanını gönüllü olarak çıkarlarından vazgeçmeye, tahıl fazlasını gönüllü olarak bize satmaya sevk etmeyi umuyorlar. Gelişmiş olan, spekülasyon yapan, başka ürünler ekerek zararını karşılama olanağına sahip olan ve tahıl fazlasını saklayan Kulakın, tahılını bizim alım fiyatlarımız üzerinden gönüllü olarak bize satacağını umuyorlar. Bunlar akıllarını mı kaçırdılar? Bunların sınıf mücadelesinin işleyişini kavramadıkları, sınıfların ne demek olduğunu bilmedikleri açık değil mi?

Bunlar tahıl alımının güçlendirilmesi için yapılan köy toplantılarında, Kulakların, fonksiyonerlerimizle ve Sov-

yet iktidarıyla nasıl alay ettiklerini biliyorlar mı acaba? Bunların, örneğin Kazakistan'da ajitatörlerimizden biri, tahıl sahiplerini ülkenin ihtiyacı için tahıllarını vermeleri doğrultusunda iki saat ikna etmeye çalıştıktan sonra, ağzında piposuyla öne çıkan bir Kulakın; "oyna bakalım delikanlı, o zaman sana şöyle iki pud kadar tahıl veririm" dediğinden, bu gerçeklerden haberleri var mı acaba?

Bir ses: Domuzlar!

Stalin: Bu tür insanları ikna edin bakalım.

Evet yoldaşlar, sınıf sınıftır. Bu gerçek inkar edilemez. Urallar ve Sibirya'da kullanılan yöntem tam da orta ve yoksul köylüleri Kulaklara karşı harekete geçirmeyi, Kulakların direnişini kırmayı kolaylaştırdığı için, ve ellerindeki tahıl fazlasını Sovyet iktidarının organlarına teslim etmek zorunda bıraktığı için iyidir.

Buharin grubunun saflarında en çok duyulan moda sözcük, şimdilerde, tahıl alımında "aşırılıklar"dır. Bu sözcük, oportünist çizgilerini örtbas etmeye yaradığı için onlar tarafından durmadan kullanılıyor. Çizgilerini gizlemek istediklerinde genellikle şöyle diyorlar: Kulaklara baskı uygulanmasına karşı değiliz elbette, ama bu alanda gündeme gelen ve orta köylüyü vuran aşırılıklara karşıyız. Sonra, bu aşırılıkların yol açtığı "korkunç" sonuçlar üzerine hikayeler anlatılıyor, "köylüler"in mekupları, örneğin Markov gibi yoldaşların panikçi mektupları okunuyor, ve sonunda da şu sonuca varılıyor: Kulaklara uygulanan baskı politikasından vazgeçilmelidir.

Şunu bir dinleyin: Doğru bir politikanın uygulanmasında aşırılıklar görüldüğü ***için,*** öyle anlaşılıyor ki, ***bu doğru politikadan vazgeçilmelidir.*** Oportünistlerin bilinen tavrıdır bu: Doğru bir çizginin uygulanmasından aşırılıklara rastlandığı için, bu çizgi

bırakılmalı ve yerine oportünist bir çizgi konulmalıdır. Bu arada Buharin grubu taraftarları, başka tür bir aşırılık daha olduğunu, Kulaklarla kaynaşma yönünde, köyün varlıklı kesimlerine uyma yönünde, Partinin devrimci politikasının yerine, sağ sapmacıların oportünist politikasını geçirme yönünde daha tehlikeli, daha zararlı bir aşırılıklar olduğunu itinayla gizliyorlar.

Elbette hepimiz bu aşırılıklara karşıyız. Hepimiz, Kulaklara indirilen darbelerin orta köylüleri vurmasına karşıyız. Bu çok açıktır, ve bu konuda hiçbir kuşku olamaz. Fakat biz, Buharin grubu tarafından gayretle yayılan aşırılıklar üzerine bir sürü saçma sapan söylentiyle, Partimizin devrimci politikasının terk edilmesine ve yerine, Buharin grubunun oportünist politikasının geçirilmesine şiddetle karşıyız. Hayır, yaptıkları hile başarılı olmayacak.

Partinin şu ya da bu aşırılığa neden olmamış tek bir politik önlemini söyleyin. Bundan çıkan sonuç, aşırılıklara karşı mücadele etmektir. Ama, ***bu nedenle*** tek doğru çizgi olan çizginin kendisi karalanabilir mi?

Yedi saatlik işgünü uygulaması gibi bir önlemi alalım. Bu önlemin, Partimiz tarafından son zamanlarda uygulanan en devrimci önlemlerden biri olduğuna hiç kuşku olamaz. Fakat, özü itibariyle son derece devrimci olan bu önlemin, ülkemizde zaman zaman en iğrenç biçimleri alan bir dizi aşırılığa yol açtığını kim bilmez? Bu durum, yedi saatlik işgünü uygulamasından vazgeçmemiz anlamına mı gelir?

Buharinci muhalefet taraftarları, tahıl alımında aşırılıklar kozuyla oynarken, nasıl bir çamura saplandıklarını kavrıyorlar mı acaba?

k) Döviz Rezervleri ve Tahıl İthali Üzerine

Son olarak, tahıl ithali ve döviz rezervleri üzerine birkaç söz. Rikov ve yakın dostlarının, yurtdışından tahıl ithali sorununu birçok kez ortaya atıklarını söylemiştim. Rikov başlangıçta, 80 -100 milyon pud tahıl ithal etmekten söz ediyordu. Bu, yaklaşık 200 milyon ruble döviz demekti. Daha sonra, 50 milyon pud ithal edilmesi sorununu ortaya attı, bu da 100 milyon ruble karşılığı döviz demekti. Bunu reddettik ve sanayimiz için donatım ithal etmek üzere ayırdığımız dövizleri harcamaktansa, Kulaklara baskı yaparak hiç de az olmayan tahıl fazlalarını zorla almanın yeğ olduğuna karar verdik.

Şimdi Rikov cephe değiştiriyor. Kapitalistlerin bize krediyle tahıl vermek istediklerini, ama bizim güya almak istemediğimizi iddia ediyor. Elinden birçok telgraf geçtiğini, bunlardan, kapitalistlerin bize krediyle tahıl vermek istediklerinin anlaşıldığını söyledi. Meseleyi öyle koydu ki, sanki içimizde birileri, ya kapris nedeniyle, ya da anlaşılmaz herhangi bir nedenden ötürü krediyle tahıl almak istememektedir.

Bunlar aptalca şeyler, yoldaşlar. Batılı kapitalistlerin aniden duygulanıp, on milyonlarca pud tahılı neredeyse bedavaya, ya da uzun vadeli krediyle vermek istediklerine inanmak gülünçtür. Bu aptalca birşey, yoldaşlar.

Peki öyleyse sözkonusu olan nedir? Sözkonusu olan, çeşitli kapitalist grupların, altı aydan bu yana ağzımızı aradıkları, mali olanaklarımızı, kredi itibarımızın durumunu, kararlılığımızı öğrenmeye çalıştıklarıdır. Paris, Çekoslovakya, Amerika ve Arjantin'deki ticari temsilcilerimize başvurup, son derece kısa vadeli —üç ay, ya da en fazla altı ay— krediyle tahıl satmayı vaaddediyorlar. Amaçları, bize krediyle tahıl satmaktan çok, gerçekten

zor durumda olup olmadığımızı, maddi olanaklarımızın gerçekten tükenip tükenmediğini, maddi durumumuzla ilgili olarak, ayağımızı sağlam zemine basıp basmadığımızı, bize attıkları oltaya gelip gelmeyeceğimizi öğrenmektir.

Kapitalist dünyada şimdilerde bizim maddi olanaklarımız üzerine çokça tartışılmaktadır. Bazıları, artık iflas ettiğimizi ve Sovyet iktidarının çökmesinin birkaç ay, hatta hafta meselesi olduğunu söylüyor. Diğerleri ise, bunun doğru olmadığını, Sovyet iktidarının yerinde sağlam durduğunu, maddi olanaklara ve yeterli tahıla sahip olduğunu ifade ediyor.

Şu an önümüzdeki görev, gerekli kararlılığı ve dayanıklılığı göstermek, krediyle tahıl satma hususunda sinsi vaadlere kanmamak ve tahıl ithal etmeden yapabileceğimizi kapitalist dünyaya göstermektir. Bu sadece benim görüşüm değil. Politbüro çoğunluğunun görüşü bu.

Bu nedenle, SSCB'ye, 1 milyon dolarlık tahılı krediyle ithal etmek isteyen Nansen gibi yardımseverlerin tekliflerini reddetme kararı aldık.

Yine bu nedenle, bize krediyle az miktarda tahıl satmak isteyen, kapitalist dünyanın Paris, Amerika ve Çekoslovakya'daki haberalma ajanlarına red yanıtı verdik.

Yine bu nedenle, tahıl tüketiminde büyük oranda tasarruf yapılması, tahıl alımında büyük bir örgütlülük sağlanması kararı aldık.

Bununla iki amaç güdüyorduk: Bir yanda, tahıl ithal etmeden yapmak ve böylece sanayi donatımları ithali için dövizi elde tutmak; öte yanda, bütün düşmanlarımıza, ayağımızın sağlam yere bastığını ve sadaka vaatleri

tuzağına düşmeye niyetli olmadığımızı göstermek.

Böyle bir politika doğru muydu? Bunun tek doğru politika olduğunu düşünüyorum. Bu politika, sadece ülkemizde tahıl elde etmenin yeni olanaklarını ortaya çıkardığından değil, aynı zamanda, tahıl ithal etmeden yaparak ve kapitalist dünyanın haberalma ajanlarına red cevabı vererek, uluslararası durumumuzu sağlamlaştırdığımız, kredi itibarımızı yükselttiğimiz ve Sovyet iktidarının "yakında çökeceği" safsatalarını kesin biçimde çürüttüğümüz için de doğruydu.

Bu günlerde Alman kapitalistlerinin temsilcileriyle bazı öngörüşmeler yaptık. Bize 500 milyonluk bir kredi vermeyi vaadettiler, gerçekten de, kendi sanayileri için Sovyet siparişlerini garantilemek amacıyla bu krediyi vermenin zorunluluğunu anlamış görünüyorlar.

Bu günlerde, Sovyet iktidarının istikrarlı olduğunu, Sovyetlerden alacakları sanayi siparişlerini garantilemek için kredi vermenin uygun olacağını saptamak için, İngiliz Muhafazakâr-larının bir delegasyonu geldi.

Öyle inanıyorum ki, biraz önce sözünü ettiğim gerekli kararlılığı göstermeseydik, bu yeni kredi olanaklarına herşeyden önce Almanlardan, daha sonra da bir grup İngiliz kapitalistinden gelen önerilere sahip olamazdık.

Dolayısıyla, hayali tahılı, hayali uzun vadeli krediyle almayı güya kapris nedeniyle reddettiğimiz iddiasından söz edilemez. Önemli olan, düşmanlarımızın yüzünü tanımak, gerçek niyetlerini anlamak ve uluslararası durumumuzun sağlamlaşması için zorunlu dayanıklılığı göstermektir.

Tahıl ithalini, yoldaşlar, bu nedenlerle reddettik. Gördüğünüz gibi, tahıl ithali sorunu, kesinlikle Rikov'un burada gösterdiği kadar basit değildir. Tahıl ithali sorunu,

uluslararası durumumuzla ilgili bir sorundur.

V

PARTİ ÖNDERLİĞİ SORUNLARI

Böylece, gerek teorik alanda, gerekse de Komintern ve Partimizin iç politikası alanlarında görüş ayrılıklarımızın tüm ana sorunlarını açıklığa kavuşturduk. Söylenenlerden, Rikov'un Parti içinde ***tek*** çizgiye sahip olduğumuz iddiasının gerçeğe uygun olmadığı çıkıyor. Söylenenlerden, Parti içinde ***iki*** çizgi bulunduğu çıkıyor. Bunlardan biri, Partinin genel çizgisi, Partimizin devrimci Leninist çizgisidir. Öteki ise, Buharin grubunun çizgisidir. İkinci çizgi henüz, kısmen Buharin grubu içinde anlatılmaz bir düşünce kargaşası egemen olduğu, kısmen de Parti içinde görece önemi son derece az olan bu çizgi kendisini şu ya da bu biçimde maskelemeye çalıştığı için, tam olarak şekillenmemiştir. Ama her şeye rağmen, gördüğünüz gibi, bu çizgi var, Parti çizgisinden ***farklı,*** politikamızın hemen hemen bütün sorunlarında, Partinin genel çizgisine ***karşı çıkan*** bir çizgi olarak varlığını sürdürüyor. Bu ikinci çizgi ***sağ*** sapmanın çizgisidir.

Şimdi Parti önderliği sorunlarına geçelim.

a) Buharin Grubunun Fraksiyonel Karakteri Üzerine

Buharin, Partimizde muhalefet olmadığını, Buharin grubunun bir muhalefet oluşturmadığını söyledi. Bu doğru değil, yoldaşlar. Plenumda yapılan tartışmadan, Buharin grubunun şahsında yeni bir muhalefetle karşı karşıya olduğumuz bütün açıklığıyla ortaya çıkıyor. Bu grubun muhalif faaliyetleri, Parti çizgisini revize etmeye, Parti çizgisini değiştirmeye çalışmasında ve Parti çizgisinin yerine, sağ sapmadan başka birşey olmayan oportü-

nist çizgiyi geçirmek için zemin hazırlamasında ifadesini buluyor.

Buharin, üçlerin fraksiyoncu bir grup oluşturmadığını söyledi. Bu doğru değil, yoldaşlar. Buharin grubu bir fraksiyonun bütün unsurlarını içermektedir. Orada hem platform hem de fraksiyoncu içe kapanıklık [gizlilik —ÇN] var, hem istifa politikası hem de MK'ya karşı örgütlü mücadele var. Eksik olan ne? Zaten apaçık ortadayken, Buharin grubunun fraksiyoncu karakteri gerçeğini neden gizlemeli? MK ve MKK Plenumu tam da burada, görüş ayrılıklarımız hakkındaki tüm gerçeği açıkça dile getirmek için toplandı. Gerçek, Buharin grubunun fraksiyoncu bir grup olduğudur. Hem de sıradan bir fraksiyoncu grup değil, —söylemek isterim— Parti içinde şimdiye kadar karşılaştığımız fraksiyoncu grupların en kötü ve en aşağılık olanıdır.

Acaristan'da meydana gelen son derece önemsiz huzursuzlukları, fraksiyoncu çıkarları için kullanmaya çalışmasından bile, bunu anlamak mümkün. Gerçekten de Acaristan'daki sözümona "ayaklanma"nın, Kronstadt ayaklanması gibi ayaklanmalarla kıyaslandığında kıymeti harbiyesi nedir? Kronstadt ayaklanmasıyla kıyaslandığında, Acaristan'daki "ayaklanma"nın, denizde bir damla kadar bile anlamı olmadığını sanıyorum. Troçkistlerin ya da Zinovyevcilerin, Kronstadt'taki bu ciddi ayaklanmayı MK'ya karşı, Partiye karşı kullandıkları durumlar olmuş muydu? Böyle durumların olmadığını itiraf etmek gerekir, yoldaşlar. Tam tersine, bu ciddi ayaklanma döneminde Parti içinde var olan muhalif gruplar, ayaklanmayı bastırmak için Partiye yardım etmişler, onu Partiye karşı kullanmaya kalkışmamışlardı.

Peki ya şimdi Buharin grubunun tavrı ne? Acaristan'da meydana gelen bu mikroskobik "ayaklanma"yı en

kötü, en aşağılık biçimde Partiye karşı kullanmaya kalktığına kanaat getirme fırsatı buldunuz. Bu en üst boyutta fraksiyoncu körlükten ve fraksiyoncu alçaklıktan başka nedir?

Herhalde bizden, kapitalist devletlerle sınırı olan kenar bölgelerimizde hiçbir zaman huzursuzluk meydana gelmemesi isteniyor. Herhalde bizden, toplumumuzun bütün sınıflarını, hem varlıklıları, hem yoksulları, işçi sınıfını olduğu kadar kapitalistleri de hoşnut edecek bir politika uygulamamız isteniyor. Herhalde bizden, hiç kimseyi hoşnutsuz etmememiz isteniyor. Buharin grubundan bu yoldaşlar, sizce de akıllarını kaçırmamışlar mı?

Bizlerden, gerek ülke içinde, gerekse de dışında, kapitalist dünyaya karşı savaş yürüten proletarya diktatörlüğünün insanlarından, ülkemizde hoşnutsuzluğun olmamasını sağlamamız, bize düşman kapitalist devletlere sınır olan bazı kenar bölgelerimizde bazen huzursuzlukların meydana gelmemesi nasıl istenebilir? Kapitalist kuşatma, uluslararası sermayenin, ülkemizin sınır bölgelerinde, Sovyet iktidarına karşı hoşnutsuz unsurların eylemlerini örgütlemek amacıyla her türlü çabayı harcaması için değilse, ya neden var? Boş kafalı liberallerden başka, kim bizden böyle taleplerde bulunabilir? Fraksiyoncu alçaklığın, insanları bazen liberal körlüğe ve darkafalılığa götürebileceği açık değil mi?

b) Sadakât ve Kollektif Önderlik Üzerine

Rikov burada, Partimiz MK'sına karşı tavır konusunda, Buharin'in "en kusursuz" ve "en sadık" Parti üyelerinden biri olduğunu iddia etti.

Bundan kuşku duymama izin verin. Rikov'un sözüne inanamayız. Olgular talep ediyoruz. Ama Rikov tam da olgular sunamıyor bize.

Örneğin Buharin'in, Troçkistlerle ilişkide olan Kamenev grubuyla, fraksiyoncu bir blokun örgütlenmesi, MK politikasının değiştirilmesi, Politbüro bileşiminin değiştirilmesi, tahıl alımında ortaya çıkan krizin MK'ya karşı saldırıya geçmek için kullanılması üzerine gizlice yürüttüğü görüşmeler gibi bir olguyu alalım. MK'ya karşı tavrında Buharin'in "sadakat"i, "kusursuzluğu" bunun neresinde?

Bu tam tersine, bir Politbüro üyesinin, kendi Merkez Komitesi'ne karşı, Partisine karşı ***her türlü*** sadakati ihlal etmesi değil midir? Eğer bu MK'ya sadakatse, MK'ya ihanet neye denir?

Durmadan sadakatten, dürüstlükten söz eden Buharin, kendisine bir göz atmayı, MK'ya karşı Troçkistlerle gizlice görüşmeler yapıp bu yolla kendi Merkez Komitesi'ne ihanet ederek, sadakatin en temel gereklerini alçakça ihlal edip etmediğini düşünmeyi neden denemiyor?

Buharin burada, Parti MK'sında kollektif önderlik olmadığından söz etti ve bizi MK Politbürosu çoğunluğunun, kollektif önderliğin gereklerini ihlal ettiğine ikna etmeye çalıştı.

Elbette, Plenumumuz çok şeye katlanıyor. Buharin'in bu utanmazca ve ikiyüzlü açıklamasına da katlanabilir. Ne var ki, Plenumda, MK çoğunluğuna karşı bu biçimde ortaya çıkmaya kalkışmak için, insanın her türlü ar duygusunu yitirmiş olması gerekir.

Gerçekten de, devlet arabasına koşulmuş olan ve bütün gücünü toplayarak arabayı ileri götüren MK çoğunluğu, Buharin grubuna, kendisine bu zorlu işte yardım etmesini rica ediyorsa, ama, Merkez Komitesi'ne sadece yardım etmemekle kalmayan Buharin grubu, MK'yı her biçimde engelliyor, ayağını kaydırmaya

çalışıyorsa, istifayla tehdit edip, Partimiz, MK'sına karşı, Parti düşmanlarıyla, Troçkistlerle anlaşmalar yapıyorsa, burada hangi kollektif önderlikten söz edilebilir?

Partiye karşı Troçkistlerle bir blok oluşturan ve Merkez Komitesi'ne ihanet eden Buharin'in, ne Partimiz Merkez Komitesi'nde kollektif yönetim istediği, ne de bunu hayata geçireceğini, iki yüzlülerden başka kim inkâr edebilir?

MK içinde kollektif yönetimden söz edip duran, ama bu arada MK çoğunluğuna karşı tavır alan Buharin'in, bu sözleri sadece ihanet tavrını gizleyebilmek için sarfettiğini körlerden başka kim görmez?

Buharin'in, Parti MK'sına sadakatin ve MK'da kollektif yönetimin en temel gereklerini ilk kez ihlal etmediği vurgulanmalıdır. Parti tarihimizde, Buharin'in, henüz Lenin yaşarken, Brest Barışı döneminde, barış sorununda azınlıkta kaldığında, Partimizin düşmanı olan Sosyal-Devrimcilere koşmuş, onlarla gizlice görüşmeler yapmış ve onlarla Lenin'e ve MK'ya karşı blok oluşturmuş olduğu bir örnek var. Buharin'in o günlerde, Sosyal-Devrimcilerle ne tür bir anlaşma yaptığını henüz bilmiyoruz.[10] Ama, o günlerde sol Sosyal-Devrimcilerin, Lenin'i tutuklamak ve anti-Sovyet bir darbe gerçekleştirmek istediklerini biliyoruz… En şaşırtıcı olan ise, sol Sosyal-Devrimcilere yanaşıp MK'ya karşı komplo kurarken, Buharin'in, o zaman da aynı bugünkü gibi, kollektif bir yönetimin gerekliliği üzerine feryad etmeyi sürdürdüğüdür.

Bundan başka Parti tarihimizde, henüz Lenin yaşarken, Buharin'in Partimizin Moskova Bölge Bürosu'nda çoğunluğa ve "Sol" Komünistler grubunun desteğine sahipken bütün Parti üyelerini, Parti MK'sına

karşı güvensizliklerini ifade etmeye, MK'ya tabi olmayı reddetmeye ve Partimiz içinde ayrılma sorununu ortaya atmaya çağırdığı bir örnek var. Bu, MK'nın Brest Barışı koşullarını kabul etmenin zorunluluğuna ilişkin karar aldıktan sonra, Brest Barışı döneminde olmuştu.

Buharin'in sadakati ve kollektif yönetimi budur işte.

Rikov burada, kollektif çalışmanın zorunluluğundan söz etti. Bu arada Politbüro çoğunluğunu ima ederek, kendisi ve yakın arkadaşlarının kollektif çalışmadan yana, Politbüro çoğunluğunun ise kollektif çalışmaya karşı olduğunu iddia etti. Ama iddialarını doğrulayacak tek bir olgu ileri sürmedi.

Rikov'un uydurduğu masalın yüzünü açığa çıkarmak için, Rikov'un kollektif çalışmadan ne anladığını gösteren bazı olgular, bazı örnekler vermeme izin verin.

Birinci örnek. Amerika'ya altın ihraç edilmesi meselesini biliyorsunuz. Belki de bir çoğunuz, bu altının Halk Komiserleri Konseyi ya da MK kararıyla, veya MK'nın onayıyla ya da bilgisi dahilinde Amerika'ya ihraç edildiğine inanıyordur. Fakat bu doğru değil, yoldaşlar. MK ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bununla hiçbir ilgisi yok. Bizde, altının, MK'nın onayı olmaksızın ihraç edilemeyeceği yönünde bir karar var. Ne var ki bu karar ihlal edilmiştir. Peki, altın ihraç etme iznini kim vermiştir? Ortaya çıkıyor ki, altın ihracı, Rikov'un vekillerinden birinin izniyle, Rikov'un bilgisi dahilinde, onun onayıyla yapılmıştır.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

İkinci örnek. Ekim Devrimi'nden sonra serveti ulusallaştırılan ve şimdi tazminat talebinde bulunan Amerika'nın büyük özel bankalarından biriyle yapılan görüşmelerden söz ediyorum. Devlet bankamızın bir temsilcisinin, bu bankayla, tazminat koşulları üzerine görüşmeler yaptığı MK'mızca öğrenilmiştir.

Özel tazminat taleplerinin yerine getirilmesi, bildiğiniz gibi, doğrudan dış politikamızla ilgili olan, en ciddi sorunlardan biridir. Bu görüşmelerin, Halk Komiserleri Konseyi, ya da MK'nın onayıyla yapıldığı düşünülebilir. Ama bu doğru değil, yoldaşlar. MK ve Halk Komiserleri Konseyi'nin bununla hiç bir ilgisi yoktur. MK, görüşmeler yapıldığını öğrendikten sonra, hemen kesilmesi yönünde karar almıştır. Ancak soru şu: Bu görüşmelere kim izin verdi? Ortaya çıkıyor ki, görüşmeler Rikov'un bir vekilinin izniyle, Rikov'un bilgisi ve onayıyla yapılmıştır.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

Üçüncü örnek. Bu örnek Kulaklara ve orta köylülere tarımsal makineler temin edilmesiyle ilgilidir. Rikov'un bir temsilcisinin RSFSC adına başkanlığı yürüttüğü, RSFSC Ekonomi Konseyi[11], orta köylülere tarımsal makine sağlanmasını ***sınırlandırma,*** köyün üst tabakalarına, yani Kulaklara tarımsal makine sağlanmasını ise ***yükseltme*** kararı aldı. RSFSC Ekonomi Konseyi'nin, Parti Düşmanı ve anti-Sovyet kararının metni aşağıdadır:

> "Kazak ve Başkır ***ASSR,*** Sibirya Bölgesi, Aşağı Volga Bölgesi, Orta Volga Bölgesi ve Ural Bölgesi için tarımsal makine ve aletlerin bu maddede saptanmış yüzdeleri, köyün üst tabakaları için

yüzde 20'ye kadar ***yükseltilmiş,*** orta köylü kesimleri için yüzde 30'a kadar ***düşürülmüştür!***"

Hoşunuza gitti mi? Partinin Kulaklara karşı saldırısını güçlendirdiği, Kulaklara karşı yoksul ve orta köylü kesimlerin örgütlenmesine ağırlık verdiği bir dönemde, RSFSC Ekonomi Konseyi, orta köylülere makine temin etmenin normunu ***düşürürken,*** köyün üst tabakalarına makine temin etme normunu ***yükseltme*** kararı alıyor.

Ve buna da Leninist, komünist politika deniyor!

MK, bu olaydan haberdar olur olmaz, Ekonomi Konseyi'nin kararını kaldırmıştır. Peki ama bu anti-Sovyet kararı kim onayladı? Rikov'un temsilcilerinden biri, Rikov'un bilgisi ve onayıyla elbette.

Kollektif çalışma bu mu acaba?

Bu örnekler, Rikov ve vekillerinin kollektif çalışmadan ne anladıklarını göstermek için yeterlidir sanırım.

c) Sağ Sapmaya Karşı Mücadele Üzerine

Buharin, kendi deyimiyle, Parti örgütlerimiz tarafından "dayak atılan" üç Politbüro üyesinin "sivil infaz"ından söz etti. Partinin, hatalarını basında ve toplantılarda eleştirerek üç Politbüro üyesi Buharin, Rikov ve Tomski'yi bir "sivil infaz"ın kurbanı kıldığını söyledi. Dediğine göre, üç Politbüro üyesi bu esnada susmaya "zorlanmıştı".

Hepsi saçmalık, yoldaşlar. Bunlar, Partiyi, sağ sapmaya karşı mücadelede dezorganize etmeye çalışan liberalleşmiş bir komünistin sözleridir. Buharin'e göre şöyle olmalıdır: O ve arkadaşları, derin sağ oportünist hatalara düştüklerinde, Partinin, bu

hataları teşhir etmeye hakkı yoktur, böylece Parti sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmak, Buharin ve arkadaşlarının hatalarından vazgeçecekleri anı beklemek zorundadır.

Buharin'in bizden bekledikleri biraz fazla değil mi? Yoksa, kendisinin Parti için değil, Partinin kendisi için var olduğunu mu düşünüyor? Fakat, bütün Partinin, sağ sapmaya karşı seferber olduğu ve zorluklara karşı kararlılıkla mücadele ettiği bir anda, onu kim susması için, suskunluğunu sürdürmesi için zorluyor? Buharin ve yakın dostları, neden şimdi ortaya çıkıp, sağ sapmaya ve onunla uzlaşmacılığa karşı kararlı bir mücadele yürütmesinler? Buharin ve yakın dostlarının hiç de zor olmayan bu adımı atma kararı vermelerini, Partinin sevinçle karşılayacağından herhangi bir kimse şüphe edebilir mi? Eninde sonunda, nihayet yükümlü oldukları ve bu adımı atmaya neden karar veremiyorlar? Grup çıkarlarını Partinin ve genel çizgisinin çıkarının üstünde gördükleri için olmasın sakın? Sağ sapmaya karşı mücadelede Buharin, Rikov ve Tomski'nin hazır bulunmamalarının suçu kimde? Üç Politbüro üyesinin "sivil infazı" üzerine boş lafların üç Politbüro üyesinin Partiyi susmaya ve sağ sapmaya karşı mücadeleyi durdurmaya zorlamak için kötü maskelenmiş bir girişimi olduğu açık değil mi?

Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tali görevi olarak görülmemelidir. Sağ sapmaya karşı mücadele Partimizin tayin edici görevlerinden birisidir. Aramızda, kendi Partimizin içinde, hareketi yöneten ve proletaryayı ileriye götüren proletaryanın

siyasi kurmayının içinde Partiyi demobilize etmeye, işçi sınıfını dağıtmaya, politikamızı "Sovyet" burjuvazisinin isteğine uydurmaya ve böylece sosyalist inşamızın zorlukları karşısında yelkenleri suya indirmeye çalışan sağ sapmacıların, bu kurmayın içinde serbestçe varlıklarını ve faaliyetlerini sürdürmelerine izin verirsek bu ne anlama gelecektir? Bu, devrime sırt çevirmeye, sosyalist inşamızı dezorganize etmeye, zorluklardan kaçmaya, mevzileri kapitalist unsurlara teslim etmeye hazır olduğumuz anlamına gelmez mi?

Buharin grubu, sağ sapmaya karşı mücadeleden vazgeçmenin, işçi sınıfına ihanet, devrime ihanet olduğunu anlamıyor mu?

Buharin grubu, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığın üstesinden gelmeden, önümüzdeki zorluklarla başa çıkabilmemizin, ve bu zorluklarla başa çıkmadan sosyalist inşada tayin edici zaferler kazanmamızın olanaksız olduğunu anlamıyor mu?

Bütün bunlardan sonra, üç Politbüro üyesinin acınaklı "sivil infazı" sözlerinin ne değeri var?

Hayır, yoldaşlar, Buharinciler, "sivil infaz" gibi liberal saçmalıklarla Partiyi korkutamayacaklar. Parti onlardan, sağ sapma ve onunla uzlaşmacılığa karşı, Partimiz MK'sının bütün üyeleriyle birlikte kararlılıkla mücadele etmelerini talep ediyor. Buharin grubundan bunu, işçi sınıfının seferber edilmesini kolaylaştırmak, sınıf düşmanlarının direnişini kırmak, sosyalist inşamızın önündeki zorlukların kararlılıkla üstesinden gelmeyi örgütlemek için talep

ediyor.

Buharinciler ya Partinin bu talebini yerine getireceklerdir — o zaman Parti bunu sevinçle karşılayacaktır, ya da bunu yapmayacaklardır — o zaman da sonuçtan kendileri sorumlu olacaklardır.

VI

SONUÇLAR

Sonuçlara geliyorum.

Şunları öneriyorum:

1— Herşeyden önce, Buharin grubunun görüşleri mahkûm edilmelidir, deklarasyonlarında ve temsilcilerinin konuşmalarında açıklanan bu grubun görüşlerinin, Parti çizgisiyle bağdaşmaz, tamamen sağ sapmacıların pozisyonuyla örtüşen görüşler olduğu saptanarak mahkûm edilmelidir.

2— Buharin'in Kamenev grubuyla yaptığı gizli görüşmeler, Buharin grubunun sadakatsizliğinin ve fraksiyoncu karakterinin en çarpıcı ifadesi olarak mahkûm edilmelidir.

3— Buharin ve Tomski tarafından hayata geçirilen istifa politikası, Parti disiplininin en temel gereğinin ihlali olarak mahkûm edilmelidir.

4— Buharin ve Tomski görevlerinden alınmalı ve MK'nın kararlarına uymama doğrultusunda en ufak bir girişimde bulunduklarında, MK tarafından Politbüro'dan ihraç edilecekleri yönünde uyarılmalıdırlar.

5— Politbüro üye ve adaylarının toplantılarda yaptıkları konuşmalarda, Parti çizgisinden, MK ve

NOTLAR

[1] SBKP(B) MK ve MKK Plenumu 16-23 Nisan 1929 tarihleri arasında toplandı. Plenum şu sorunları ele aldı: 1— parti içi meseleler; 2— XVI. Birlik Parti Konferansı'nın sorunları; 3— Parti'nin temizlenmesi üzerine. Plenum, MK Politbürosu'nun ve MKK Prezidyumu'nun 9 fiubat 1929 tarihli ortak oturumunda kabul edilen, Parti içi meseleler üzerine kararı onayladı ve özel bir kararla Buharin, Rikov ve Tomski'nin sağ oportünist faaliyetini mahkûm etti. Plenum, ulusal ekonomiyi geliştirmenin Beş Yıllık Plân'ı üzerine, tarımın kalkındırılmasının yolları üzerine ve orta köylüler için vergi kolaylıkları üzerine, bürokratizme karşı mücadelenin sonuçları ve yakın görevleri üzerine Politbüro tarafından sunulan tezleri onayladı ve bu tezleri XVI. Birlik Parti Konferansı'na sunmayı kararlaştırdı. Ayrıca Plenum, Parti'nin temizlenmesi üzerine esas olarak onaylanmış olan tezleri ve SBKP(B)'nin üye ve adaylarının denetlemesini XVI. Parti Konferansı'na sunmayı kararlaştırdı. J. V. Stalin Plenum'un 22 Nisan'daki oturumunda, "SBKP(B)'de Sağ sapma Üzerine" konuşmasını yaptı. (SBKP(B) MK ve MKK Plenumlarının Kararları, bkz, "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantılarının Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 311-323, Rusça.) (s. 5)

[2] 1923-1928 yılları arasında fiahti bölgesinde ve Donets Havzası'nın başka bölgelerinde kötülüklerini yürüten burjuva uzmanların karşı-devrimci örgütünün zararlı çalışmaları kastedilmektedir. (s. 15)

[3] Komintern VI. Kongresi 17 Temmuz-1 Eylül 1928 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Kongre, Komintern Yürütme Komitesi'nin hesap verme raporunu, Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'nin ve Uluslararası Kontrol Komisyonu'nun hesap verme raporlarını, emperyalist savaşlar tehlikesine karşı mücadele önlemlerini, Komünist

Enternasyonal Programı'nı, sömürge ve yarı-sömürge ülkelerde devrimci hareket sorununu, SSCB'de ekonomik durumu ve SBKP(B)'de durumu görüştü ve Komintern Tüzüğü'nü onayladı. Kongre kararlarında, kaçınılmaz sonucu kapitalist stabilizasyonun sarsılması ve kapitalizmin genel krizinin şiddetli bir keskinleşmesi olan kapitalizmin iç çelişkilerinin artışına dikkat çekti. Kongre, Komünist Enternasyonal'in, işçi sınıfı mücadelesinin yeni koşullarından çıkan görevlerini saptadı, komünist partileri, baş tehlike olarak sağ sapmaya karşı ve onun karşısında uzlaşmacılığa karşı daha güçlü mücadeleye seferber etti. Kongre, SSCB'de sosyalist inşanın başarılarını ve uluslararası proletaryanın pozisyonlarının sağlamlaştırılması açısından bunların önemini vurguladı ve tüm dünya emekçilerini Sovyetler Birliği'ni savunmaya çağırdı. J. V. Stalin Kongre'nin çalışmalarına yönetici bir şekilde katıldı, Kongre Prezidyumu'na Program Komisyonu'na ve uluslararası durum ve Komünist Enternasyonal'in görevleri üzerine tezlerin hazırlanmasıyla görevli politik komisyona seçildi. (s. 23)

[4] Merkezi Kontrol Komisyonu ve Merkezi Revizyon Komisyonu'nun üyelerinin katılımıyla 16-24 Kasım 1928 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu kastedilmektedir. (s. 28)

[5] Kürsü-sosyalizmi — burjuva ideolojisinde, esas olarak da 19. yüzyılın ikinci yarısında Almanya'da ortaya çıkan, sonra İngiltere, Amerika ve Fransa'da yaygınlık kazanan burjuva politik ekonomisinde bir doğrultu. Bu doğrultunun temsilcileri, burjuva-liberal profesörler, Marksizme ve gelişen devrimci işçi hareketine karşı mücadeleyi üniversite kürsülerinden sürdürüyor ("Kürsü-sosyalizmi" tanımı buradan gelir) ve kapitalizmin çelişkilerini örtbas edip sınıf uzlaşmacılığını vaazediyorlardı. Kürsü-sosyalistleri burjuva devletin sınıf karakterini inkâr ediyor, onun sömürücü bir devlet olduğunu inkâr ediyorlardı ve onun güya sosyal reformlar aracılığıyla kapitalizmi mükemmelleştime

yeteneğinde olduğunu iddia ediyorlardı. Engels Alman kürsü sosyalistleri üzerine şöyle yazıyordu: "Bizim kürsü-sosyalistlerimiz teorik açıdan hiçbir zaman hafif insancıl bir kaba ekonomistten fazlasını olmadılar ve şimdi Bismarkçı devlet sosyalizminin salt savuncarları düzeyine düştüler." (K. Marx ve F. Engels, "Eserler" cilt XXVII, s. 499, Rusça) Rusya'da kürsü-sosyalistlerinin burjuva-liberal reformist düşünceleri legal Marksistler tarafından vaazedildi. Rus Menşevikleri, II. Enternasyonal'in oportünist partileri ve işçi hareketini burjuvazinin çıkarlarına tabi kılmaya çalışan ve kapitalizmin sosyalizme barış içinde, yavaş yavaş intibak edeceğini vaazeden bugünkü sağ sosyalistler de aynı şekilde kürsü-sosyalizmine batmışlardır. (s. 36)

[6] 4—12 Temmuz 1928 tarihleri arasında toplanan SBKP(B) Merkez Komitesi Plenumu kastedilmektedir. (s. 52)

[7] "***Gençlik Enternasyonali***" — Dergi, Sosyalist Gençlik Örgütleri Uluslararası Birliği'nin Organı. Eylül 1915'den Mayıs 1918'e dek Zürih'te yayınlandı. 1919'dan 1941'e dek Komünist Gençlik Enternasyonali Yürütme Komitesi'nin organı olarak yayınlandı. (s. 70)

[8] Bkz. Lenin Derlemesi, cilt XIV, s. 250-259 (Rusça). (s. 77)

[9] "***Sbornik Sosialdemokrata***" (Sosyal demokrat Derlemesi) 1916 yılında V. İ. Lenin'in doğrudan yönetimi altında RSDİP MK'sı tarafından yayınlandı. İki sayısı çıktı: Ekim ve Aralık 1916'da. (s. 77)

[10] Brest Barışı döneminde (1918) Buharin ve onun tarafından yönetilen "sol" komünistler grubu Troçki'yle birlikte Parti içinde Lenin'e karşı şiddetli bir mücadele başlattılar ve henüz bir orduya sahip olmayan genç Sovyet Cumhuriyeti'ni Alman emperyalizminin darbelerine maruz bırakmak amacıyla savaşın sürdürülmesini talep ettiler. 1938 yılında anti-Sovyet "Sağcılar ve Troçkistler Bloku"na karşı yürütülen davada, Buharin'in ve onun tarafından yönetilen "sol" komünistler grubunun Troçkistler ve Sol Soyal-Dev-

rimcilerle birlikte, Sovyet hükümetine karşı gizli karşı-devrimci bir komplo kurdukları ve Brest Barış Antlaşması'nı akamete uğratmayı, V. İ. Lenin, J. V. Stalin, J. M. Sverdlov'u tutuklatmayı, katletmeyi ve Buharincilerden, Troçkistlerden ve Sol Sosyal-Devrimcilerden bir hükümet oluşturmayı hedefledikleri saptandı. (s. 100)

[11] RSFSC Halk Komiserleri Konseyi nezdindeki Ekonomi Konseyi kastedilmektedir. (s. 101)

[12] SBKP(B) XVI. Konferansı 23-29 Nisan 1929 tarihleri arasında Moskova'da toplandı. Konferans şu sorunları ele aldı: Ulusal Ekonomiyi Geliştirmenin Beş Yıllık Plânı, Tarımın Kalkındırılmasının Yolları Üzerine ve Orta Köylüler İçin Vergi Kolaylıkları Üzerine, Bürokratizme Karşı Mücadelenin Sonuçları ve Önündeki Görevler Üzerine, Parti'nin temizlenmesi ve SBKP(B) Üye ve Adaylarının Gözden Geçirilmesi Üzerine. Konferansın ana sorunu ilk Beş Yıllık Plân'dı. Konferans, sağ teslimiyetçiler tarafından savunulan beş yıllık plânın minimal varyantını reddetti ve her koşul altında bağlayıcı olarak "optimal" varyantı kabul etti. Konferans sağ sapmayı, Parti'nin Leninist politikasından tümüyle uzaklaşmanın ifadesi olarak, doğrudan doğruya Kulakların pozisyonuna geçiş olarak mahkûm etti ve Parti'yi, bu dönemde baş tehlike olarak sağ sapmaya ve Leninist çizgiden sapmalara karşı uzlaşmacı ruh haline ezici bir darbe indirme çağrısı yaptı. Konferans, V. M. Molotov'un, SBKP(B) MK ve MKK Nisan Plenumu üzerine ve bu plenumda J. V. Stalin tarafından yapılan "SBKP(B)'de Sağ Sapma Üzerine" (Bkz. elinizdeki cilt, s. 13-100) konuşması üzerine bilgi verici raporunu dinledi ve "Parti İçi Meseleler Üzerine" kararı oybirliğiyle kabul etti. Konferans, Sovyetler Birliği'nin tüm işçilerine ve emekçi köylülerine sosyalist yarışmayı geliştirme çağrısını kararlaştırdı. (XVI. Konferans'ın Kararları için bkz. "Parti Kongreleri, Parti Konferansları ve MK Plenum Toplantıları'nın Kararlarında SBKP(B)", Bölüm II, 1941, s. 324-358, Rusça.) (s. 106)